

31/3/37

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఆగస్టునెల 8-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ పంచమి ర.

No. 109
సంచిక ౧౦౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
జ్వరముల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపీఠి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

మైనపువత్తులు, మైనము

ది ఇండో-బర్మా
పెట్రోలియం కంపెనీ, లిమిటెడ్.,

రంగూన్

వారిచే తయారుచేయబడినది.

మైనపువత్తులును,

ప్రియరైనవత్తులును

తెలుపులోను, ఇతర రంగులలోను

బండివత్తులును, నైట్ లైట్ లును

పారఫిన్ మైనము

అన్ని రకములందు ఎల్లప్పుడూ స్థాకులోనున్నవి
వ్రాసిన ధరలు తెలుపబడును.

దక్షిణ ఇండియాకు సోల్ ఏజెంట్లు:-

ప్రొఫెసర్ అండ్ కో, మద్రాసు.

రుక్ జియే మీ యింటియందు

2128 వంట చేయనిండు

మానుప్రసిద్ధమైన రుక్మణి కుక్కరును ఉపయోగించి
మీరు, మీ స్త్రీలు వంటచేయ కష్టమునుండి విముక్తులు గండు.
అన్ని కుక్కరులకంటెను ఇది శ్రేష్ఠకర మయినది
గొప్పవారిచే యోగ్యపత్రిక లివ్వబడియున్నది.

దళమైన ఇత్తడిరేకులచే తయారుచేయబడి బాగుగా
కళాయి చేయబడినది.

సైజులు ధరలు

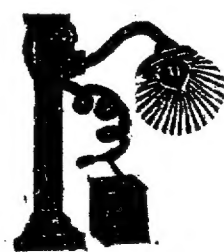
ఒకరికి	ఇద్దరికి	4 గురికి	6 గురికి	8 గురికి
ర్పు 18	ర్పు 18	ర్పు 22	27	ర్పు 38

వివరములు గల పుస్తకము ఇనాముగా పంపబడును.

Rukmani Cooker & Co.,

19 West Made Church St, Royapuram Madras.

జర్నలు ఎలక్ట్రిక్ దీపము

జర్నలులో క్రొత్తగా కనిపెట్ట
బడినది. నగరములందు స్వగృహము
లందుండి భోగము లనుభవించుగోరు
ప్రతివారు కొనవచ్చును. శ్రేణిలు
బల్బులను మంచి నవచ్చును. గదులలో
దీప మెక్కడనున్నను, పక్కపై
పరుండి దానికి సంబంధించిన తీగకు

తగిలియుండె మీటునొక్కి వెలిగించవచ్చును, ఆర్పవచ్చును.
గదిలోనుంచి సూర్యుని యింట్లోకి తెప్పించినట్లే అద్భుతమైన
కాంతినిచ్చును. గాలిలోకూడ వెలుగును. సభలలో పెట్టిన అనే
కుల నాకర్షించును.

అసలుకరీదు ర్పు 6-0-0.

తగ్గింపుధర ర్పు 3-8-0.

కెడన్ను అందు కంపెనీ,

సాహుకారుపేట, మద్రాసు.

హనుమాన్ కాపింగ్ పెటెనలు

1727.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి & బ్రదర్, 12, బంధుపూర్తి, మదరాసు.

పపుకాపెటెనా. ఎక్స్‌పో
సెజు మూడేట్టు, డ్రా
యింగ్, గ్రాఫిక్సులు,
ఫూన్ క్యాప్ షేవర్,

లెటర్ షేవర్ మిక్సిల్ మేల్ నవి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 8-వ తేది శనివారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు	80 0 0	మొదలు	42 0 0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు				
మనుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	14 0 0			15 8 0
నెల్లూరివి ,, డిటా	15 8 0			17 0 0
డిల్లి ,, డిటా	16 0 0			18 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	8 12 0			9 0 0
సువ్వులు ,,	20 0 0			24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	12 8 0			18 8 0
సెనగలు ,, డిటా	11 12 0			12 4 0
పెసలు ,, డిటా	14 0 0			15 0 0
మినుములు ,, డిటా	15 4 0			16 8 0
ఉలవలు ,, ర 134	8 8 0			9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	154 0 0			155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0			25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి	60 0 0			65 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	55 0 0			59 0 0
వేరు సెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 124 మిషన్ నూనె 122 0 0				
ఆముదము బా 1-కి	124 0 0			125 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	100 0 0			
కూరపసుపు ,,	45 0 0			50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి	100 0 0			110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	45,50			
కాశహస్తీపాయకట్టు				55,60
బెల్లము బా 1-కి	35 0 0			45 8 0
చింతపండు బా 1-కి	40 0 0			60 8 0

5. ఇనుము

కట్టారకం బా 1-కి	29 0 0			88 0 0
చదరం ,,	80 0 0			88 0 0
రవుండు ,,	85 0 0			40 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 తులంకు	71 0 0			74 0 0
బంగారము, తులము 1-కి	214 0			21 8 0
సవరము 1-కి				18 7 9
ఇత్తడి బా 1-కి	265 0 0			267 0 0
రాగి డిటా	285 0 0			287 0 0
అస్కాచక్రైర 226 పా గలవి				29 12 0

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు				75 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా				" "
సింహం డిటా				" "
గుర్రం డిటా				70 0 0

8. దూది

బోండావెట్టుబారువ 1-కి				800 0 0
పల్నాడు దూది ,,				215 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి				74 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి				412 0
పుష్కూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి				74 0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి				74 0
నూజయేనుగ నెం 20				98 0
జవాక్ నెం 20				98 0
,, నెం 40 ఏ రేబిలు అయినను				12 0 0
వడ్వాక్ నెం 24½				10 0 0
14½ క్విల్క్ పక్షి				78 0
నెం 20 బెన్ని సింహం యాపె				10 8 0
నెం 22 ,,				10 12 0
నెం 12½ బెన్ని పర్కూ				8 0 0
నెం 14½ ,,				8 12 0
నెం 12½ అరైన్సు				74 0
నెం 12½ కొయిలుపట్టి				74 0
నెం 22½ రంగవిలాస				9 10 0
నెం 14½ రాదాకృష్ణము				74 0

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట వీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకము 0-6-0

హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాశాలయము,

7, తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు.

తెలుగు ఇండియన్ వీనల్ కోడ్

ఇది సరిపూర్ణమైన వీనల్ కోడు గ్రంథము. ఇది గ్రంథాంతమున ఆయానేరముల స్వభావము, భౌగోళికము, వారంటు, జామీను, రాజీ, విచారణ, అప్పీలు మొదలగు క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లకు సంబంధించిన అంశములును చేర్చినది. అనేకవేల ప్రతులు సర్వత్రా వ్యాపించి యున్నవి.

విక్టోరియా డిపో,

మైలాపూరు — మదరాసు.

మద్రాసు పెన్సల్స్

ప్రతి రకము వ్రాయుంగు పెన్ సెట్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగుడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి. వెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు.

జార్జి ట్రాల్స్
లైను సబ్బు

ప్రాక్షేపమందు అంతటను ప్రసిద్ధిచెందిన

టాయిలెట్ - డి - లూక్సు

అను

అత్తరు

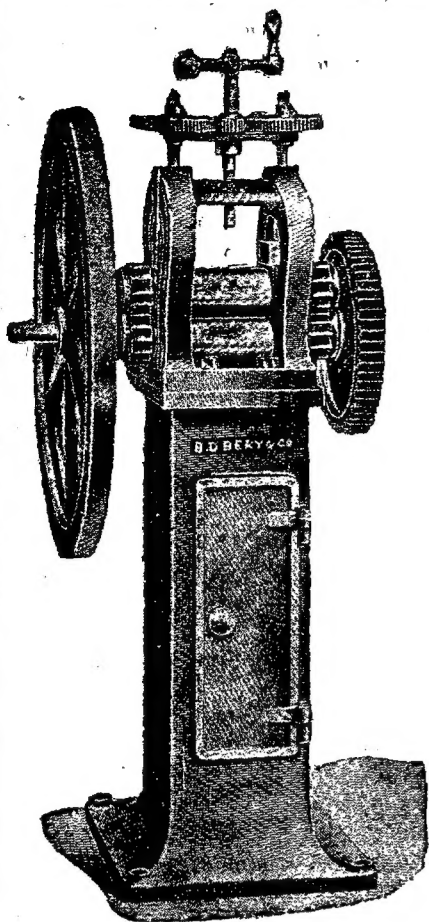
చర్మమునకు దానియొక్క అమోఘమైన సువాసనను కలిగించి, ఉపయోగించి చాలనేవైన విమృట గాలిలో దాని సువాసన అద్భుతముగా వ్యాపించును.

ప్రతిచోటను వెలకుదొరకును లేక ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

సోల్ ఏజెంట్లు:—

ఏ. వి. ఆర్. ఏ. ఆడికప్ప చెట్టి, 52, బందరుపేథి, మద్రాసు.

బంగారు పనిచేయువారికిన్ని,
నగల వ్యాపారస్థులకున్న

ప్రకటన

ఇప్పుడు త్వరపడుడు!

మీకుగాను మా లండన్ ఆఫీసునుంచి
అన్ని సైజుల రోలింగు, వైరు, మిల్లులు రప్పించబడినవి.

క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు.

Head Office } **B.D.Bery & Co,**
CAICUTTA. } **ENGINEERS,**

BRANCHES: } and Government Contractors,
London, Bombay, } **8, Sembudoss Street,**
Lohore, Benaras } **G. T. MADRAS**
and Delhi.

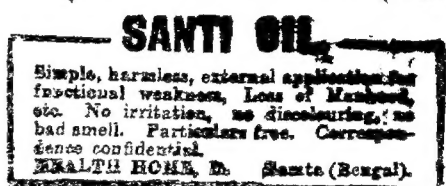
బ్రహ్మ సూత్రార్థ చంద్రిక
తెలుగువచనము

రెండుసంపుటములు ప్రతి 1-3 రు. 12.
తైత్తిరీయాపనిపత్తు, సటిక " 3.
ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెలుగు 3.
అప్పకవీయము, నూతనముద్రితము రావునాపాటు గిడుగు
వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారిచే పరిష్కృతము
పరిష్కర్తలసీతికతో నున్నది. ప్రతి 1 కి రు. 8.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు నన్ను,

292, ఎస్.ఎస్.సేట్, మద్రాసు.

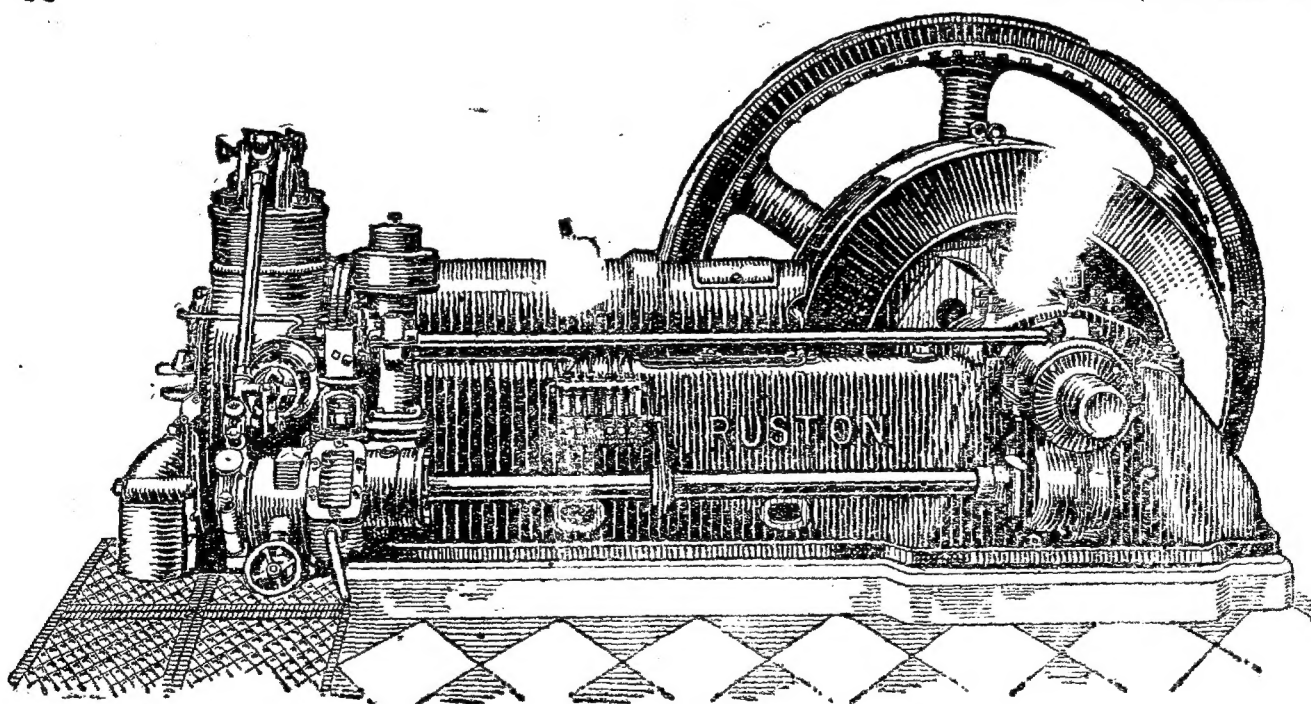
3739

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్ట్రక్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతసమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు

(888)

మద్రాసులో ఫోల్ ఏజెంట్లు, మాస్కి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీ పాల్ పెట్టె నెం 60 మద్రాసు.

రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

2198

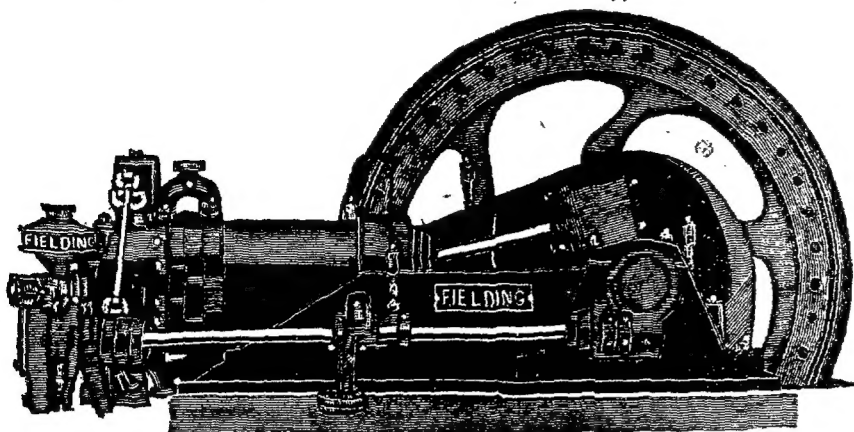
సమస్త ఆయుర్వేదాషధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యాటలాగు ఉచితము.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగ్" పేటెంటు శమిడిశల్
క్విక్ స్టార్టింగ్ క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

ఈ నెల 1 తేది మొదలు ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

ఈ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో పేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. ఎటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. ఈ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ డేజంటు:-

టెలిఫోన్ నెం 690 రు. } డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో., పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు.
12, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.
బ్రాంచి అఫీసు: విజయనగరము.

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల మాతన ప్రచురము

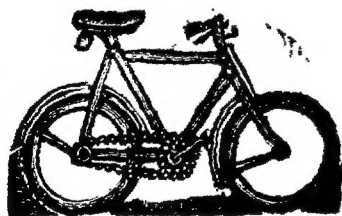
శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

పోతానామాత్య ప్రణీతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న బాగుగముద్రించుచున్నారము.
12 స్కంధములుగల సంపుటము గ్లేజుకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు వెల రు 6-0-0.
సంపూర్ణప్రతి 2 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు రు 8-0-0
2080 సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టుపేరు రు 9-0-0
ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

Rudge-Whitworth
Britain's Best Bicycle

మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైన బైసిక్లును ఉపయోగించుటకు వీలున్నప్పడు
ఏల మీరు కచ్చవడి నడచెదరు

611

రజ్జి విట్ వర్త్ మాడల్ డి లక్సు నెం 8 రు 1 కి ధర రు 190/-
రజ్జి విట్ వర్త్ పర్సు నెం 1 రు ధర రు 160/-
రజ్జి విట్ వర్త్ స్టాండర్డు నెం 25 రు ధర రు 130/-

ముఖ్యగమనింపు:- సరసమైనలాండర, గంటకూడ ఇనాముగా సరఫరా చేయబడును.

సోల్ ఏజంటు:- ఇంగ్లీషు నైకిల్ మోటారు & ఇంప్రోవింగ్ కంపెనీ,
బ్రాంచి అఫీసు: నెం. 3 హాంటురోడ్డు. 23, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:- మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8
నిడుక్యాలికోబైండు థెడర్ వైటు కాగితములు } పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్టనరీ వెల 1-0-0 | సంగీత శమంతకమణి ... వెల 0-8-0
తత్వమచంద్రిక ... వెల 1-0-0 | సటీకా ఆధ్వర్యబద్ధచింతామణి 0-12-0
తపాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

చంద్రగ్రహణము - కడపనగరము

ఈనెల 4 వ తేది చంద్రగ్రహణము కడప ప్రాంతములలో గనబడవనియు, గాన నుపాకర్మమాదినముననే యాచరింపవలయుననియు బంచాంగములు తెల్పుచుండెను. కొందఱు నగరమున మహాత్ములు దూరదేశమునందలి పంచాంగములం దెప్పించి అస్తమయము తర్వాత నొకగడియ అనగా నిరసదినాలుగు నిమిషములకుఁ దక్కువలేక కనబడునని సిద్ధాంతము చేసి గ్రహణదోషముండుట నుపాకర్మము జరుపరాదని తీర్మానించుకొని తమ మాటలు చెల్లు తావుల బోధించి పంచాంగముల దూషించుచు గుసలాడుచుండిరి. ఆనాడుదయము మొదలందించుఁ దిరుగుచు గ్రహణ మగుపడునని ప్రాత్యహించుచుండిరి. శ్రీ పరమేశ్వరము గ్రహమున సాయంకాలమునకు ముందే మేఘముఁ పశ్చిముదిక్కున వ్యాపించెను. తూర్పు పరిశుద్ధముగ నుండెను. గుంపు గుంపులుగా బోయి బయటనిలువఁబడి చూడసాగిరి. చంద్రోదయమునకు ముందే కొందఱు అదిగో చూచితిరా గ్రహణ వగననుచున్నదనిరి. వీరికి భయపడక చంద్రుఁ దుదయించెను. నిర్మలముగా నుండెను. మధ్యభాగము నస్తర్మముని కొందఱునిరి. అది యెల్లప్పుడుండు గ్రహణమేయని కొందఱు సమాధానము చెప్పిరి. తుదకు నక్షత్రప్రతీకము జరిపిరి.

దీని శేషము లేదుగాని బ్రాహ్మణులలో గడచిబోగా మిగిలిన వొకశ్రాద్ధకర్మమే. దానికింగూడ నపాయము గల్గుచున్నదికొందఱు పంచాంగములు తప్పనిని కాని అవి తప్పులుకావు. ఏవిషయచ్చాయ. ననుసరించి చేయఁబడినదోయని కనుగొనఁజాలని వారిదే తప్పుగాని యింకొకరిదికాదు. కావున బంచాంగకర్తలు తమ గ్రామమును విషయచ్చాయను దెలుపుట న్యాయము. దానఁ గిడు కొంతతగ్గును. కర్మాచరణాసక్తియే చాలతగ్గినది. అట్టి యిక్కాలమున నిట్టివి పొందగినవో? తప్పవలసినదేమి? వైదిక సార్యభౌమలకన్న తాత్పర్యము వొనరించిరి. ఇంక ముందైన నిట్టి యలజడి ఆస్తి కలను వైదిక బ్రావులలోఁ గొందఱు కల్పింపకుండురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను. ఓర్వలేని తనమున నిట్టి పనులు చేయఁ బూనుకుడని వారిని వేడుకొనుచున్నాను.

జ. శేషాద్రిశర్మ.

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో

భద్ర మై న ట్టి యు 672

నమయమునకు ఒదుగునట్టి

ఓరియుంటలులోనే

భీమా చేయించుకొనుడు

దీర్ఘ కాల ము నుండి

అనేక కారణాదులను

విస్తార మైన

మూలధనము గలిగియున్న

గొప్ప హిందూదేశీయ

భీమాకంపెనీ,

Apply for full particulars to

Oriental Assurance Buildings,

F. E. VAID } Branch Secretary

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:

No. 3, South Parade, Bangalore

Trivandrum Branch:

Trivandrum.

గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలో నరసము!!

రాజే శ్వరీ

బొర క్కునబ్బు

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రయుధము

2194

మైనపువ్వులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్స్. బెజవాడ.

ఉత్తరములు వ్రాయుపద్ధతినిగురించి ఏల కలత జేందెదరు?

కె. ఎం. జెనరీ గారి

Wide-World English Correspondence.

సహాయముచే సదగుపద్ధతులు చక్కగా చేర్చుకొనుడు.

ఉత్తరములు వ్రాయుపద్ధతులు యిందులో పూర్తిగాను, విపులముగాను గలవు.

విషయములు:— అనుభవముపై వ్రాయబడిన ఉత్తరములుగల ఆంగ్లములు విపులముగా గలవు. వ్యాకరణ సిద్ధాంతములు, భాషీయములు మొదలగునవి నను రించి వ్రాయబడినవి. ఇదిగాక అన్ని విషయములను గురించి, వ్యాపారసంబంధము, బదులు పుత్తరములు వ్రాయటం, చిన్న వ్యాపారములు, పత్రములు, కోర్టు, ఇన్ కం ట్రాక్టు, మునిసిపాలిటీ, కుటుంబము, పాఠశాలలు మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తరములు గలవు. వ్యాయసంబంధమైన ఘోరములు, మామూలు ఘోరములుకూడ గలవు. ఇది విద్యార్థులకు అమాల్మమైనది. ప్రతి 1 కి ధర రూ 1-12-0.

వి. పి. పోస్టల్ ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను యేజంట్లు కావలెను.

1770

INDUSTRY OFFICE (BOOK Dept.)
22, SHAMBAZAR BRIDGE ROAD, CALCUTTA.

శ్రీ కృష్ణ జన్మాష్టమి నాటికి

భగవంతుని పూజచేయుటకై చొక్కపువెండిలో తయారు చేయబడిన శ్రీ కృష్ణవిగ్రహములు:—
పెం 1 కి 0-14-0,
2-0-0, 3-8-0,
5-0-0.

వి నాయక చతుర్థి నాటికి

వెండి వినాయక విగ్రహములు:—
ప్రభావశిలేనివి రూ 2-0-0,
3-8-0, 5-0-0.
ప్రభావశిలవి రూ 6-0-0,
10-0-0, 15-0-0.

తెలిగ్రాం:

“జయలక్ష్మి”
బెంగుళూరు.

వలయువారు తక్షణము వ్రాయుడు.

ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కెట్, బొంబాయి, లెనె 40.

నగర్ పేట,
బెంగుళూరుసిటీ.

ఏటి కన్నీటికిని మేలయిన రంగులు గలవు

Cobra

మృదువైన చర్మమైనను, రంగుపోసిన చర్మమైనను, తెల్లటి తోలు అయినను, టోపీలైనను, వెల్లింగ్ టాక్ బూట్సులయినను, తోలుతో చేసిన యితర సామాన్యాలైనను ఏటికన్నీటికిని “కోబ్రా” రంగు చాలా ప్రసిద్ధమయినది.

“కోబ్రా” పేరు జ్ఞాపకముంచుకొని మీరూపు యజమానుని మేలయిన రంగులు యివ్వమని అడుగుము. అతడు “కోబ్రా” రంగు లనే యిచ్చును.

తయారు చేయువారు

బెత్ అండ్ ప్లాట్, లిమిటెడ్.

వాట్ పోర్ట్,

ఇంగ్లాండు.

ఎల్లచోట్లందు దొరకగలదు.

నలుపు
గోధుమరంగు
ఎరుపు
కమలిన నలుపు
తెలుపు రంగు

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాంగ్రెసు ప్రచారము

కాకినాడ, ఆగస్టు 6:—ఆస్పత్రికా నివారణమును గరించియు, రాబోవు మ్యానిసిపల్ ఎన్నికల కాంగ్రెసు అభ్యర్థులనుగురించియు, కాంగ్రెసువారు తీవ్రప్రచారము ప్రారంభించిరి. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను నియమించినప్పటినుండియు పట్టణమునందు కొంచెము మాడూపి గందరగోళము బయల్దేరినది. కాంగ్రెసు పక్షపు ఎనమండుగురు అభ్యర్థులలోను రామారావు పేటలోని మొదటివార్డు అభ్యర్థినిగురించి కొందరికి అసంతృప్తి జనించినట్లు అనాటికానాడు స్పష్టమగుచున్నది. కనుకనే ప్రతి కూలముగ నభ్యర్థులను నిలువదెట్లు బ్రతుకైయు జరుగుచు న్నవి. కాని శ్రీయుతి బులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతయైన పట్టుదల విజయము నొందక తప్పదు. ప్రతివార్డులోను కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు వోట్లను తమ వోట్ల నివ్వనలెనని సభలు కావించి బోధచేయబోవుచున్నారు. ఇంతవరకు యెడటివార్డులోను రెండవవార్డులోను శ్రీయుత పురం చినవెంకటనారాయణగారికిని శ్రీయుత లక్ష్మరాజు సుబ్బారావుగారికిని వోట్లు యివ్వవలసినదని సభలు జరుపబడెను. బహిరంగముగ కొందరు తమకుగల సందేహములను చెప్పినప్పుడు సాంబమూర్తిగారును ఇతరులను సహేతుకముగను సమన్వయముగను ప్రత్యుత్తరముల నొసంగియు, కాంగ్రెసుపార్టీని బలపరుపవలసిన ముఖ్య వ్యక్తతను బోధించియు, ఉపన్యాసములకేసి తృప్తి గావించిరి. కాని స్వల్పసంఖ్యాకులు కొందఱు పోటీ అభ్యర్థులపైయు ప్రయత్నములు పూర్తిగా పోలేరు.

4-వ తేది రాత్రి ఆస్పత్రికా నివారణమునుగురించి పెద్ద బహిరంగసభ జగన్నాథపురములో పంచములు కాపురమున్న ప్రదేశమున జరిగెను. ఆ సమయమున శ్రీయుత నీలం వెంకయ్య (పంచమ ప్రచారకుడు) గారు చక్కని హరికథ కాలక్షేపముచేసి పంచములకు నీతు లనేకముల బోధించిరి. శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారును గంభీరోపన్యాసము నొసంగి ఆస్పత్రికా నివారణ అవశ్యతనుగురించియు, ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగురించియు, వికృతనుగురించియు, పెక్కువిషయములు పంచముల మనముల హృదయంగమమగునటులు చెప్పిరి.

రేట్ పేయర్ల సంఘము

నిన్న సాయంకాలము సుమారు 6 గంటలకు రామారావు పేట రేట్ పేయర్ల మీటింగు జరిగినది. ఆ పేటలోని వారేగాక యితరపేటలోని రేట్ పేయర్లకూడ వచ్చిరి. 1, 2 వార్డుల రేట్ పేయర్లు సభ క్రింద చేయబడెను. పెద్దలైనవారు, వక్త్రులు, కాంగ్రెసు ప్రచారకులు సభకు వచ్చిరి. శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారుకూడ సభకు దయచేసిరి. శ్రీయుత సునల్ల శ్రీనివాసరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరుపబడెను. సుమారు 50 మంది సభకువచ్చిరి. అందు రేట్ పేయర్లుగా సంతకము చేసినవారలు 30 మందికి పైగా గలరు, మొదటి, రెండవ వార్డుల రేట్ పేయర్ల సంఘమునొక చానిని స్థాపించవలెనని మొదట తీర్మాన ముపాదించబడెను. అందుపై మ్యానిసిపల్ ఎన్నికలైన పిదప యిట్టి సంఘమును స్థాపనచేయవలసినదిగ సవరణ పెట్టబడెను. అమీద తీవ్రచర్చ జరుపబడెను. ఎన్నికల సందర్భమునను, ఇప్పుడు కాంగ్రెసుపార్టీవారికి ప్రతిగా క్రొత్తవారిని నియమించుటకును యీసంఘము యేర్పడవలసినదని కాదని చర్చ బయలుదేరినది. తమ వార్డుల కవసరము లేవో అని తెలియబరచి వాటిని గురించి మ్యానిసిపల్ కాన్సిలువారు తీర్మానము చేయునట్లు సేయుటకు యీతరుణములోనే సంఘస్థాపన కానక్కరలేదని ఒకవాదము. సామాన్య వాదోపవాదములతో ఉపన్యాసములు జరిగినపిదప మొదటి తీర్మానే మంగీకృత మయ్యెను.

తర్వాత, ఈరేట్ పేయర్ల సంఘమునకు అధ్యక్షుడుగ నుండుటకు శ్రీయుత సునల్ల శ్రీనివాసరావు పంతులుగారిని, కార్యదర్శులుగ నుండుటకు శ్రీయుత రాళ్లబండి వెంకటరత్నం గారిని, శ్రీయుత గాడిచర్ల నూర్యనారాయణగారిని ఎన్నుకొనడ మైనది.

ఈ సంఘము మరల రాబోవు ఆదివారమున సమావేశ మగునని తెలియచున్నది.

గోదావరిజిల్లా సంఘము

గోదావరిజిల్లా సంఘము 4 వ తేది సాయంకాలము పుర మండలమున జరిగినది. జిల్లాసంఘమునందు తాలూకాలలో సభ్యులను చేర్చుటకును దానితరుపున ప్రచారము చేయుటకును జీతమిచ్చి ఒకరిని ఏర్పరచుటకు తీర్మానించిరి.

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ మీటింగు

కాకినాడ పురపాలక సంఘము నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు సమావేశమై 60 విషయములకుపైగా పరిష్కరించి రాత్రి 7-30 గంటలకు కార్యక్రమము ప్రారంభమైనది. అందున్న ముఖ్యమైనవి యిక్రింద తెలియజేయబడినవి.

కాకినాడ-కోటిపల్లి రైల్వే

జూలై 6 వ తేదీని ఉపసమంశములో జరిగిన రైల్వే కాన్ఫరెన్సులో కాకినాడ-కోటిపల్లి రైల్వే వేయటము ముందుగా గుంటూరు-మాచర్ల రైల్వే వేయవలసినదని తీర్మానించినది. కాకినాడ-కోటిపల్లి రైల్వే 1916 వ సం॥ లో రైల్వేబోర్డువారి ఆదర్శప్రకారము సర్వేచేయబడి యుండెను. రైల్వే కాన్ఫరెన్సువారు చేసిన తీర్మానము సహేతుకముగ లేదు గావున గోదావరి జిల్లా సంఘమువారు సమ్మతిని తెలిపిరి. సదరు సంఘమువారు కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ సంఘమును (యూరపియన్ల) కాకినాడ ఫోంట్ ఆఫ్ కామర్స్వారిని కాకినాడ రామచంద్రపురం తాలూకాబోర్డులను యీ ఆసమ్మతిని తెలుపుటతో వారు కూడ చేరవలసినదని జిల్లాసంఘము ప్రాసేరియంజెను. కావున యీవిషయము నిన్నటి పురపాలక సంఘసభలో రాగా జిల్లాసంఘ కార్యదర్శియను పురపాలక సంఘసభ్యుడను అనుటచేత శ్రీ దుర్గారామ సూర్యప్రకాశరావుగారిని సదరు విషయమును తెలుపవలసినగా అందుగుర్చి 1915 సం॥ నాటినుండి జరిగిన న్యవహారమును సంతీ ప్రయగ జెప్పిరి. ఇక్రింద తీర్మానమును పాలకసంఘమువారు చేసిరి.

“ఉదక మండలములో రైల్వే కాన్ఫరెన్సువారు కాకినాడ కోటిపల్లి రైల్వేకుంటే ముందుగ గుంటూరు మాచర్ల రైల్వేవేయవలసినదని చేసిన తీర్మానమునకు యీసంఘమువారు తమ మర్యాద పూర్వకమైన ఆసమ్మతిని తెలుపుచు, కాకినాడ కోటిపల్లి రైల్వేయే ముందుగ వేయటము అని ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించుచున్నారు. ఈ తీర్మానము రైల్వేబోర్డువారికిని, లెజిస్లేటివ్ ఎస్సెంబ్లీలోని మన ప్రతినిధికిని (అనగా, దివాన్ బహద్దర్ మోచర్ల రామచంద్రరావుగారికి) తగు చర్య దీనికొనుటకు పంపించవలెను.”

విద్య

గోదావరి జిల్లా ఎడ్యుకేషన్ కౌన్సిలువారి అభిప్రాయమునకై వచ్చిన నెం 1588 ఎ-1 26-5-25 తేదీగల గవర్నమెంటు మెమోలోనికి, 3, 4 క్లాసులు (ఇదివరలో ఈ ప్రక్రియందు ప్రచురించబడినది) కు పురపాలక సంఘమువారి అభిప్రాయము కోరుచు ఎడ్యుకేషన్ కౌన్సిలువారు పంపించిరి. “ఒక ప్లాయర్ ఎలిమెంటరీ స్కూలును, ప్రాథమిక పాఠశాలలును యీ మ్యూనిసిపాలిటీ భరించుచున్నది. గవర్నమెంటువారు పూర్తిగా సబ్సిడీయిచ్చిన యెడల ప్లాయర్ ఎలిమెంటరీ స్కూలును మిడిల్ స్కూలుగా మార్చుటకు యీ కౌన్సిలునకు అభ్యంతరము లేద”ని పురపాలక సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

ఎలక్ట్రిసిటీ స్కీము

ఎలక్ట్రికల్ డిపార్టుమెంట్ హాసును నిర్మించుటకు యిదివరలో అనుకూలించిన మాధుస్థలములకు ఎస్టి మేట్లు తయారుచేయవలెనని, ఇండస్ట్రియల్ లోడ్ కుకూడ చేయుచున్నారా అని మద్రాస్ ఎలక్ట్రికల్ ఇన్స్పెక్టరు పురపాలకసంఘమువారిని అడిగిరి. ఇదివరలోనే వాటర్ షిఫ్టు స్థలమునకును, బాలాజీచెలువునద్ద స్థలమునకును ఎస్టి మేట్లు చేయించవలసినదని చెక్కుగారు ప్రాసేరియండిరి. రెండవదానికి సమాధానముగా ఇండస్ట్రియల్ లోడ్ ఏర్పాటునకుకూడ ఎస్టి మేట్లు చేయించవలసినదని సంఘము వారు తీర్మానించిరి.

ఎలక్ట్రికల్ స్కూలు

ఎలక్ట్రికల్ కైర్మెన్సు పరీక్షలను విద్యార్థులను తయారు చేయుటకై శ్రీ కూచి సర్వసారాయణగారు ఎలక్ట్రికల్ స్కూలు పెట్టబోవుచున్నారు. అందులకై సూర్యారావుపేట బాలర పాఠశాలలో పెట్టకొనుటకు అనుజ్ఞ నివ్వవలసినదని ఆయనకోరిరి. పాఠశాలభవనమును సామానును జాగ్రత్తగా ఉంచవలసిన అగ్రిమెంటు యిచ్చినయెడల ప్రతిరోజున సాయంకాలము 5 గంటలకు క్లాసులు పెట్టకొనుటకు అంగీకార మివ్వవచ్చునని కౌన్సిలువారు తీర్మానించిరి.

ఇతర విషయములు

మధుస్థల్ హాస్పిటల్లో దాయిలకు ట్రైనింగునిచ్చుట ను గురించి గవర్నమెంటు సర్కులరుపంపగా, దానిమీద అది ఉచితమే అని సంఘమువారు అభిప్రాయము తెలిపిరి. ఆక్రమణగుర్చి పైసలుచేయుటకును, తూర్పు స్వాంతులో ఇంటిస్థలముగ నేర్పాటుచేయుటకు గురించి ఒక ఉపసంఘమును నిర్ణయింపబడినది. 5 ఏండ్లకొక పర్యాయము ఆస్తినిబట్టి పన్నును నిర్ణయించవలసి యున్నది గాన దానివిషయమై పనిచేయుటకు నెల 1 కి రూ 125 లకు మించకుండ జీతమిచ్చుచు ఒకరినినియ మింపవలసినదని తీర్మానించిరి.

కాకినాడ కాంగ్రెసు మ్యూనిసిపల్ ప్రచారము

2-8-25 తేదీని ఒకటవ వార్డులో లక్కరాజు సుబ్బారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. బులుసు సాంబమూర్తిగారు కాంగ్రెసు ఆశయమునుగుర్చి విపులముగ నవనవ్యసించిరి. సభలోనుండి వచ్చిన ప్రశ్నల కన్నిటికిని సావధానముగ జవాబు లొసంగబడినవి. సభ జయప్రదముగా జరిగినది. వార్డుకు అభ్యర్థి యగు పురం చినవెంకటనారాయణగారు కూడ సభకు వచ్చిరి.

3-5-25 తేదీని రెండవవార్డులో యల్లాబోళ్ళుల కామేశ్వరరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరిగినది. ఈ వార్డునకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థి లక్కరాజు సుబ్బారావుగారు. శ్రీయుత శేట్రకంటి శ్రీనివాస కోనేటిరావు గారు మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిల్లో ఉపనవ్యసించిరి. రేటుపేయర్లసంఘములను స్థాపించుటనకు ఉపయోగము కలదని తెలిపిరి. కాంగ్రెసు బలపరచవలసిన ఆవశ్యకతనుగుర్చి మాట్లాడిరి. తరువాత బులుసు సాంబమూర్తిగారు మాట్లాడిరి. కాంగ్రెసు కమిటీ చేసిన పనుల కార్యమేమిటని రెండవవార్డు అభ్యర్థి యగు గాడిచర్ల సూర్యనారాయణగారు ప్రశ్నించిరి.

సాంబమూర్తిగారు సమాధానమిచ్చుచు కాంగ్రెసు కాకినాడలో చేసినపని కాకినాడవాస్తవ్యులకే యెరుకపరచవలసి నందులకు చింతించుచున్నాననిరి. 1921 లో సుమారు మాడుజల సభ్యులను చేర్చితిమి. అందు ఆరువందలశ్రీలతో ప్రత్యేక శ్రీల కాంగ్రెసు సంఘమును నెలకొల్పి పనిచేసితిమి. స్వరాజ్య జెండాపై సమరము చేతములో ప్రభుమున కాకినాడలో జరిగినది. జండాగారవనరక్షణార్థమై ముఖ్యులు కారాగృహమును స్వీకరించిరి. 1928 లో కాంగ్రెసు అభిమానులు కాంగ్రెసు సభ్యులను పలుకుబడిగలవారెల్లరు ఆంధ్రదేశమున కావ్యనింపబడిన కాంగ్రెసును మికల్లముందర యెట్లు జరిపికో మీరు ఎరుగుదురు. కాకినాడ పేర్ల ఖండాంతరములలో వ్యాపించిన పట్టణములోనున్న మీకు దానినిగురించి చెప్పవలసినదెట్లు ఆశ్చర్యము-అని చెప్పిరి.

అధ్యక్షుల అంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగిసినది.

1, 2 వార్డుల రేటుపేయర్ల సంఘము

కాకినాడ, ఆగస్టు 6:— నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు కాకినాడ 1, 2 వార్డుల రేటుపేయర్ల సమావేశమై చేసిన తీర్మానములు. తత్సభకు శ్రీయుత సునర్ల శ్రీనివాసరావు పంతులు చి. ఏ. గారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి.

1. పురపాలనాభివృద్ధి విషయములో (అనగా రోడ్లు కుళాయిలు, దీపములు, పారిశుధ్యము వగైరాపనులు) ప్రజావాహనశ్రమనుకు సమపాదముగా నుండేలాగున మ్యూనిసిపల్ వారిచేత ఏర్పాటుచేయించుటకు 1, 2 వార్డుల రేటుపేయర్ల సంఘము స్థాపించవలెను.

2. ఈ సంఘమునందు సభ్యులుగా జేరుటకు కనీసము ఒక అణా చందా సంవత్సరమునకు యియ్యవలెను.

3. ఈ సంఘకార్యక్రమమును నడిపించుటకు యీదినవ వారలు నెక్రటరీలుగా నెన్నుకొనబడిరి.

(1) రాళ్లబండి వెంకటరత్నముగారు.

(2) గాడిచర్ల సూర్యనారాయణగారు.

ఈ సంఘమున కధ్యక్షులు కోశాధ్యక్షులుగా సునర్ల శ్రీనివాసరావు పంతులుగారిని ఏకగ్రీవముగా నెన్నుకొనిరి.

4. ఈ సభ తిరిగి 9-8-1925 తేదీని ఆదివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు రామారావుపేటలో జేడపాఠశాలనద్ద తిరిగి సమావేశమగుటకు తీర్మానించడమైనది.

అసభలోనికి వచ్చువిషయములు:—(1)కార్యనిర్వాహక వర్గమును ఎన్నుకొనుట. (2) ఈ సంఘము చేయవలసిన కార్యక్రమమును నిర్ణయించుట. (3) ఈసంఘమునకు అవసరమైన నిబంధనలను తయారుచేయుట. (4) ఇతరవిషయములు.

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ యెన్ని కలు

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను నిలబెట్టి పనిచేయుట ప్రారంభించుటతోడనే పట్టణములోను, యెన్నికలు జరుగనున్న వార్డులలోను సంచలనము కల్గినది. వోటరులు వాదప్రతివాదములు సలుపుకొనుచు అభ్యర్థుల యోగ్యతాయోగ్యతలను చర్చించుచున్నారు. రామారావుపేట, ఒకటి, రెండువార్డుల రేటుపేయర్ల సంఘమును స్థాపించునని తమై 5 వ తేది సాయంకాలము రామారావుపేట యీశ్వరపుస్తక భాండాగారమున రేటుపేయర్ల సభ జరిగినది. సభకు సుమారు యాభైమంది హాజరైరి. నగరకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులను బులుసు సాంబమూర్తిగారును హరికొండరు ప్రచారకులు సభకు హాజరైనవారిలో కలరు.

రిటైర్డ్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు సునర్ల శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు సభ కధ్యక్షుల వహించిరి.

ఒకటి రెండు వార్డులకు, రోడ్లు, దీపములు, ఆరోగ్యము నీటిసదుపాయము మున్నగు సౌకర్యముల విషయమై కల లోటుపాటులను తీర్చుటకొరకు ఒకరేటుపేయర్లసంఘమును స్థాపించవలెనని కుక్కు-శేష్రారావుగారు ఉపపాదించిరి.

రెండవవార్డులో స్వతంత్ర అభ్యర్థి యగు గాడిచర్ల సూర్యనారాయణగారు బలపడిరి.

ఈసంఘము నేర్పాటుచేయుట రామన్న యెల్లనలు అయిపోవునరకు ఆపు చేయవలసినదని సవరణ సత్తిరాజు నారాయణరావుగారు రుపపాదించిరి. ఇప్పుడీ సంఘమును నెలకొల్పుట వ్యర్థమని అవసరమున కేమో యని శంకించిరి.

అవసరాల కామేశ్వరరావు వకీలుగారు యిట్టి సంఘములు యెల్లనలకొరకు సిద్ధముగల బాగులేదనియు కుక్కగొడుగులవలె లేచి వెంటనే పోవుచున్నవనియు నుడివిరి.

తరువాతకోటనుర్తి చినసరస్వతిరావుగారు రుపనవ్యసించిరి. మొదటికంటి తిరుమలరావుగారు రేటుపేయర్ల సంఘమును స్థాపించుటకు తరుణముకూడ కాంగ్రెసుకు వ్యతిరేకోద్దేశముతో కనబడుచున్నదనియు అది న్యాయముగాదనియు నుడివెను.

చర్య కొంతవరకు జరిగిన తరువాత తీర్మానమును బలపరచిన గాడిచర్ల సూర్యనారాయణగారు చర్యకు సమాధానమునిచ్చుచు నిట్లుచెప్పిరి. ప్రజాస్వామ్యమును వృద్ధిచేయవలె ననెడి యీదినములలో రేటుపేయర్ల సంఘమును స్థాపించి వోటర్లను ప్రభోధముచేయుట అత్యవశ్యకము. తరుణముకూడ యిప్పుడే వచ్చినది. కాంగ్రెసువారు కోరినట్లు అభ్యర్థులను పోటీలేకుండా పంపుటకై నా రేటుపేయర్ల సంఘముండిన యెడల ఆలోచించుటకు పిలుండునుకదా. కావున సంఘమును తప్పక స్థాపించవలెను.

సవరణ ఓటుకు పెట్టగా పీగిపోయినది. తీర్మానము నెగ్గినది.

రామారావు పేట ఒకటి రెండువార్డుల రేటుపేయర్ల సంఘమునకు సునర్ల శ్రీనివాసరావు పంతులుగారిని అధ్యక్షుని గను, గాడిచర్ల సూర్యనారాయణ రాళ్లబండి వెంకటరత్నంగా ర్లను కార్యదర్శులుగాను యెన్నుకొనిరి. సభ్యత్వపు చందా సంవత్సరమున కొక అణా నియమింపబడినది. సభ జయప్రదముగా ముగిసినది.

వార్డుల తరపున అభ్యర్థులను యేర్పాటుకొనుటకు ఆదివారమునాడు రేటుపేయర్ల సభకూడ నన్నది.

మొ॥ తిరుమలరావు

చెన్న పురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర ఇనుపదారి లిమిటెడ్ (ఇంగ్లాండులో ఇకార్యోరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన

1925 సం॥ రం ఆగస్టునెల 10 వ తేదీనుండి వెస్టర్ ఫూట్ సెక్టరును విడిచి. కొల్లెంపైనున్నలకు మధ్యరాత్రి కాలముందు పోవుచుండిన ఈదిననెలపబడిన బండ్లుమరల యధా ప్రకారము రాత్రులందు ఈ దిననెల పబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము పోవును.

నెం 27 ధు అప్ మిక్సెడ్ లోండానుండి రాత్రి 2 గం 45 నిమిషములకు బయలుదేరి కొల్లెం ఉదయం 6 గంటలకు చేరును.

నెం 28 రు డౌన్ మిక్సెడ్ కొల్లెమునుండి రాత్రి 8 గం 35 నిమిషములకు బయలుదేరి లోండా రాత్రి 1 గం 45 నిమిషములకు చేరును.

ఏలూరు
(స్వకీయవిలేజిరి)

మ్యునిసిపల్ మిటింగు

ఆగస్టు 5:—వైసుచేర్చున సెన్సు కొనుటను గురించి తీర్మానించుటకు 5-8-25 తేదీనాయంకాలము 5 గంటలకు మ్యునిసిపల్ భవనమున స్పెషలు సభజరుపలయనని పదిమంది కాన్సిల్మెన్లు సంతకముచేసి చేర్చునగారి కొక రిక్విజిషనును పంపియున్నారు. సదరు రిక్విజిషను ననుసరించి నిన్న సాయంకాలం చేర్చునగారు రాయసాహెబ్ బడిటి వెంకట్రామయ్యనాయుడుగారి అప్పగింపుకొరకు సభ జరిగినది. దాదాపు 19 గురు కాన్సిల్మెన్లు హాజరైరి.

కార్యక్రమమున కుప్రకమింపకమున్న చేర్చునగారు ప్రారంభోపన్యాసమును గావించిరి. అందు చేర్చునహోదాలలో తమకును, పాండురంగ సినిమావారికిని జరిగిన వ్యవహారము నంతేను రికార్డుపాతముగ శ్రుతపరచిరి. 16-5-25 తేదీని సంభవించిన గొప్ప తుపానుకు పాండురంగ సినిమా బిల్డింగు తాలూకుగోడ యొకటి కూలి 25 గురు మనుష్యులును మరణించిరి. ఏలూరునందలి సినిమాభవనములన్నిటిలోనికి పాండురంగ సినిమా వారి బిల్డింగ్ చాలబందోబస్తుగట్టబడినదని నాకు తెలిసియున్నను, పత్రికలలో ప్రారంభింపబడిన యాందోళనమును గుర్తింపకుండుటకు వీలులేక, సదరు సినిమావారు ప్రదర్శనములు ఆపుచేయవలయుననియు, పడిపోయినకట్టడముల తాలూకుగోడలు వగైరాలను ఎక్కువద్రులు తనిఖీచేసి వారిఅభిప్రాయములను తెలుపువరకు మరమ్మత్తులు వగయిరాలు చేయకూడదనియు నేను తీర్పులను 19-5-25 తేదీని జారీచేసితిని. నే నీవనిచేసి యుండనిచో ప్రతికరయందలి ఆందోళనము హెచ్చి, మ్యునిసిపాలిటీవారికి గూడ చెబుపేరు రాగలదు. నేను ఎక్స్క్యూటివు ఇంజనీరుగారిని, కానిట్రీ డిప్యూటీ డైరెక్టరుగారిని తక్షణమేవచ్చి, ఈ బిల్డింగును పరీక్షింపవలయుననిజారీతిని. కాని సినిమాకంపెనీవారు నా ఆజ్ఞల నుల్లంఘించి పశ్చిమీయ భాగములను తిరిగిట్టినారంభించినటుల నాకు తెలిసినది. 25-5-25 తేదీని సదరుమరమ్మత్తులను వెంటనే ఆపుచేయవలసినదనియు, నాఆజ్ఞ నుల్లంఘించి కట్టడము ప్రారంభించినందులకు ఏల ప్రాసిక్యూషను చేయకూడదో సంజాయిషీయవ్వలసినదనియు సినిమాప్రాప్రైటరులను మోతేనారాయణరావుగారికిని, తమ్మనమాణిక్యముగారికిని, గుత్తా వెంకయ్యచాదరీగారికిని, మరి ఒక రిద్దరు భాగస్వాములకును నోటీసులు జారీచేసితిని. దీనిపై మోతేనారాయణరావుగారును, తమ్మన మాణిక్యముగారును జవాబువ్రాయుచు తాము పెట్టుబడిదా/సలమేగాని వ్యవహారకాండ నడిపించుచున్నవారముకామనియు, సదరు పనినిమాచుచున్న గుత్తా వెంకయ్యచాదరీగారితోనే నేను వ్యవహరింపవలయుననియు తెలిపిరి. (ఈ తీర్పుల ధోరణిని గుర్తింపవలయునని సదరు ఉత్తరములను చదివిరి.) ఇది ఇట్లుండ, కలక్టరుగారుగూడ ఈ సినిమా బిల్డింగులను తనిఖీచేసి యితర సినిమా బిల్డింగులు గూడ సరియైన స్థితిలో లేవని తెలిపిరి. వెంటనే సదరు సినిమాలు గూడ ప్రదర్శనములు నిలుపు చేయవలసిన నేను ఆర్డరు చేసితిని. శ్రీకృష్ణసినిమావారు వారి కంపెనీనే తీసివేసినారు. శ్రీరామ సినిమా వారు కలక్టరుగారిని దర్శించి వారకష్టము ఖములను తెలుపుకొనిరి. చేర్చునగారికి తృప్తికరమైనచో వారే లైసెన్సులు ఇచ్చెదరని వారు సెలవిచ్చినారు. దానిపై వారు నన్ను కలుసుకొని, వారి కష్టముఖములను తెలిపిరి. నేను విమర్శించితిని. వారి బిల్డింగు గాలివానకు ఆగినది. అటువంటిదానిలో ప్రదర్శనములు నిలుపుచేయ మనడము సరికాలేదని లెంపరరీ లైసెన్సు వెంటనే యిచ్చినాను. వెంకయ్యచాదరీగారు నా వద్దకు వచ్చి, శ్రీరామసినిమాకు లైసెన్సుయిచ్చి మాకు లైసెన్సు యివ్వకుండుట మాకు చాల న్యాయతను కలిగించుచున్నదని తెలిపిరి. ఒకటి రెండు దినములలోనే ఎక్కువద్రులు వచ్చి తనిఖీచేయుదు రనియు, వారి అభిప్రాయమును పొందకుండ మాకు లైసెన్సు ఇచ్చుటకు సావకాశము లేదనియు, మీబిల్డింగుల పక్కాబిల్డింగు లగుటచేత ఎక్కువద్రులు గూడ మంచి అభిప్రాయమునే ఒసంగుదురనియు చెప్పితిని. కాని నామాటలకు సంతృప్తులుకాక, చాల ఆగ్రహమును చూపి వెడలిపోయిరి నాపై నిందను మోయు కలక్టరుగారికొక అర్జీనిన్నీ, డిప్యూటీకలక్టరుగారి కొక అర్జీనిన్నీ పంపినారు. కలక్టరుగారికి పంపిన అర్జీయే మొదటి నాకు తెలియదుగాని, డిప్యూటీ కలక్టరుగారికి పంపబడిన అర్జీ నావద్దకు వచ్చినది. (అది చదునబడినది). ఇంతలో ఎక్కువద్రులు వచ్చిరి. ఎక్స్క్యూటివు ఇంజనీరుగారును, నేనును, కలిసి 28-5-25 తేదీని పాండురంగ సినిమాభవనమును గుత్తా

వెంకయ్యగారి సమక్షముందు పరీక్షించితిమి. ఆనాడే వెంకయ్యచాదరీగారు నన్ను లైసెన్సుకు తొందరచేయుచు తిరిగి జాబు వ్రాసిరి. బర్మాఅయిత్ కంపెనీ ఎక్కువద్రు తనిఖీచేసి యిచ్చిన సర్టిఫికేటును గూడ నాకు పంపిరి. డెస్కీట్ ప్రదర్శనముల నొసంగి గోడక్రింద పడి చచ్చినవారి కుటుంబములకు సహాయము చేయవలయును. ప్రస్తుత ముండునంత లాభము రాకపోవచ్చునని వ్రాసిరి. ఇది ఏదో కమ్ముదల నిమిత్తము వ్రాస్తున్నమాట లని నే ననుకొన్నాను. లైసెన్సు పొందిన పిదప వీరు డెస్కీట్ ప్రదర్శనములు చేసి చచ్చిన వారి కుటుంబములకు ఏమిన్నీ యిచ్చినటుల నే నెరుగున్నంతవరకు కనువింపదు. ఈవిషయముల సం గతి అట్లుంచి, నేను వెంటనే వారి యుత్తరములను ఎక్స్క్యూటివు ఇంజనీరుగారికి పంపి (నారు యాప్టాబ్లో వుండగానే) లైసెన్సు నిష్పుటకు అభ్యంతరములేమైన గలవాయని అడిగితిని. మెయిన్ హాలు సరిగానే వున్నదనినీ, ప్రమాదవశాత్తూ గాలి వానకు పెద్దగోడ పడ్డదనినీ, ముందు నేను నూచించబోవు పద్ధతుల ననుసరించి కొన్ని కొన్ని మార్పులు చేయుటకు ఒప్పకొనే పద్ధతిని లెంపరరీ లైసెన్సు యివ్వవచ్చుననినీ వారు జవాబు యిచ్చినారు. ఆదినున్ననే నే నా ఆర్డరును వారికి జారీచేయి న్నూ ఆదినున్ననే లైసెన్సుఫీజు చెల్లించేయడం లైసెన్సుగూడ యివ్వబడునని తెలిపితిని. టీక్సెట్లు వగయిరాల అమ్మేయింటి యొక్క ప్లానులు, మెటీరియల్సుయొక్క వివరములు తెలిపే యెడల, అదిగూడ కట్టుకొనుటకు అనుజ్ఞ యివ్వబడునని తెలిపి తిని. అప్పటినుండి యిప్పటివరకు సదరు ప్లానులు వగయిరాలు పంపడముగాని, కట్టుటకు కాన్సిలువారి అనుజ్ఞను పొందడము గాని జరిగిందియుండలేదు. తరువాత ఎక్కువద్రుల రిపోర్టు వచ్చినది. ఆరిపోర్టులో తెలుపబడిన నూచనలను వివరింపుచు, ఆప్రకారము 5 ఆగస్టులోగా మార్పులను గావింపవలయునని జారీతిని. నే నీవాయిదాకాలమును మ్యునిసిపల్ ఓవర్సీయరుతో ఆలోచించియే యేర్పాటుచేసితిని. కాని వెంకయ్యచాదరీగారు తా మాకాలము లోపల పని పూర్తిచేయ జాలమనియును, సామానుల వగయిరాలకు ఇతరపట్టణములకు వ్రాసితి మనియు, మీ ఓవర్సీయరును మాకొసంగి మీకేవిధముగ సంతృప్తికరముగ నుండునో ఆవిధము గకట్టడమును పూర్తిచేయించవలయునని జారీతి. నేను ఓవర్సీయరును యివ్విధముగ ప్రైవేటుపనులకు నియోగించినచో మ్యునిసి పలుపనులు సాగునా? సాగవు. కాబట్టి నేను ఓవర్సీయరును ఇచ్చుటకు వీలులేదనియు, మీకు తెలియని యంతము లెవ్వయైన యుండినచో వారి నడిగిన తెలిపెదననియు, ఆగస్టు 5 వ తేదీలోగాపని పూర్తికావలసినదే యనియు నేను తిరిగి జవాబు వ్రాసితిని. నాజవాబుకు జవాబుగా మరియొక యుత్తరమును పేచీగా వ్రాసినారు. మేము పంపిన స్పెచ్చిలో కొన్ని మార్పులు చేయనిదే కట్టుటకు వీలులేదట. ఆగస్టు 5 తేదీలోగా వారు పని పూర్తిచేయలేదట. ఏకంట్లాక్టరుచేతనైన నేను చేయించెట్టుయితే వారు రిజనల్తోరేటు యిస్తారట. ఈ విషయము బిట్టుండగా సెనీమా లైసెన్సుచార్జీలు జాస్టిక్సును వనినీ, వాటిని తర్కింపవలయుననినీ, కాబట్టి స్పెషలుమిటింగు యేర్పాటు చేయించవలసిననీ కొందరి కాన్సిల్మెన్లు సంతకముతో నావద్దకు ఒక రిక్విజిషను వచ్చినది. ఆకాగితము తెచ్చినవానిని ఎవరు పంపినారని అడుగగా గుత్తా వెంకయ్యచాదరీగారు పంపి రనిచెప్పెను. ఆసంగతిని సదరు కాగితముమీదనే వ్రాయించి వాని సంతకము దీసికొని ఆకాగితమును లాడ్జిచేసినాను. కాన్సిల్మెన్లు వారంతట వారి రిక్విజిషనునుపంపి యుండలేదనియు, గుత్తావెం కయ్య చాదరీగారు వారలను బ్రోవ్వులముచేసి యీ రిక్విజిషను పైసంతకములు చేయించినారనియు దీనివలన తేటతెల్ల మును న్నది. ఈస్పెషలు మిటింగు రిక్విజిషనుగూడ అట్టి కాగితమే యనియు, గుత్తా వెంకయ్యచాదరీగారే అందరిని బ్రోవ్వులముచేసి తయారుచేసినారనియు నాకు తెలిసినది. స్పెషలుమిటింగు పిలువకుండ యీకాగితమును రికార్డుచేయుటకు నాకధికారమున్నను సభను సమావేశపరచి యీపరిస్థితుల నొకసారి విశదపరచిన నెక్కుడు సరసముగనుండునని నేనిటుల గావించితిని. కావునతమ రందరు యీపరిస్థితులను గుర్తించి, వైసుచేర్చును అవసరమనితో చేయెడల ఆప్రకారమే చేయించవచ్చునని కోరుచున్నాను. ఇక ను కార్యక్రమమున కుప్రకమింపెను.

గుత్తా రామయ్యగారు వెంటనేలేచి చేర్చునగారు గావించిన యుపన్యాసమును ఖండింపుచు పాండురంగ సినిమావారి చర్చలను సమర్థింప జూచెనుగాని చేర్చునగారు వారి నావిషయమై మాట్లాడునూడవని వాదించుటచే మార్పుండవలసి వచ్చెను. ఇట్లే మోతే నారాయణరావుగారు, డాక్టరు జోగయ్య శర్మగారును నువన్యసింప జూచిరిగాని వారినిగూడ చేర్చునగారు వారింబిరి. అందుచే వారును మార్పుండవలసివచ్చెను. ఈ వారింపులకు కినిసి తమ్మన మాణిక్యముగారు, మోతేనారాయణ

రావుగారు, గుత్తా రామయ్యగారు సభను విడిచి వెళ్లిపోయిరి. ఈ ముగ్గురును పాండురంగ సినిమా ప్రాప్రైటరులే.

తరువాత కొర్రపాటి వెంకటలక్ష్మీనారాయణగారు వైసు చేర్చును ఉండుట యావశ్యక వని తీర్మానము నుపపాదించి, వైసుచేర్చును ఉండినందువలన కలుగు లాభములను చెల్లిరి. డాక్టరు జోగయ్యశర్మగారు సదరు తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రస్తుత పరిపాలనమున గల కొన్ని లోటుపాట్లను గమపరచి, అట్టివి లేకుండజేయుటకు వైసుచేర్చును అవసరమనిరి. కంభం పాటి కన్వయ్యగారు, ఉప్పు నారాయణమూర్తిగారు, ఇమ్మా నేని కృష్ణారావు నాయుడుగారు, నరాలపెట్టి దేవేంద్రుడుగారు యీతీర్మానము నెదిరింపుచు, నేను సభను విడిపోయిన సభ్యుల చర్యయే మనలోగల కలతలను తెలుపుచున్నవనియు, ఇట్టి కక్షలు ప్రబలియున్న తరువాతను ఈవైసుచేర్చును ఎన్నికలు పరిస్థితులను మరింత క్లిష్టపరుచుననియు, చేర్చునకును వైసుచేర్చు నునకు పడనిచో పరిపాలనలో చాలలోపములు కలుగుననియు, కావున ప్రస్తుతము వైసుచేర్చునుసంగతి విడిచిపెట్టుటయే మంచి దనియు నుడివీరి. చేర్చునగారు వాదప్రతివాదములను నిలుపుచేసి, జోగయ్యశర్మగారు చూపిన లోటుపాట్లు నిజమగు లోపములు కావనియు, వాటిని గురించి తాము చేసినపనిని తెలిసికొనకుండవా రటుల బరికెరినియు తెలుపుచు కొన్ని సమాధానములను చెప్పిరి. కొర్రపాటి లక్ష్మీనారాయణగారు తమ ప్రత్యుత్తరమును చేర్చునగారి రిమార్కులకు ముందే చెప్పినందున కడపట మాట్లాడ వీలుపడలేదు. తుదకు తీర్మానమును ఓటుకుపెట్టగా, ఉపపాదకులర లక్ష్మీనారాయణగారును, దానిని బలపరచిన జోగయ్యశర్మగారును మాత్రమే అనుకూలముగ చేతులనెత్తిరి. వ్యతిరేకులచేతుల నెత్తెమనగా ఒక్క కలగర అచ్చయ్యగారు తప్ప (వీరు తటస్థులు) మిగిలినవా రందరు చేతుల నెత్తిరి. రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసినది.

నరసాపురం
(స్వకీయవిలేజిరి)

శెంగోడాయన్ ఆసుపత్రి

ఆగస్టు 5:—మొన్న ఆదివారము రోజున దొడ్డిపట్లలో మా సబుకల్లెరుగారైన శెంగోడాయన్ ఐ.సి.యన్ గారు ఆసుపత్రి నొకదానిని బహిరంగముచేసిరి. దొడ్డిపట్ల పోవుటకు ఆ రోజున స్టీమరు ఏర్పాటుచేయబడెను. అదివర కొకరోజు ఏర్పాటుచేయబడెను గాని వర్షముచేత ఆరోజున పిలువడినది కాదు. దొడ్డిపట్ల చేరినతరువాత ఆసుపత్రిని తెరవవలసినదని మా తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు శెంగోడాయన్ గారిని జారీతి. మన గవర్నరుగారైన లాల్లూ గోమెనుగారి స్క్రీమును చాలా ప్రశంసించిరి. ప్రస్తుతము స్క్రీముప్రకారము తాలూకా ఒక్కటికి రెండేసిగాని కొన్నిచోట్ల మూడేసిన్ని ఆసుపత్రి రేర్పాటు గావించబడినప్పటికి రైల్వలో ప్రతిగ్రామములోను ఇట్టి ఆసుపత్రి నొకదానినుండుట శ్రేయస్కరమని శెంగోడాయన్ గారు చెప్పిరి. దేశాభివృద్ధికి గ్రామమే మూలము గనుక గ్రామసౌకర్యములు ప్రధాన మనిరి. అట్టి గ్రామసౌకర్యముల నిమిత్త మేర్పడ్డ యీ స్క్రీము చాల ప్రశంసనీయమనిరి. యీ స్క్రీము ప్రకారము గౌర్వ మెంబువారు రు 400 లున్న తాలూకాబోర్డువారు మూడువందలు లేక నాల్గవందలు మించకుండానున్న ఆసుపత్రి ఒక్కింటిని కాంక్షను చేస్తురు. అందులోనే మందులు మొదలగు ఉపకరణములను తెప్పించుకొని ఒక ఎల్. ఎస్. పి. ప్యాసుఅయినవారు ఆసుపత్రిని నడవవలయును. ఈ కొద్ది లాభముతో సంతృప్తిపడి ఆసుపత్రిలను నడుపు ఎల్. ఎస్. పిలు కావలయును. వారు దొరకనచో వారు పదుగురు సంసిద్ధులైనచో యీ స్క్రీము ప్రజలకు ఉపయోగకరముగా నుండుననుటకు ఎంతమాత్రము సందేహములేదు. ఈ ఆసుపత్రిని గురించి మా తాలూకాబోర్డు మెంబరు రామజోగయ్యగారు చాలా శ్రద్ధ వహించిరి. మా శెంగోడాయన్ గారు ఈ ఆసుపత్రిని తమనేరున పిలువబడుటకు కంగీకరించినది తెలుపుటకు సంతోషించుచున్నాను.

గౌర్వ మెంబు ప్రెయినింగు స్కూలు

మొన్నటిదినము మా గవర్న మెంబు ప్రెయినింగు స్కూలులో. ప్రభుమోహాభ్యాయలను గిడ్డి దొరగారిగౌరవార్థ మొకసభ జరిగినది. గిడ్డిగారు సెలవుమీద వెళ్లుచున్నారు. ఘట్టు అసిస్టెంటుగారికి బదిలీకావడినది. వీరుభయలు గౌరవార్థము సభజరుపబడినది. వీరుభయలు స్కూలులో చాలా అనురాగమును సంపాదించినట్లు కనబడుచున్నది. వీరివిషయమై చాలా పద్యములు చదువబడెను. గిడ్డిగారినిగురించి స్తోత్రములు చేయబడెను. గిడ్డిగారున్న ఘట్టు అసిస్టెంటుగారైన రామమూర్తిగారున్న తగిన జవాబులు చివర నిచ్చుచు మంచినదత యీ స్కూలులో ప్రధానమని పిలవకు బోధనజేసిరి.

అల్లూరు.
(ఒకవిలేఖరి)

ధనుర్విద్యాప్రదర్శనము.

ఆగస్టు 6:—ఈనెల 5 తేదీ రాత్రి 9¹⁵ గంటలకు యీ గ్రామమున శ్రీయుతులు కలియుగాద్ధుక్ జి.వి. అప్పారావుగారి ధనుర్విద్యాప్రదర్శనమున్ను, గూడూరు శేషారెడ్డి, నారాయణరావు గారల భీమ బల ప్రదర్శనమున్ను జరిగినది. అప్పారావుగారి శస్త్రకళలము చూచియే తీరవలయును. “జగమెరిగిన బ్రాహ్మణునకు జంబెయెందు క”న్నట్లు వీరి విద్యను గూర్చి ప్రశంసించుట అనవసరము.

శ్రీ గూడూరు శేషారెడ్డిగారి ప్రదర్శనములు అన్నియు ఇదివరకెన్నడు యితరులచే చూపబడనివై యున్నవి. ముందు వెంట్రుకలకు రెండు నూలుపగ్గములు గట్టి త్రెంపుట, కంఠమునకు నూలుమోకు వేసుకొని త్రెంపుట, మొదలగున వన్ని యీ ప్రదర్శించిరి. చూపరు లెల్లరును, ఆశ్చర్య మానసులై మిక్కిలి ప్రశంసించిరి. వీరు నెల్లూరులో 8-8-25 తేదీన జరుపబోవు ప్రదర్శనములో కంఠమునకు నూలుమోకు వేసుకొని త్రెంపుటకు మారుగా ఇనుపగొలుసునే కంఠమునకు వేసుకొని త్రెంపుదురుట. ఇట్టిది హిందూదేశమున మరెవ్వరి చేతను ఇప్పటికి ప్రదర్శింపబడి యుండలేదు.

శ్రీ నారాయణరావుగారును, పిడికెటితో నువ్వులు పిండి నూనెలియుట. మొదలగు కొన్ని దృశ్యములజూపిరి. వీరలందరిని భగవంతు డాయురారోగ్యము లాసంగి సంతోషించుగాక.

నేటి ప్రదర్శనమునకు రాబడిన ధనమును నెల్లూరు లోని “కస్తూరిదేవి జాతీయ బాలికాపాఠశాల” పోషణార్థమై యొసంగి ధన్యులైరి.

బందరు
(స్వకీయవిలేఖరి)

ఒక దుఃఖివార్త

ఆగస్టు 6:—మా పురపెద్దలలో నొకరగు సర్వాధినా రాయణమూర్తిగారు రాచపుండుచే బాపవడిచనిపోయిరి. వారు వయోస్థులు లయినను వ్యాధిగ్రస్తులు కాకమునుపు ప్రజాసేవ జీవనము దుత్సాహము గలవారయి పనిచేయుచుండిరి. తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగాఉండి అగ్రతరాల ప్రత్యేకిగా పట్టుదలతో పనిచేసిరి. కొంతకాలముక్రిందుట మ్యునిసిపలకొన్నింటిలో కూడ సభ్యులుగా ఉండియుండిరి.

వీరు మంచి నీరసంపత్తుగలవారు. ప్రభువును బీదవారు గా మన్నను స్పీడరుచ్చితిలో స్వశక్తివల్ల చాల ధనమును ఆర్జించిరి. వీరికుమారుడు బి. యల్. క్లాసు చదువుచున్నాడు. వారి కుటుంబమునకు మానానుభూతి కనబరచుచున్నాము.

జవ్వారుపేటహత్యకేసు

జవ్వారుపేట హత్యకేసు విషయములో పోలీసువారు చార్జి షీటు పెట్టినారు.

మినర్వాసినిమా హాలు

గత తుపానునల్ల భగ్నమైపోయిన యీ హాలు తిరిగి నిర్మింపబడి నిన్నటిదినము ప్రథమ సినీమా ప్రదర్శనము ‘పతి భక్తి’యను మహా ఫీల్ము చూపబడినది. ఇకముందు నాటక ప్రదర్శనములకు కూడ పిలుగా నుండునని తలచుచున్నాము.

మ్యునిసిపలు ఎన్నికలు

ఈపురపాలక సంఘమందు త్వరలో కొన్ని స్థానములు ఖాళీ కానున్నవి. ఇప్పుడు ఖాళీగానున్న యేడు స్థానములు చాల ముఖ్యములయినవి. ఇప్పుడు మద్రాసులో మ్యునిసిపలు ఎన్నికలసందర్భమున ఎట్లుఅందోళన జరుపబడుచున్నదో వోటర్లు గ్రహించి ఇప్పటినుండి కృషిసలిపి మ్యునిసిపలు పరిపాలన సంస్కరణమునకు తోడ్పడెదరుగాక.

అడుసుపుండ్లమందు

వీళ్లలో తిరుగుటవల్ల కాల్చివేళ్లల మధ్యమున కలుగు అడుసుపుండ్లకు యీ ఔషధము చాల శ్రేష్ఠమయినది. యింక యితర చర్మవ్యాధులకును పుష్కలముగా వుపయోగింప వచ్చును.

బడ్డి 1 కి 0-8-0 తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

అమరావతి యేజన్స్,

పార్కుటవును, మద్రాసు.

తిరుత్తని
(స్వకీయ విలేఖరి)

బలవంతమరణము

ఆగస్టు, 6:—ఈయూరియందలి కలవపర్వతలగు శ్రీ యుతులు సి. కందుస్వామిమొదలియూరు గారి యింటిపెరటియందుగల చేదుడుబావియందు నిన్నటిసాయంత్రము వజ్రుగ మనుసుమారు ముప్పదియైదువత్సరముల వయస్సుగల మనుష్యుడొకడు పడి చచ్చెను. వెంటనే సంగతిచెలిసి శవమును బయటికిదీసి, పోలీసువారు పంచాయతీ గావించి, తుయరోగప్రాబల్యముచే నామనుష్యుడు, “బలవన్మరణము గావించుకొనినట్లు” డిర్యా నిందిరి.

చంద్రగిరి తాలూకా బోర్డు

గత ఏప్రిలులు మాసారంభమునుండియు, టెంపరరీ ప్రెసి డెంటు యాజమాన్యముక్రింద నడుపబడుచుండు చంద్రగిరి తాలూకా బోర్డునకు, చిత్తూరుజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటువారు కాళీ పడియుండిన ఆరుప్రభుత్వనియోజిత సభ్యుల (నామినేషన్) స్థానములకు ఇద్దరుపంచములను, ఒకమహమ్మదీయుని, ఒక బ్రాహ్మణుని, ఒకరెడ్డిని, ఒకవైశ్యుని నియమించినట్లును, నామినేషన్ సభ్యుడు గాబడిన రెడ్డిగారే టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగానుండుటచే వారియధ్యక్షతక్రింద గత జూలై 31 తేదీని బోర్డుసమావేశమును జరిగినట్లు చెలియుచున్నది. మొత్తమునకు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డునకు నామినేషన్ చేయబడిన సభ్యులలో, అఖిల భారత జాతీయోపసంఘసభ్యులును, చిత్తూరుమండల కాంగ్రెస్ నాయకులలో ముఖ్యులును నారాయణవరపాస్త్రవులును నగు శ్రీయుతులు సి. వి. రంగయ్యశ్రేష్ఠిగారు నియమించబడినారనుటకు సంతోషమగుచున్నది గాని, బోర్డుమొత్తమునకు కాళీగా నుండు సభ్యుల నెన్నుకొనుటయో, లేక, ఆలోచనలోనుండు విభజనపద్ధతితో, త్వరగా బ్రవేశపెట్టి బోర్డుపరిపాలనమును చక్కగా సాగించుటకు ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనవలసి యున్నది.

మోటారు బస్సులు

“శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి మోటారుబస్ సర్వీస్” అను పేరుతో, కీశుమాంబాకవాసులగు శ్రీ రావుగారు చెంగమ నాయుడుగారిచే నేర్పాటుచేయబడిన 16 మంది ప్రయాణ మొనర్చుగల మోటారుబస్సు నొకదానిని, తిరు త్తనినుండి పోలింగ పురమునకు నేడుచయమునుండి నడుపబడుచున్నది. ప్రయాణీ కులవసతి ననుసరించి తిరు త్తనినుండి పోలింగ పురమునకు రెండు మాగ్గు పోయినప్పునట్లును, దారిమధ్యను ముఖ్యమగు ప్రదేశములందు ప్రయాణీకుల సౌకర్యమునకై ఆసనట్లును ఏర్పాటు చేయబడియున్నది.

ఇది గాక, నగరి రైలుస్టేషనునుండి పల్లపట్టునకును ఈమాసారంభమునుండియు, నొక టివికెడ్ కంపెనీవారిచే, ఒకబస్సు నడచుచు ప్రజాళి కెంతయో సౌకర్య మొనగూర్చుచున్నది.

యూనియన్ బోర్డు

రాగల ఆడి కృత్రికా తెప్పోత్సవమునకు విచ్చు యాత్రి కులకు నీయూరి యూనియన్ బోర్డువా రెక్కుడుదీక్షతో, రోడ్లు, దీపములు, మురుగుదోడ్లు, నీటిపంపిళ్లు, ఆరోగ్య మాదిగా గల చక్కనివసతులు గల్పించుట. కెక్కుడుదీక్షతో, పనులు నిర్వహించుచున్నారు.

కౌన్ థియేటరులో

శనివారం 8-8-25 నుండి 14-8-25 తేదీ శుక్రవారము వరకు ప్రతిరోజు రెండు ప్రదర్శనములు 6-15, 9-30. ప్రత్యేక ప్రదర్శనం శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నం 3-15 గల మాడన్ థియేటర్ను లిమిటెడ్ వారు రోముచేశమందలి యూనియన్ సినిమెటోగ్రాఫ్ ఇటాలియా వారితోకలిసి హిందువుల కత్యంత పవిత్రమున నాటకమును ప్రదర్శింతురు.

సావిత్రి

6 భాగములు:— మెఘనీనాలో అత్యద్భుతముగ నటించిన కాంటెనర్ ను సావిత్రి పాత్రమును ప్రదర్శించుచు యీ ఫిల్మ్ ను ప్రదర్శించుటకు మాడన్ థియేటర్లువారే సర్వాధికారమును కల్గియున్నారు. పతివ్రత “సావిత్రి” ని చూడుడు. హాస్యములు ప్రత్యేకముగ చూపబడును.

మదనపల్లి
(స్వకీయవిలేఖరి)

మొహరమ్

ఆగస్టు 4:—మొహరమ్ పండుగ శాంతముగ ముగిసినది. రిజర్వుపోలీసు వచ్చియుండినది. నాలుగేండ్ల క్రితము మానీక్రము జరిగినప్పటినుండి హిందూ మహమ్మదీయులు వైష్ణవములు లేక సత్త్వతతో నున్నారని వ్రాయుటకు సంతోషము కలంగుచున్నది. మహమ్మదీయులలోనే, తాతంఖానా కత్తులన్నందున కొట్లాట్లగునేమో యని మొదలకొంత భీతి కలిగినదికాని, యిట్టిచేడియు జరుగకపోవుటయేకాక, ఉత్సవములలో కొందరు హిందువులు కూడ పాల్గొనిరిని తెలుపుటకు గర్వించుచున్నాను.

కల్లయిజారాలు

గతమాసము 26 తేదీన కల్లయిజారావేలంపాటలు జరిగినవి. చిన్నచిన్న గ్రామముల చిల్లరకుకాణములు మాత్రము కొన్ని స్వల్పమొత్తమునకు పొడబడినవి. గతవత్సరము కంటె తక్కువుగనే సవాళ్లు చేసినందునను, ఎక్కువ మొత్తమునకు సవాళ్లు చేయరాదని ఏకాభిప్రాయమై యున్నందునను, టవున్ అంగడిన్ని, తక్కిన పెద్ద గ్రామముల అంగళ్లున్న నిలిపి వేసినారు. చాలమంది సవాళ్లకు వచ్చియుండిరి. మరల 20 వ తేదీన వేల పాటలు జరుగునట్లు తెలియుచున్నది.

కళాశాలలో సైనిక శిక్షణము

కళాశాలలోని ఉన్నత తరగతుల విద్యార్థులగు యుక్తి కులకు విశ్వ విద్యాలయ సైనిక శిక్షణము యూనివర్సిటీ మిలిటరై గ్రెసింగ్ కోర్స్ నిచ్చి తరిగితుచేయుటకు ఏర్పాటు చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఉడుపులును, లక్కవిద్యకు కావలసిన పరికరములును కళాశాలవారే యిచ్చునట్లును, అప్పుడే 25 గురు విద్యార్థులు చేరుటకు సిద్ధముగ నున్నట్లును, దాఖలాచేసుకొనుటకు తమ పేర్లు యిచ్చినట్లును తెలియుచున్నది. వ్యాయామ దేహ పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహ మొసంగుటయేకాక ప్రస్తుత దేశావసరముగు యువకులగు విద్యార్థులకు సైనిక తరిగితు నిచ్చుటకు యేర్పాటు చేయుచున్నందులకు కళాశాలాధికారు లెంతయు ప్రశంసార్హులు.

పురాణం సూరిశాస్త్రి గారి ప్రసిద్ధ గ్రంథములు

నాట్యాంబుజము 1-8-0 నాట్యోత్పలము 1-8-0 విమర్శక పారిజాతము 1-0-0 ఆంధ్రనాటక సంస్కరణము 1-0-0 నాట్యాశోకము 1-8-0 (అచ్చులో నున్నది) వి. పి. వాష్టేజి ప్రత్యేకము. మానేజరు, విద్యాలయము, బందరు.

37000 పాలిసి హోల్డరులు

భ్రష్టులము ది ఎం టైరు ఆఫ్ ఇండియాలో 7 కోట్లకు పైగానే పాలిసీలు గలవు. దీనిని నిర్వహించుటయందు తీసుకొనుచున్న జాగ్రత్త, పాసిఫిక్ లోల్లరుల లాభము ననుసరించియే సామ్యు నుపయోగించుట మున్నగునవియే ప్రజల ఆమోదమును అమితముగా కలుగుటకు ముఖ్య కారణము.

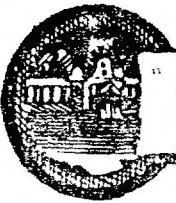
(4) వివరములకు ఈవిగువి లిహాసమునకు వ్రాయుడు. The Branch Secretaries, The Empire of India Life Assurance Co., Ltd. POST BOX No. 237, MADRAS.

నచ్చనిచో! సామ్యువాతను చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూలము, భావస్థూలము, గ్రహ స్థూలము, అక్షరవర్ణ, హాడశం వర్ణ, ద్వాదశభావభూతిములు, దశాంతర్దశాభూతిములు, మున్నగు పెక్కుపాంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున శతగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవ్వబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. గేట్ యిండియన్ జ్యోతిషమాలయము, కళింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

మకలపవార్తలు

ఆరోగ్య ప్రదర్శనము:—కార్పొరేషను ఆరోగ్య శాఖవారు ప్రాప్తయోగ్యులను కార్పొరేషను గర్భిణీలను 8 వ తేదినండి వారము రోజులవరకు ఆరోగ్య ప్రదర్శనము జరిపెదగు. ప్రతిదినము ఉదయం 7 X-9 X వరకు తెరువ బడును.

జగన్నాథ భక్త క్రమం:—ఎగ్జిక్యూటివ్ వేదవిలాస మండలమునందు జగన్నాథ భక్త క్రమంవారు శ్రీజయంత్యుత్సవ సందర్భమున శ్రీ సాయంకాలము 4-14 X బ్రహ్మశ్రీ శుబ్రహ్మణ్య భాగవతాదులను లక్ష్యులై కాలక్షేపము జరిపెదగు.

ఎన్నికల ప్రచారము:—కోత్వాలు బహు దివి జను కౌగ్రెసు కిలాభకు స్వరాజ్యపక్షముల యాజమాన్యము క్రింద కె. శ్రీరాములునాయుడుగారి అధ్యక్షిత్వము బలపరచుటకై 28 కందప్పచెట్టి వీధిలో పెద్ద భజనతో ఉరేగింపు ప్రారంభమగును. ఎల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

గోఖలే హాలులో వేడుకాసము:—గోఖలే హాలులో శ్రీ సాయంకాలము 4-15 X గొప్ప వేడుకాస సభ జరుగును. పల్లడం సంపాదకులగు వేంకటేశ్వరయ్య చిన్నప్పామి అయ్యరు ఫిడలు, కుంభకోణం అశ్వగంధి పిల్లె మృగంగం, ఉమయాపురం సుందరయ్యరు ఘనం, కుంభకోణం రంగప్పామి పిల్లె మోర్సింగు.

ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఆగమనము:—ప్రధాన న్యాయమూర్తి గౌ. సర్. విక్టర్ ముర్రేవేటూరు ప్రాంత గారు నేటిదినము ఉదయం చెన్నపురికి వచ్చిరి. వీరు శైలపురై ఇంగ్లండునకు వెళ్లియుండిరి. వీరికి స్వాగతమిచ్చుటకై సెంట్రలు స్టేషనువద్ద న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, డాక్టరు పండేలే, యస్. భవానందపిల్లై, మీరు అమీరద్దీనుగార్లు మరి కొందరు ప్రముఖులు వచ్చియుండిరి.

రాకపోకలు:—కమాండరు కాంటెలుగారు నిన్న రాత్రి కల్లికోటవెళ్లిరి. రైల్వేల నిబిలు ఇంజనీయరింగు డైరెక్టరు లెఫ్టినెంట్ కాంటెలు హాస్పిటల్ గారు నిన్న రాత్రి తిరుచినాపల్లికి ప్రయాణమై వెళ్లిరి. లెఫ్టినెంట్ కలనలు బ్రాడ్ ఫుల్లెన్ గారు బెంగళూరుకు వెళ్లిరి కుమారమంగళం జమీందారు గారు నేటిదినం ఉదయం ఇంగ్లండునుండి చెన్నపురికివచ్చిరి. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహరాజుగారు నేటిదినం ఉదయం చెన్నపురికివచ్చిరి. పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరు జెనరలు ఆర్మీటేజిగారు అనంతపురమునకును, కారాగృహముల ఇన్స్ పెక్టరు జెనరలు కామరానుగారు మెట్టుపాలెమునకును యస్. రంగనాథంగారు సిల్లాకును నేటిదినము రాత్రి ప్రయాణమైపోయెదరు. (ఆ. ప్రె.)

కాకినాడ (స్వకీయ విలేఖరి)

కాంగ్రెసు ప్రచారము కాకినాడ, ఆగస్టు 7:—నిన్న రాత్రి బాంకిపేటలో పంచములు కాపురమునకు ప్రదేశమున పెద్ద సభచేయబడెను. శ్రీయుత బులుసు సాంబయ్యగారు కాంగ్రెసు విషయముల గురించియు స్వరాజ్యమును గురించియు అస్పృశ్యత విషయమును గురించియు పంచములకు ఉపన్యసించి బోధించిరి. శ్రీయుత నీలం వెంకయ్యగారు పంచము ప్రచారమును పునాకన చక్రవర్తి హరికథనుచెప్పి వినువారి యామోదమును బడసిరి.

మద్రాసు బ్రాంచ్ నౌకరులు:—మదరాసు బ్రాముకంపెనీనౌకరులసభ నిన్న రాత్రి స్వామినాయకను వీధిలో జరిగెను. సురేంద్రనాథ్ ఆర్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

కార్యదర్శియగు ఎం. శ్రీరాములుగారు, సంఘమువారు కోరినప్రకారము తమ యిబ్బందులను తెలుపుకొనుచు కంపెనీ అధికారులకు గతవారము ఒక లేఖ వ్రాసినను యింక జవాబు రాలేదని తెలిపిరి.

ఆర్యగారు యిట్లు తెలిపిరి. ఈసంఘము నూతనముగా పునరుద్ధరింప బడుటచే శ్రద్ధవహించి యొక్క ప్రబలము చేకూర్చుకొనవలెను. అత్యవసరమున్న గాని సమ్మెగట్టుటకు సిద్ధపడరాదు. సమ్మె ఒక ఆయుధమువంటిది. అన్ని సమయములం దుపయోగింప నీలులేదు. ఇతరవిషయాల ఉపయోగించియూచి విఫలమైన పిదప ఆఖరియెత్తుగా సమ్మెకు గడంగవలెను. ఇంకొక విషయమేమన, న్యాయముగ ప్రవర్తించి అధికారుల సంకల్ప పీఠములకు ప్రయత్నించవలెను. ప్రత్యేకవ్యక్తుల యిబ్బందులనుగూర్చి ఈ సంఘమువారు పట్టుదల వహింపరాదు. మరియు వారు కార్మికులగుటచే రాజకీయములందు పాల్గొనరాదు.

ఆసంఘమునకు ఇ. ఎల్. ఆయ్యంగారు పోషకులుగాను ఆర్యగారు అధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి.

ఈదిగువన యిబ్బందుల తెలుపుచు కంపెనీగారికి లేఖ వ్రాసిరి. నౌకరులను బ్రాఫీషనలీకారులు మర్యాదగ జూచుట లేదు. క్రిందటిసారి సమ్మె అంతమయినప్పటినుండి, స్వల్ప సేరములకుగూడ కఠినశిక్షల విధించుచు, ఉద్యోగమునుండి తొలగించుచున్నారు. కంపెనీవారు యిట్టి యిబ్బం దులను తొలగించి సానుకూల పరచవలసింది. 1919 సెప్టెంబరు 10 గాచారిగారును జె. సి. మాలేనిగారు మధ్యవర్తులుగ నుండి తీర్పు జెప్పినపుడు సరిగా పనికి హాజరునుండు వారికి సెలవు రూ. 3 యిచ్చుచుండవలెననియు దినమునకు కనీసము రూ. 1-0-6 పైగా బియ్యము అలవెన్న 2 ఆ యిచ్చుటకు నిశ్చయించబడెను. కాని కంపెనీవారు ఇన్స్ కున్నారు. నియమిత కాలముకన్న యొక్క-నవనిజేయువారికి దిక్కుమాలి ప్రకారమియ్యవలసి యుండగా తొలిగంటకు మాత్రమిచ్చి మిగిలిన గంటలకు యివ్వకున్నారు. ఈమాత్రము గూడ గత రెండువారముల నుండి యిచ్చుటలేదు. 52 దినములు పాలునకు సెలవు గలదు. పైగా అవుసరమైనవో 14 రోజులు అధికము కోరవచ్చును. ఈవరకును అధికారులు గమనింపకున్నారు. కంపెనీ వైద్యోగ్యోగి వద్దనే సర్టిఫికేటులు తెచ్చుకొనవలెననుచున్నారు. బ్రాఫీషు మావరెంటుగారు తీతముల అధికము జేయు విధానము బాగులేదు.

గుంటూరు జిల్లాకోర్టు ఫయిల్

I. P. 6/1917, O. P. 140/1923 పిటిషనరు:—కొల్లా వెంకట నారాయణగారి సుబ్బయ్య వగైరా.

డ్రెడిటరు:—కొల్లా బుచ్చయ్య కొడుకు సుబ్బయ్య వగైరా.

యా నెంబరులో యిక్సాన్ డ్రెడ్టు తాలూకా పరుమారు, కొల్లావారిపాలెం, జగర్లమూడి గ్రామములలోని పెరకభూములు య 108-73 శెంట్లు యిండ్లు స్థలములు సెప్టెంబరు 16-8-1925 తేదీన కారంచేడు గ్రామములో మా ఆఫీసువద్ద వేలంవేయబడును గనుక డ్రెడిటరు హాజరయి, సరియయ్యి పాటులు రాబట్టుకొన వలసి నది. కానెల్లె వారు వచ్చి కొనవలసింది. ఆఫీసునమా ఆఫీసులో దొరకును.

జగర్ల మూడి కుప్పసామి, సెప్టెంబరు 16-8-1925, కారంచేడు, బాపట్లతాలూకా, ది 7-8-1925,

వెంకటగిరి

(ఒకవిలేఖరి)

ప్రొఫెసర్ జి. వి. అప్పారావుగారు

ఆగస్టు 6:—కలియుగాధువ ప్రొ. జి. వి. అప్పారావుగారు ఈమధ్య మాగ్రామమున కరుణించియుండిరి. వీరికి ఈ రేటువేహారాజాగారి కాలములో వచ్చి దర్బారులో ప్రదర్శనము జరిపి శ్రీశ్రీ మహారాజావారు వేటపి కాలోకూడ వీరిధన్యి ద్వారాప్రావీణ్యమును పరీక్షించి వీరికి గొప్పసత్కార మొనర్చియున్నారు. ఇప్పుడును దర్బారులో ప్రదర్శనముజరిపి సంస్థానము వారిని మెప్పించిరి. వేటపి కాలోకూడ వీరికి శ్రీ సామర్థ్యముల ప్రదర్శింపనున్నారు. కాని ప్రొఫెసరుగారు నెల్లూరులో ప్రత్యేకములు జరుపుటకు వెడలియున్నందున ప్రస్తుతము వేటపి కాలో ఆపబడియున్నది.

ప్రాచీనధనుర్విద్యను సంస్థానమువారు ప్రోత్సహించి తన ఆదరచూపినందులకు ఆంధ్రలెంతయు సంతోషపలసి యున్నది.

మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ

నేవకుని వన్ను బాకీకి యజమాని యూస్రి జపుచేయుట

నాగపురము, ఆగస్టు 6:—నేవకుడను హాజీ విద్యవన్ను నివ్వనందుల కతని యజమానియగు సెందుర్జనవాసియగు నుత్తమరావు దేశముఖిగారి యాస్తులను జపుచేసిరా యని యడిగిరి. దానికి గౌ. సర్ బి. స్టాండనుగారు సమాధాన మిచ్చుచు, హాజీ పన్నివ్వ లేదనియు, నతనివద్ద చరాస్తియేమియు లేదనియు, గావున నుత్తమరావుగారిని జీతమునుండి తగ్గించి దానిని తహిసీ దారు కచ్చేరీలో కట్టుటకు గోరబడిరి. దానికి యుత్తమరావు గారంగీకరించిరి. అట్లు చేయకపోయినయెడల తన యూస్రిని జపుచేసుకొనగోరిరి. ఉత్తమరావుగారు తన వాగ్దానమును నిలువబెట్టుకొన లేకపోయెను. కావున నుత్తమరావుగారి చరాస్తి జపుచేయుట కాజ్ఞ యాయబడెను. దానికి నాయులు తహిశీదారు నిది తప్పని నిర్ణయింపబడెను. దాని కతడు తమహా గూడ నిచ్చెను.

వైద్యుగా రుద్యోగులను తమ యాస్తులను జిల్లాలందు, నియమించుకూడదను నియమముగలదా అని యడిగిరి. దానికి స్టాండనుగారు సమాధాన మిచ్చునట్టి విధిలేదనియు, కాని నట్లాస్తులుగల యుద్యోగిని నియమించునపుడు ప్రభుత్వము విచారిం చుచుండుననియు తెలిపిరి.

త్వరలో రావుసాహెబు నింబొల్లూరుగా రుద్యోగము నుండి విక్రాంతి గొనుచున్నారు గాన వారిని మార్పుట కుద్రేణిం చుట లేవనిరి. (ఆ. ప్రె.)

నెల్లూరు ఉపాధ్యాయుల సంఘము

నెల్లూరులో గవర్న మెంటు ప్రెయినింగుస్కూలు ఉపాధ్యాయుల సంఘ వార్షికోత్సవము 5 వ తేదీన జరిగినది. పి. రాజగోపాలాచారిగారు, మునసబు, అధ్యక్షత వహించిరి. ఒ. వెంకటరంగయ్య పంతులుగారు ఉపన్యసించిరి. చాలమంది పురజనులు విచ్చేసిరి. “కృష్ణలీల” ప్రహేళిక వాటకములలో కొన్ని గంగములు ప్రదర్శింపబడెను.

చీనావిద్యార్థులు బిటిషు

మత పాఠశాలను బహిష్కరించుట (ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

బిటిషుమత సంఘంపై స్థాపించబడిన పాఠశాలను, కళాశాలను బహిష్కరించుటకు చీనావిద్యార్థులు పూనుకొనిరి. ఇది చాల ఉద్రేకముగ సాగుచున్నది.

క ఫ హ రి చూ ర్ణ ము

పెద్దడబ్బీ(6చిన్న డబ్బీలమందు) 1-కి నెల రూ. 1-8-0 చిన్న డబ్బీ 1-కి 0-6-0

ఈచూర్ణము వనమూలికచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉప్పునూ, కాస, పీసన శైత్యజ్వరము మొదలగువాటికి మిగుల ఉపయోగించును. ఒకచిన్న పళ్లెములో కొంచెము సాగుమును వేసి నివ్వ పుల్ల గీచి అంటించి ఆసాగను ఆహ్లాదించినవెంటనే క్యాన్సర్, పిల్లి కూతలు, ఆమాసము, ఎగరొప్పులొగ్గును. కల్లె తెనివడును. ఎగరొప్పున మానును. ముక్కోర్ల దిబ్బిత వనరును. ఉబ్బునకుగల ప్రతివారు దీనిని సెలబు నుంచుకొనుట మంచిది. ప్ల. మ. లేదు. అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

సుబోధిని గ్రంథనిలయము తెనాలి (గుంటూరుజిల్లా) వెలువడినది! 11 వ కుసుముము త్వరపడుము!! దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు జీవితము (ఇయ్యది శ్రీ కోన వెంకటరాయశర్మగారిచే వ్రాయబడినది) జన్మముమొదలు మరణమువరకుగల దానుగారి దేశభావనము, జ్ఞానాధ్యాపనములన్ని విపులముగ వర్ణింపబడినవి భారతీయులెల్లరు తప్పక చదువవలసిన గ్రంథము. క్లబ్ కాగితములు 180 పుటలు నెల 0-12-0. మా గ్రంథనిలయమునకు చందాదారులుగ జేరినవారికి 0-8-0. ఇట్టి యపూర్వగ్రంథము ఆలసించిన లభింపదు. గ్రంథాలయములకు 0-6-0.

శ్రీ శ్రీ సర్ సురేంద్రనాథబెనర్జీగారు

అశేష భారత సంతాపము

‘ధీరుడు, విజ్ఞాని, మాతృ సేవాధురంధరుడు’ పోయెనని మహాత్ముడు, ఆంధ్రుడు, వివిధప్రతికలు ప్రశంసించుట

కలకత్తా, ఆగస్టు 7:—సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి మరణమునుగూర్చి సామంతాపహర్షకవాక్యములు కలకత్తాపట్టణమును, వివిధప్రాంతములందు గల సివిలు క్రిమినలు స్వాధీనములందు, నడుచుచున్నవి. నాటికి కచ్చేరులు మూయబడినవి. స్వాధీనములందు వివిధప్రాంతములందు సభలు జరిగి, సమావేశములు, కళాకాలము స్వార్థసభలు కావించినవి. అన్నియు మూయబడినవి. భారతీయవర్తకములు ముగియబడినవి. గట్టిచేసిరి. కలకత్తా సర్వసమయములందు సుగమి స్వార్థసభను మహాత్ముని యగృత్యుక్తిని జరుపుదును.

ఆంధ్రులుగారి ప్రశంస

కలకత్తా, ఆగస్టు 7:—అసోసియేటెడు ప్రతినిధి సందర్శించగా ఆంధ్రులుగారి రిక్తులు జరిగి. “బెనర్జీగారి” పరిచయము నాకు 1901 వ సం॥ కలకత్తా కాలమునందు కలిగెను. నాటినుండి మాతృమాను నిర్భయతరముగ సాగుచుండెను. మానవసేవాకార్యములందు సంపూర్ణ మగు సానుభూతి జూపుచుండెను. అట్టి సేవాసందర్భము లనేకములందలితోగలసి నేను పనిచేయుభాగ్యము కలిగినది. ముఖ్యముగా జెయిలుసంస్కరణము, ద్వీపాంతరవాసశిక్షితుల నుండు జెయిలుఖానాను దీనివేయటయందును, పరిపక్వపూర్వ కూలీలవిషయము, విదేశములందు భారతీయుల హక్కులకొరత కలిపినచేయుభాగ్యము నాకు గలిగినది. బాధితులవిషయము పనిచేయుటలో మహాయోధుడు.”

మహాత్ముని విచారము

బరంపురంనుండివచ్చి వెంటనే మహాత్ముడు భారత్పూరునకు సి. యచ్. ఆంధ్రులుగారిలోగలసిపోయిరి. సర్ బెనర్జీగారి కుమారుడు వారిని సన్మానించిరి. అసోసియేటెడు ప్రతినిధితో నిట్లునుడిచిరి. “ఇప్పుడే బెనర్జీగారి గృహమునుండి వచ్చుచున్నాను. వచ్చేతరువాతము రెండవమా రామహామహానితో సంభాషించుటకు నిశ్చయపరచుకొని సిద్ధమయినాను. నేడే తనాత్మీయుల నాశ్వసించుటకుపోవలసివచ్చును నాకుగల విచారముహింసపవన్నును. గృహమునది స్త్రీలలోదనము దుర్భరముగానున్నది. కాని బెనర్జీగారు కొద్దిమందినే గాక యట్టి యాత్మీయుల ననేకములను విడిచివేసెను. అది మనసునందుచుకొని బెనర్జీగారి యాత్మ బంధువులు కొంత శాంతింపఁదగినదే. ఒకానొకప్పుడు జాతికంతకుఁగాకపోయినను, వంగరాష్ట్రమున కేకైకారాధ్యుడు 1901వ సం॥ నేను చిన్నవయసునందాశ్రీకానుండివచ్చి కలకత్తాకాలములో చూచితిని. తత్సమయమున నాతఁడు లేనిదే కాలగెను యెంతయో భావముగ నుండునో గ్రహించుకొనితిని. నేటిభారతీయవర్తకము ప్రధానుడు గాకపోయినను నట్టివారిలో నొకఁడు, కాలగెను స్థాపకుడైతఁడొకడే గాక పోయినను, ప్రధాన సంస్థాపకులలో నొకఁడు.

ప్రస్తుతము దేశమునందున్న యావేశముతగ్గి స్వస్థతకు వచ్చినతోడనే, భారతీయులు సర్ బెనర్జీగారి ప్రతిభనుగ్రహించి నేటి రాజకీయనాయకుల కెట్లు ప్రశంసించుకొనుచున్నారో బ్రశంసించుకును. రెనకాలముందు సర్ బెనర్జీగారత్యుచ్ఛ స్థానమును వహించిరి. కృతజ్ఞతగల దేశము తప్పక యేకాంతమనస్సులతో, గాక మనలో చాలమంది పుట్టకపూర్వమే మాతృసేవ ప్రారంభించి సమాజోత్తరమునకు మంచిజేసి యద్భుతమున ప్రఖ్యాతిపొందిన పురుషుని గౌరవించును. తాను మరణించువఱకు దేశసేవా దీక్షను వదలని మహాధీరుడు.”

వత్రికా ప్రశంస

హిందూస్థానీ టైముస్ ప్రతిక

డెల్హి, ఆగస్టు 7:—‘భారత నిర్యాత’ అనుకీర్తికక్రింద వైప్రతిక సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారిని విశేషముగ కీర్తించెను. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వముతో సహకారమొనర్చునోరు నతని హితోపదేశములు వెనుక నతనియపహ్వాసములు భ్రమింపఁజేసి నట్లు చేయకపోయిన, నతనిదేశసేవాధురంధరతనామ్రము ప్రజల సన్మానమును జూరగొనకమానదు.

‘టైముస్ ఆఫ్ యిండియా’

బొంబాయి, ఆగస్టు 7:—సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి వంటి యనభువనాదు ధీరాని మృత్యువాతఁబడుట భారతజీవితమున కనూనప్రముఖ, సత్సంకల్పసంతాపకరమునై యున్నది. వారి యొక్క సరసాలోచనలు, దృఢాభిప్రాయములు, దేశమునందావేశము ప్రజలయందు నీసమయమున నత్యవసరములు. సంతాపకరమే యయినను, చిరజీవియై, గౌరవప్రదముగ జీవితమును గడిపి హతయు గీర్తికేషుడాయెనని దేశము కృతజ్ఞతఁజూపును.

‘బొంబాయి క్రానికలు’

పూర్వకాలపు రాజకీయశయములను జ్ఞాపకమునకు దెచ్చువారిలో నాఖరినాయకుడు గూడ మరణించెను. నవీనభావములు, మానవయుగాందోళనములు నతని 50 వత్సరముల దేశసేవను గొంతములుగ ప ఆ చ వ మ్మ ను. చం చ లి త దినములందలి యావేశమును గొంత తగ్గించిచూచు నెడల సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు పీఠల యధులనఁబోయింబడిన దేశసేవకుఁడని గ్రహింపవచ్చును. దేశసేవ యతనినుండి దీనివేయుచో నతని యందేమియు మనము గమనింప సక్కుఁలేదు కాని 40 సం॥ ల యాందోళన మతనిని జాతీయ మహానాయకులలో నొకనినిగ జేసెను.”

“ఈవెనింగు న్యూస్”

వంగ రాష్ట్రముందు, భారతదేశమందును గూడ నతని సింహాసాదమింకను విశిష్టమనే యున్నది. ఏలన, దేశసేవయందతఁడు పుష్కలమైన సకలమునర్చిన మహాకార్యము లనేకము లెన్నటికిని మఱువరానివియున్నవి తనలోనున్న దాని సంతృప్తిని కోచమును లేక యితరుల కిచ్చెను. పూర్వపు రోజులందు దేశీయ మహాసభ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు లేకుండినచో కర్ణాటు లేని భారతమువలెనే యుండెడిది. తత్సభావేదిక వైన సతఁడు గంభీరీహస్వాసముల గావించి, దేశీయుల కుత్సాహమును, యశను బుట్టించెడివాడు. అతని మరణముతో దేశమందలి గొప్పవక్తలు, ధీరులును, నాయకులను గోల్పోతిమనియే యూహింపవచ్చును.

వయినీరు వత్రిక

అలహాబాదు, ఆగస్టు 7:—ఈనడుమ మరణించినవారిలో ఘనమును, బెక్కువిషయములందు మహామహాదు నని సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారిని పరిగణింపఁ దగియున్నది. కొంతకాలము శ్రోతలను తనయపహ్వాసములచే జీత్తిభ్రమనొందింపఁగల మహాశక్తి, సంస్కరణములు వచ్చినవిమ్మట సంస్కరణముల నాచరించి తనయపహ్వాసములను గలిగిన గూఢాచారములను బ్రజలంతగా విశ్వసించలేదని గ్రహించెను. కాని యాందోళనకరమున దినములుగడచి, ఫిమితము నందినతోడనే వంగరాష్ట్రము తన నాయకుని సంపూర్ణముగ సన్మానింపును.

సివిలు అండు మిలిటరీ గెజటు

లాహోరు, ఆగస్టు 7:—సర్ బెనర్జీగారి మరణము నాత్మబంధువుల మరణముతో విచారించనివారుండరు. అనుభవమువలన, బాధ్యతవహించుట వలన, గత కొలదివత్సరములందు భారత నాయకమణులలో సగ్రస్థానము వహించెను. మొదటిలో నుండు యావేశమును జయించి, విమర్శనాబుద్ధి, దేశభక్తిని తుల్యస్థానములందుంచి తన దేశమునకు గావల సేన వాటిని నిర్ణయించు మహామహులలో నొకఁడైతఁడు. మొదటి దినములందు నిర్బంధింపఁబడి, భారత జాతీయవాదులలో చాలకాలము ప్రభుత్వముచే ననుమానింపఁబడి తుదిదినములందు రాజకీయవిజ్ఞానమునకు బ్రసిద్ధిపడిన మహామహాదు.

‘టైబూను’

సురేంద్రనాథుని మరణమువలన దేశమునందు చాలకాల మలోచనా తూన్యమును గల్పించును. దేశచరిత్రను గమనించి న్యాయబుద్ధితో విమర్శించినచో, ప్రస్తుత దేశసంపదలమునందు వెనుకబడియుండిన నతని మహత్వమును గ్రహించని వారుండరు. మన మత్యంత గౌరవముతో సన్మానించు లోకమాన్య, మహాత్ములవంటి రాజకీయశయములు కలపాడు గాకపోయినను, వారిం దయారునేసినవాడని మాత్ర ముపప్రకాశక తప్పదు.

“మూన్ లైట్ బెల్లెక్సు”

వంగదేశమందలి వక్తలందు, వత్రికా నిర్వాహకులందు ప్రశస్తి వహించిన సర్ బెనర్జీగారి మరణమున కశేష భారత దేశమును సంతాపించును. మాంట్సుగ్గు సంస్కరణములు వచ్చిన తోడనే మితవాదియై, పిదప సర్ బిరుదముపొడచందెను. కాని తత్పూర్వ మాయన చేసినసేవ మాత్రమే యుగముందలి మితవాదిత్వమును బోధిలో మన యాదరణను సంక్రమించును. అటు చిరస్మరణీయుఁడుగ నుండును.

దేశభాషావత్రికలుగూడ నతనిని బ్రశంసించినవి. తుది రోజులలో మితవాదిత్వము నవలంబించినందులకు సంభ్రమమును కొన్ని ప్రతికలు జూపినను, ఘనముడని ప్రశంసించినవి. (అ.ప్రె.)

మరికొన్ని అభిప్రాయములు

సింహా ప్రభువు

“బెనర్జీగారిమరణవార్త నన్ను దుఃఖముద్రమున ముంచివేసెను. మొదటినుండియు ఆయన నే నేను రాజకీయములందు గురువుగా భావించియుంటిని.”

సర్ పి. సి. రాయగారు

“50 ఏండ్లపాటు బెనర్జీగారికొక్కరే వంగరాష్ట్రమున కంతకును నాయకుడుగా నుండెను. ఆరోజులలో ఆయన మాటయేచట్టముగా సాగెను. 1920, మొదలు ఫితికతులు మారినవి. బెనర్జీగారు వెనుకబడిపోయిరి. పలుకుబడి తగ్గిపోయినది. భారతదేశమునకు బెనర్జీగారు చేసినసేవ నిరుపమానమని ఒప్పుకొనక తప్పదు. బెనర్జీగారు దీర్ఘకాలము జీవించి మహాన్నతపదవిని బిరుదములనుబడసియే మృతిచెందినను వారిమరణమువలన దేశమునకు నష్టముకలిగినమాట నిశ్చయము.

న్యాయమూర్తి మర్వాడీగారు

“ఇటీవల బెనర్జీగారి భావములు సర్వజనాదరణీయములుగా నుండకపోయినను, ఇప్పుడు మనమనుభవించుచున్న రాజకీయసౌకర్యములన్నియు మనకు లభించుట బెనర్జీగారి కృషియే కారణమని ఒప్పుకొనక తప్పదు.” (అ.ప్రె. స్పెషలు)

రాజప్రతినిధి సానుభూతి

కలకత్తా, ఆగస్టు 8:—సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి బంధువులకు రాజప్రతినిధిగారిట్లు తంతిజేసిరి. “మివిచారసమయమున నాయొక్క హృదయపూర్వక సానుభూతిని గ్రహింపగోరుచున్నాను. మిక్కిలగా భారతదేశమున కంతకును గూడ గొప్పనష్టము వాటిల్లినది. వయసు మీరిన ముదుసలియైనను కార్యోత్సాహమునందు మాత్రము యౌవనమునే జూపెను”

వాచాగారి విచారము

సింహా ప్రభువునకు సర్ ద్వివాచాగారిట్లు తంతిజేసిరి. “సర్ సురేంద్రనాథుని మరణవార్త చాల సంతాపమును, హృదయవేదనను గల్పించినది. భారత దేశమంతయు నీనష్టమునకు విచారించును. పూర్వపు కాలగెను నాయకులందఱి యాఖరువాడుగూడ పోయెనని చాల తపాతపా వాడుచున్నది.” (అ.ప్రె.)

కలకత్తా నాయకుల ప్రశంస

మేయరు జె. ఎం. నేనుగు ప్రగారు

“సర్ సురేంద్రనాథుగారు చనిపోయినను వార్త రాత్రి 2 గంటలవేళ నేను పర్యవేక్షించుచు నాకు తెలిసినది. నాకు కొంతసేపటివరకును చైతన్యమే కలుగలేదు. 40 ఏండ్ల క్రితము బెనర్జీగారును మరికొందఱును కలిసి అఖిలభారత కాలగెను మహాసభను బొంబాయిలో మొదలు నేర్పరచిరి. వారందరు నలుల పూనుకొనినచో కాలగెను మహాసభ ఏర్పడియుండుట గూడ సంశయాస్పదమే యగును. 80 ఏండ్లపాటు జాతీయతాభివృద్ధికి బెనర్జీగారు తీవ్రముగ కృషి సలిపిరి. చనిపోవువరకును గూడ జాతీయసేవ ప్రభువు పంక్తియందే నిలిచిపోరు సలుపుచుండిరి. వంగరాష్ట్రవిభజనమును రద్దుపరుచుటకు ఆందోళనమును బెనర్జీగారే ప్రారంభించిరి. బెనర్జీగారి మరణమునకు స్వరాజ్య పక్షమువారే గాక దేశీయులందరును గూడ దుఃఖినిమున్ను లగుదురు. దేశబంధువాసుగారు మృతిచెందిన కొలదిదినములకే బెనర్జీగారుగూడ చనిపోవుట తలస్థించినందున దేశీయులసంతాపము మరింత తీవ్రముగూడ వైనది” —అని నేనుగు ప్రగారు నుడిచిరి.

బి. చక్రవర్తిగారు

“17 వత్సరప్రారంభమున బెనర్జీగారు విద్యార్థులసంఘము నేర్పరచిరి. పెక్కుసంవత్సరములపాటు నే నాసంఘమున

కు కార్మికులను నియంత్రించు చర్యలు చేపట్టినది గాని నేను 1880 లో ప్రభుత్వవిద్యుత్ కాలనీ నాట్యగా చేరి తినిగాన నవ్వుతుంటేయి కొంతకాలమువరకును రాజకీయరంగ మునందు బెన్జిగారితో నాకు సంబంధము విడిపోయినది. 1882 జనవరిలో నేను ఆంధ్రదేశమునుకేళితిని. తదాదిగా 5 ఏండ్లవరకు బెన్జిగారితో నాకు సంబంధము తొలగిపోయినది. 1885 లో అఖిల భారత కాంగ్రెసు మహాసభ యేర్పడినది. అదిమొదలు 1905 వరకును ఒక్కరితిగానే పనిచేసినది. నాకును బెన్జిగారి కీని అత్యధికవ్యవహారము మేర్పడి చాలకాలము నిరంతరాయము గా కొనసాగినది. 1912 లో కామిల్లాలో వంగరాష్ట్రీయసభ జరిగినపుడు నన్ను ఆహ్వానించి నన్నుకొనిరి. ఆసభలో అధ్యక్ష నియోజకత్వమును బెన్జిగారే ఉపపాదించిరి. ఆసభ చాల జయప్రదముగా జరిగినది. 1917 లో ఛార్జర్స్ బిసెంటుగారిని అరెస్టుచేసినందున కలకత్తాలో ఖైదీరంగసభను జరుపగోరగా ప్రభుత్వవిద్యుత్ గులు జరుపగూడదనిరి. ఆ ఉత్తరువు అక్రమమని గవర్నరు రోనాల్డుషేక్స్ పిరువుకు తెలియజేయుటకు బెన్జిగారు ను సర్ నీలరత్న సర్పాదుగారును నేనును వెళ్లి వాదించితిమి. అందువలన గవర్నరు తప్పునొప్పుకొని సభను జరుపుట కనుమతి నిచ్చెను గాని మేము సభానిబంధనల నతిక్రమింపగూడదని మాత్రముతడు విధించెను. కీ|| శే|| సర్ చంద్రమాధవభూషణ గారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. తరువాత శాసనసభ త్వరమున (1917) జరిగినకాంగ్రెసు మహాసభకు కీ|| శే|| వై కుంఠ నాథ నేను గారు సన్మానసంఘాధ్యక్షుడుగను ఛార్జర్స్ బిసెంటుగారు అధ్యక్షురాలుగాను ఉండవలెనను విషయమునుగూర్చి మొదట కొంతవారము జరిగినదిగాని చివర కా పదవులకు వారే యెక్కుకొనబడిరి. ఆసభలో బెన్జిగారి రాక ముఖ్యతీర్మానము నుపపాదించిరి. అటుపిమ్మట ద్వంద్వపరిపాలన పద్ధతినిగూర్చి అనుమాన ప్రతిపాదనలు తేర్పడినవి. ద్వంద్వ పరిపాలనము విఫలమగుననియే నేను షెముసభ ప్రభువుతోను మాంటాగూగారితోడను గూడ తెలిపితినిగాని బెన్జిగారు దాని నంగీకరించిరి. వంగరాష్ట్రమున రాజకీయములందు ప్రధాన చార్యుడు బెన్జిగారే. నేను విద్యార్థిగానుండి నవ్వుతుంటేయి ఆయన నాయకత్వముక్రిందనే పనిచేయుచుంటిని. ఆయన గొప్ప వక్త. రాజనీతిజ్ఞుడు. 50 ఏండ్లపాటు నాయకుడుగానుండెను. ఆయనచేసిన దేశసేవ సర్వజనులచేతను చిరస్మరణీయముగానుండ దగినది. బెన్జిగారు సర్వసామర్థ్యములను కలిగినవారు. ఈశక ములో ఆయన కెవరును యాడుకారనియే నానమ్మకము" అని చక్రవర్తి గారు నడిపిరి.

బెన్జిగారు చంద్రపాలుగారు

"బెన్జిగారు చేసిన దేశసేవయును రాజ్యాంగసేవయును అమోఘము. 50 ఏండ్లనుండి నేను పూర్వగా దాని సరికి యు న్నాను. సురేంద్రనాథుడే వంగరాష్ట్ర విజ్ఞానము. విజ్ఞానమే సురేంద్రనాథుడు. మేనల్లరమున ఆయన అనుచరకోటిలోని వారమే. ఇట్టికి ముఖ్యనియమ, హంగరీకి కోసమును, విర్రుండుకు థామును- డెన్జిగారు నటుల జాతీయవిధానలో అటు ల బెన్జిగారు భారత దేశమునకు జాతీయతానిర్యాయగా నుం డెను. 50 ఏండ్ల క్రితము విద్యార్థికులకు వంగయనకు లండనును బెన్జిగారికి ప్రహర్యభవపట్టిరిగాని అప్పటి ప్రముఖులు మాత్రము ఆయనతోకలియలేదు. తరువాతకుబడి నువయోగించి ఆయన నడచి వేయుటకు ప్రయత్నించక పోయినను ఆయనకు సుదీర్ఘ కాలముండి యుండి రనుమాట మాత్రము నిజము. కలకత్తా విద్యార్థులు ముఖ్యముగా తూర్పు వంగము వారు బెన్జిగారిపట్ల నత్యంతభక్తిభరితులుగా నుండిరి. అందు వలననే బెన్జిగారు క్రొత్తదారిని త్రొక్కుటకును అమాగ్గమున యునుకులను గూడ నడిపించి వారిలో దేశభక్తిని నిచ్చి వొందించుటకును సాధనమై. మరికొన్ని ఏండ్లకు- బెన్జిగారు బాహ్యత సరింగినవాడు గౌరవింపబడదగినవాడు- అని మొదట ఆయన నను బహిష్కరించిన ప్రముఖులును ధనికులును గూడ- మరల ఆయనను గౌరవింపసాగిరి. ఆరంభమున ఆయనను మిక్కిలి అగౌరవముగా జూచిన దొరతనమువారుగూడ ఆయనను గౌర వించిరి. అంతటితో ప్రజానాయకుడుగా ఆయన కనివరకు లభించిన గౌరవమును పలుకుబడియును తగ్గిపోయెను. 20 ఏండ్లనుండి బెన్జిగారు వెనుకబడి పోయిరి. ఇట్టిమార్పు అన్ని దేశములలోనుగూడ నాయకుల జీవితములలో కలుగుచునే యుండును. నాయకులలో నెంతటి గొప్పవాడైననునరే గూన స్థానమును ఏకరితిగా పలుకుబడిని గౌరవమును కలిగియుండ జాల డు. అటులే కొంతకాలమువరకు బెన్జిగారి పలుకుబడిగూడ తొల గిపోయినది. క్రొత్తనాయకులు అధికము నలంకరించిరి. సమ కాలములందును ఏర్పడినగాని ఏకరితిని గౌరవింపజాలరు గాని చర్చిప్రమాత్రము అట్టివారి విమర్శలనుబట్టి గాక దేశమునకు కలిగిన స్థితిభావ సుబట్టిదేవల్ల అధ్యయన నిర్ణయించుచుండును. ఆరీతిగా చూచినచో సమకాలములలో చాలమంది బెన్జిగారి కిడు కాబాల్యపోయినచో డెప్పక తప్పదు. బెన్జిగారే జనించి యుండనిచో వంగరాష్ట్రముగాని భారతదేశముగాని యిప్పుడు న్నట్టి అభివృద్ధిదశలో నుండజాలనియే చెప్పదగినది. ప్రజలను సమకాలములనుగూడ అధికముగ ఆకర్షింపగల అద్భుతశక్తి ఆయ

నకు హెచ్చుగానుండెను. నూతనభావమును నూతనోద్యమమును బెన్జిగారే మనదేశమున ప్రారంభించెను. జాతీయోద్యమమును రాజకీయ స్వాతంత్ర్యసక్తిని కలుగజేసినవాడు బెన్జిగారే" అనిపాలుగారు నడిపిరి.

సర్. పి. సి. మిత్రగారు

"బెన్జిగారు చిరకాలము ప్రశంసనీయులుగా దేశసేవను చేసిరి. రాజకీయములందు ఎన్నియోమార్పులు కలిగినను ఆయన మాత్రము 'ఓరలు కేవలవిష్ణు' గానే కడవరకునుగూడ పని చేసెను. 'అన్నిటికంటెనే దేశాభివృద్ధియే ప్రధానము' అనునది యే బెన్జిగారి ముఖ్యాశయము. కాని దేశపితని గవనించుచునే ఆయన తదనుగుణముగనే నేపచేయుచుండెను. అత్యంతవిమేద కాలమునందుగూడ ఆయనకు ఆకావిశ్వాసము లేన్నది. ను తొలగిపోలేడు. 'జాతీయత దేశీయతలనలనే కలుగును. బహు జనాభిప్రాయమునకు లొంగక తప్పదు. అందులకు వంగరాష్ట్ర విభజనమును రద్దుపరుచుటయే ముఖ్యనిర్ణయము.' అని బెన్జిగారి రెప్పుడును నడుపుచుండిరి. బెన్జిగారు చిరకాలము జీవించి చనిపోయినను గూడ దేశమునకు ఆయనమరణవలన నష్ట మే కలిగినది. ఇప్పుడు అన్ని పక్షములవారును కలసిపనిచేయుట అత్యవసరముగా నున్నది. స్వపక్షప్రధానస్థిధాంతములకు భంగ ము కలుగకుండ సకలపక్ష సమ్మేళనమును కలిగించుటకు బెన్జి గారి రథికులకుకృషిచేయగలిగియుండిరి. ఆయనమరణసమయము నైన అన్ని పక్షములును దేశాభివృద్ధియే ప్రధానమని నిర్ధారణ చేయుదురని ఆశించుటగూడ గొంతెమకోరికవలెనే కనిపించ వచ్చును." అని మిత్రగారు నడిపిరి. (అ. ప్రె. స్వేచ్ఛలు)

హాజియాత్రికులు తిరిగి వచ్చుట

తైరికుల అభిప్రాయములు
బొంబాయి, ఆగస్టు 7 - కొంతమంది యాత్రికులను కరాచీయందు దింపి ఎస్. ఎస్. "గరిస్టాన్" ఓడ 247 తీర్థవాసు లతో బొంబాయి రేవు జేరెను. సముద్ర ప్రయాణము బాగుగ నుండె ననియు, మెక్కాయందు జయప్రదముగ హాజియబడె ననియు, మెక్కానుండిమెడినావరకును 400 యాత్రికులు నడువ వలసి వచ్చెననియు, యంతకంటె యాత్రికులు యేవిధముగ కష్టములకు పాలుగారేదనియు నొక యాత్రికుడు పత్రికా విలే ఖరితో చెల్వెను. హెడ్జాజీనందు తిసుబందార్ముల నెల స్వస్థముగ బెరిగెను. పవిత్రముగ గోరీలు మరమ్మత్తు చేయబడలేదు. నాలు డ్దిన నాచీగోరి సహితముగ బెక్కుగోరీలు పాడచేయబడెను. టర్కీ యాజిత్తు సీరియా దేశములనుండి యాత్రికులు రాకుండుట యీయేటి హాజీనందొక విశేషముగనున్నది. హాజియాత్రికులలో నిద్దరు సముద్ర ప్రయాణమునందు మరణించిరి. చనిపోయినవారలను సముద్రములో వారవేసిరి. (అ. ప్రె.)

సిక్కు గురుద్వారా శాసనము

గవర్నరు జనర లామోదించెను
లాహోరు, ఆగస్టు 7: - 1925-వ సంవత్సరపు సిక్కు గురుద్వారా శాసనమును అక్కింగు గవర్నరుజనరలుగారా మోదిం చుటచే పంజాబు గెజెటునందు నేడు ప్రకటింపబడెను. (అ. ప్రె.)

సర్ విలియం మేరిసుగారి పర్యటనము

బోధాభ్యసన కళాశాలను సందర్శించుట
అగ్రా, ఆగస్టు 7: - సంయుక్త రాష్ట్రముల గవర్నరు సర్ విలియం మేరిసుగారిచ్చటకు వయనేసిరి. బోధాభ్యసన కళాశాలను నేడు పీక్షించిరి. (అ. ప్రె.)

జయతో అఖండపాఠము పూర్తిఅయ్యెను

అకాలీలు వెడలిపోయిరి
జయతో, ఆగస్టు 7: - జయతోయందు అఖండపాఠ గు సమాప్తియగుటచే స్థానిక అకాలీలు నూర్గుడు వచ్చి రెక్కినవారు నెడఁపోయిరి. స్థానిక అకాలీలు గౌరవములను ఓసవేయుచు న్నారు. విస్తారముగ వర్షము గరియుటచే ఉత్సవము కొన్ని గంటలవరకును ఆపుచేయవలసి వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

న్యూజీలెండునందలి భారతీయుల సత్వములు

సురికములమంత్రి స్టేటుమెంటు
బొంబాయి, ఆగస్టు 7: - 1923 మార్చియందు బొంబాయి మునిసిపల్ కార్పొరేషను న్యూజీలెండునందలి భారతీయుల సత్వములనుగురించి గావించినతీర్మానము సందర్భమున మునిసి పలు కమిషనరు క్లెటన్సు గారు గావించిన విచారణ విషయమై ఆడొమినియను కుంకపు మంత్రిసమాధాన మొసంగెను. ఒక్క విషయమునందు దప్ప భారతీయుల కాన్యాశీలెండునందుసర్వసా క్కులును గలవని న్యూజీలెండు మంత్రి ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. ఒకసంవత్సరము నివాసమున్న పిదప యితర బ్రిటిషు పౌరులరీతిని సంపూర్ణ రాజకీయ ప్రతిపత్తియు, పార్లమెంటు సభ్యుల నెన్ను కొను హక్కును భారతీయులు పొందుచున్నారని న్యూజీలెండు న్యాయస్థానములందు వారు యే అభ్యంతరములు లేకుండ న్యాయమును బొందవచ్చును. భారతీయులు మామూలుప్రకారముగ భూమిలను గొనుటకును, అనుభవించుటకును, అమ్మకొనుటకును ప్రతిబంధము లేంతమాత్రమును లేవు. వృద్ధులగు కార్మికుల కీయు పింఛనులు మాత్రము భారతీయు లనుభవించుటకు వీలు లేదు. భారతీయుల కట్టిపింఛనులను నిచ్చుటకు డొమినియను బూసుకొన కుండుట అన్యాయమైనదియు, అవమానకర మైనది యు గాదని మంత్రి తెల్పుచున్నాడు. పైన వివరించిన నిశ్చయ పూర్వకముగ మంత్రిస్టేటుమెంటువలన కార్పొరేషను కావించిన బహిష్కార తీర్మానమునుండి న్యూజీలెండు డొమినియను మిన హాయింప బడుటకు మునిసిపల్ కమిషనరు సిఫార్సుగావించెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి దొరతనపు టుద్యోగములందు ఖాళీలు

తగినంత ప్రకటనము చేయవలయును
బొంబాయి, ఆగస్టు 7: - వారివారి కాఖిలందలి ఉద్యోగములందు ఖాళీలు విషయమై యెల్లరకును చెలియుటకై తగినంత ప్రకటనము గావించవలసినదని బొంబాయి ప్రభుత్వము కాఖాధికారుల కు తరపుజేసెను. ఖాళీ ఉద్యోగములను పూర్తి చేయునప్పుడు ముందుగా నిన్ను జాతులహరి నాకులను గుర్తించ వలయును. (అ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ సంస్థానమందలి ఉస్వ ఉత్పత్తి

తిరువేండ్రము, ఆగస్టు 7: - ఉదయం 11-20 గంటల కు తిరువాన్కూరు శాసనసభ సమావేశ మయ్యెను. ఎక్సైజునుగురించి తిరిగి విచారణప్రారంభమయ్యెను. సంస్థానమందలి ఉత్పత్తిత్తినిగురించి శాసనసభ యందు చలనముబయలుదేరెను. ఒక్కతీర్మాన మైనను పాసుకాలేదు. దొరతనముకోరినగ్రాంటు సంపూర్ణముగ నీయబడెను. తదనంతరము అటవి మొదలగు పద్ధతులనుగురించి తీర్మానములు సాయంత్రం 6 గంటలవరకు చర్చింపబడెను. పిమ్మట సభ ఆగివేయబడెను. (అ. ప్రె.)

చింతామణిగారు - డెయిలీమెయిలు

పి. వె. చింతామణిగారు "ఇండియన్ డెయిలీమెయిలు" పత్రిక సంపాదకత్వము విడిచిపెట్టుటనుగూర్చి బొంబాయికార్మికసంఘము వారిట్లు తీర్మానించి వారికిజేసిరి: - బొంబాయిలో మిలుఅధికారులకు కార్మికులకు తగవువచ్చిన యీసమయమున "ఇండియన్ డెయిలీమెయిలు" సంపాదకులగు పి. వె. చింతామణిగారు కార్మికుల తరపునుండి బలపరచుచున్నందున, ఆపత్రికాధికారి యిష్టపడక తాను సహాయముచేయరాదని. అందుచే చింతామణిగారు తన ఉద్యోగమునకు రాజీనామి, తన నిశ్చితాభిప్రాయమును వెల్లడిజేసినందుకు నెలెల్లు కార్మికసంఘమువారు ప్రశంసించుచున్నారు." దీనికి చింతామణిగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి: - "మీరిట్లు తీర్మానించి నాకు చెలియజేసినందులకు కృతజ్ఞతచేలుచున్నాను. మిల్లకార్మికుల మాత్రమే తగ్గింపు విషయమున నాకు పత్రికాధికారికి సరిపడకుండుటచే నేను పత్రికను విడుదలనైన వచ్చినను, నేను విడుదలసరికి ఆవిషయమింకను పరిష్కరింపబడలేదు. నేను మీయొక్క ప్రశంసకు అనర్హుడను. (బొంబాయి క్రాంతికులు)

మధ్యరాష్ట్రముల దృఢ సంకల్పము

ప్రముఖ మంత్రిపదవుల కర్తవ్యములను మరలించుచు మారు నిశ్చయముగ చేసిన మధ్యరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్ష నాయకుల సభివందించెదము. వీరేమి జేసెదరో యని, దేశమంతయు నెదురు జూచుచున్నది. శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారి ధృఢ సంఖ్యలతో ప్రవేశించిన దీమండలమునందే. మధ్యరాష్ట్రము లీ సందర్భసమయమున వెనుదగ్గి, మంత్రిపదవుల నంగీకరించుచో, స్వరాజ్యపక్షపు యునికికే భంగము కల్గిగడిది. ఇతరరాష్ట్రములకు మిగుల నిరుత్సాహము గలిగెడిది. స్వరాజ్యపక్ష నాయకుల స్వంత యభిప్రాయము లెటులున్నను, కలకత్తా తీర్మానములకు నారు బద్ధులగుటచే, వాని సత్తికమింప జాలరు. కలకత్తా తీర్మానములు మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరుగారికి నిరాశను గలిగించెను. స్వరాజ్యపక్షమువారు దారికి వచ్చుచున్నారను నూహ విఫలమయ్యెను. అయినను, కొంతనయమునను భయమునను బుజ్జగింప జూచిరి. నిన్నను మొన్ననుగూడ, గవర్నరుగారు డాక్టరు మూంజీ, కపర్డి, రాఘవేంద్రరావుగార్లతో సంప్రతించిరి. డాక్టరు మూంజీ, రాఘవేంద్రరావుగార్లు మంత్రిపదవులను స్వీకరించుట కిష్టపడకపోయిరి. కపర్డి గారిష్టపడినను, ప్రస్తుతస్థితిలో సుస్థిరమగు మంత్రివర్గము నేర్పరుచుట యసంభవమని భావించిరి. అందుచే మంత్రులవేతనములకు తామెట్టి ఏర్పాటును కోరమని, మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రకటించెను.

మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారు తెలివిగనే ప్రవర్తించిరి. బెంగాలు గవర్నరుగారివలె తొందరపడి మంత్రుల వేతనములను ప్రతిపాదించి యుండలేదు. బెంగాలులోకన్న గూడ మధ్యరాష్ట్రములో స్వరాజ్యపక్షమున కెక్కుడు బలముండుటచే, గవర్నరుగారు తొందరపడిన ప్రయోజన ముండదు. మంత్రిపదవులను నిరాకరించి దేశాభివృద్ధి నడ్డగించినందుకు స్వరాజ్యపక్షమువారే బాధ్యత వహింపవలయునని, గవర్నరుగారు రిదివరకు నూచించిరి. కాని స్వరాజ్యపక్షము వారితప్ప ఇందేమియు లేదు. దేశము స్వపరిపాలనము గోరుచున్నది. ఈకోర్కెను దృఢముగ దెలుపుటకే స్వరాజ్యపక్షము వారు ప్రతిష్ఠాభవకు బూనిరి. మీదుమిక్కిలి దేశబంధు దాసుగారు సహకారమునకు చక్కని యవకాశముగూడ నొసగిరి. అట్టి యవకాశమును చేపట్టక, సంస్కరణములను కొనసాగింపక తప్పదని బర్మిక్ హెడ్జ్ ప్రభువుగారు విధించుటచే, స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ పదవులను మార్చుకొనజాలరు. సంస్కరణములను చేపట్టజాలరు. మంత్రి

పదవులను స్వీకరింప జాలరు. మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్య పక్షమువారు సందిగ్ధసమయమున తమ ధర్మమును బ్రశంసార్హముగ నెరవేర్చి, దేశకృతజ్ఞతకు పాత్రులగుచున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిని తొలగింప నెంచుచో, భారతీయుల స్వపరి పాలనాశయమును సఫలపరచుట దప్ప, పాలకులకు వేరొకమార్గము లేదు. నిర్బంధముల సవలంబించుటవలన, ప్రజలకు మరింత ప్రోత్సాహము గలుగును గాని, నిరుత్సాహము గలుగ జాలదు.

వత్తముల ఎక్తైజు పన్ను

దేశీయ వత్తములపై ఎక్తైజుపన్నును తీసివేయగూడదను వాదము, నిస్సార మయినది. ఎక్తైజుపన్ను బీదల రక్షణ నిమిత్తముగాక, లాంకుపైరు లాభము నిమిత్తము విధింపబడెను. దీనిని తొలగింపవలయునను ఆందోళనము నిన్న నేడు ప్రారంభమయినది గాదు. చిరకాలము నుండియు సియాందోళనము జరుగుచునే యుండెను. హిందూ దేశమునందు మిల్లులను బెట్టుట అనర్థదాయకమని అంగీకరించెదము. ఏలనన, నూలు తీయుటకును, నేత నేయుటకును వసతులు గల హిందూదేశమునందు మిల్లులను నెలకొల్పుటవలన, అనేకమందికి జీవనాధారము తొలగిపోయినది. ధనము కొందరి చేతులలోనే కేంద్రీకృతమై ప్రజా సామాన్యమునకు లాభము లేక పోవుచున్నది. కాని పాశ్చాత్యపద్ధతు లీదేశమున ప్రవేశించినపుడు, మిల్లులుగూడ స్థాపితమగుటలో వింత ఎద్దియులేదు. మిల్లులను నిరుత్సాహపరచు మార్గము, ఎక్తైజు పన్నును తీసివేయగూడదని కోరుట గాదు. ఎక్తైజుపన్ను కేవలము అక్రమము. ఏదేశమునందును, అక్కడ తయారయిన వత్తములపై పన్నును విధింపరు. ఇంగ్లండులో నటుల విధించుట లేదు. చేతివరిశ్రమల పట్లను, బీదలకు పని గల్పించు విషయమునను గాంధీమహాత్ముని కన్నను ఎక్కుడు పట్టుదలగలవా రింకొకరు గనుపింపరు. అతని మనస్సంతయు ఈవిషయమున లగ్నమైయుండెను. అట్టి నాయకుడు సయితము, ఎక్తైజుపన్నును తొలగింపవలెనని కోరెను. మిల్లుపరిశ్రమకన్న చేతి పనుల సభిమానించుట యుక్తమయినను, విదేశ మిల్లు పరిశ్రమకన్నను దేశీయమిల్లు పరిశ్రమ సభిమానింపక తప్పదు. ప్రస్తుతపు నేతపనివారలు పలువురు మిల్లునూలుతో బట్టలు తయారు జేయుచు, మిల్లులకు విశేషలాభము జేకూర్చుచున్నారు. వీరికి దూరదృష్టి యున్నచో, చేతితో వడికినదారమునే ఉపయోగించి బట్టల తయారు జేయుట ముఖ్యము. దారమువిషయమున మిల్లులకు ప్రోత్సాహమొసగుచు, మిల్లు పరిశ్రమ బనికి రాదనిచెప్పి లాభములేదు. ఆకారణముచేతనే, గాంధీమహాత్ముడు కద్దరునుమాత్రమే తయారు జేయవలయుననియు, కద్దరును మాత్రమే ఎల్లరును ధరింపవలయుననియు, నెత్తిన నోరుబెట్టుకువి చాటుచున్నారు. అయినను దేశము పెడచెవిని బెట్టుచున్నది. మిల్లులను నిరుత్సాహపరుచుటకు, చేతితో వడికిన దారముతో బట్టలను తయారుజేయుట ముఖ్యము. ఎక్తైజు పన్నును విధించుటవలన, లాంకుపైరు, జపాను మున్నగు విదేశములకు లాభము గలుగుట తప్ప వేరుప్రయోజనము లేదు. మిల్లుయజమానులపై కోపమాని, విదేశవర్తకులకు

లాభము గలిగించుటయు, స్వభావముచేతనే నక్రమ మగు పన్నులను సమర్థించుటయు, పాడిగాదు. కార్మికులకును, ధనవంతులకును గల ఎడబాటును తగ్గింప బ్రయత్నింప వలయును గాని, పాశ్చాత్యదేశము లందువలె నీసమస్యను క్లిష్టము గావించి, అనవసర వివాదముల కెడ మిచ్చుట యుక్తముగానేరదు.

బొగ్గుసమస్య

బొగ్గువిషయమునందు కార్మికులకే విజయము గలిగెను. బొగ్గుపనివారలు సమ్మెకట్టినచో, ఇంగ్లండుకు మితిలేని నష్టము గలిగెడిది. బొగ్గులేనిది ఇంగ్లండు ఓక్కరోజయినను జీవించజాలదు. బొగ్గుగనుల యజమానులు, కూలీల వేతనములను తగ్గించినటుల నోటీసుల గట్టుటచే ప్రస్తుత విషమస్థితి తటస్థించెను. బొగ్గుయజమానులు నోటీసులను రద్దుజేయునట్లులను, వారికి గలిగెడి నష్టమునకు ప్రభుత్వమువారు కొంతకాలము వరకు ధనసహాయము జేయవలయుననియు తీర్మానింపబడెను. ఈలోపుగ విచారణ జరిపి, ప్రభుత్వమువారు కర్తవ్యము నాలోచించెదరు. కార్మికుల ఆందోళన మీతీరున నెగుట, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి ఎంతకష్టముగ నుండునో యూహింపవచ్చును. బాల్టువినుగా రాగ్రహపూరితులై ముచ్చటించిరి. అల్పసంఖ్యాకు లీధిధముగ అధికసంఖ్యాకులను నిర్బంధించుచో, అధిక సంఖ్యాకులు ప్రభుత్వ సహాయము గైకొని, తమ్ము దారక్షించుకొందురని, బాల్టువినుగారు భయపెట్టిరిగాని, ఇవి నిస్సారములగు వాక్యములు. దేశకాలపరిస్థితులను గమనించి, కార్మికుల నికమాద చులకనజేయ వీలులేదని, వీరు గ్రహించియుందురు. దేశములో ననేకులు జీవనములేక పరితపించుచుండ, బొగ్గుపని వారలుగూడ వారికి తోడ్కునో, ఇంగ్లండు కుపద్రవము గలుగక మానదు. కార్మిక సమస్యను సామ్యముగ పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నింపవలయును. లేనియెడల, మరల కార్మికులే ప్రభుత్వ పరిపాలనమును వహింపక తీరదు. బాల్టువినుగారు లొంగిపోయి నందులకు లాయడు జార్జిగారు విచారించుచున్నారు. లాయడుజార్జిగారికన్నను కన్నర్యేటివులే మెరుగని తోచును. మిగిలినపాశ్చాత్యదేశములలో కార్మికసమస్య తీవ్రరూపము దాల్చినను, ఇంగ్లండులో నింకను తీవ్రరూపము దాల్పలేదు. కాని పరిస్థితు లికమీద క్లిష్టముగ నుండు నూచనలు గనుపించుచున్నవి. కార్మికులు తమ హక్కులను నిలువబెట్టుకొన గోరుచున్నారు. యజమాను లికమీద తమ యిచ్చవచ్చిన రీతిని ప్రవర్తించుటకు సాధ్యపడదు. ప్రభుత్వమువారు దూరదృష్టి జూపనిచో, ఇతర పాశ్చాత్యదేశములలోని ఎడబాటు యిక్కడను దాపరించి, నూతన పరిణామ మేర్పడవచ్చును. ముం దేమి జరుగునో జూడవలయును.

జయిలు సంస్కరణము

ఆనహాయోద్యమమువలన గలిగిన ముఖ్య లాభములలో జయిలు లోపములు బయల్పడుట యొకటి. దేశనాయకులు పలువురు కారాగృహములకు జని అక్కడినుండి బయల్పరచిరి. అంతవరకును ప్రజలకు దెఖియనివిషయము లనేకములు బయల్పడెను. లజపతిరాయి, రాజగోపాలచారి

భారత సంస్కరణములు

బర్మను హెడు ప్రకటనము

సర్ స్టాన్లీ డుగ్లసు సేను మాకందిన 'లండను టైముస్' పత్రికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

ఈ మధ్య భారతదేశమును గూర్చి జరిగిన చర్చలలో భారత ప్రభుత్వ విధానమును గూర్చి చర్చించిన ఒక్క అంశమునే దెలిపాను. 1919 శాసనమును గూర్చి బర్మను హెడు ప్రభుత్వ ఇట్లు పల్కినాడు:-

"అది అవజయము గాంచినది నేను చెప్పజాలను. నూతన ప్రభుత్వ విధానమైనది దెన్ని అనంతరములు బాగుగదో మమలు రావలయునో అనియును దానికి బట్టెను."

ఇది అక్షరతః సత్యమే. ఈ ప్రభుత్వ విధానము సిద్ధాంత వాదులెవరును నిర్మించినది కాదు. పార్లమెంటు రెండు సభలలో నుండియు సేర్వేపబడిన గట్టి జాయింట్ల కమిటీ సృష్టించెను. ప్రత్యామ్నాయము లన్నియు బాగుగ పరిశీలించబడెను. నిజమైన బాధ్యతను స్థాపించుట కిదియే మార్గమని తోచుటచేత నది తుదకు అంగీకరింపబడెను.

ఈ ప్రభుత్వ విధానము నందు లోపాలలోపము లేమియున్నను దానిని ఒక మెట్టుగా మాత్రము ద్వేషింపబడెను. బర్మను హెడు ప్రభుత్వ భారతీయులకు అచట అందఱును సమ్మతించు విధానమును సిద్ధము చేయు మని విమర్శకులను కోరినందులకు ఆయన నుఖించిరి. అట్లు జేయుట న్యాయమా? భారత రాజకీయ వ్యవహారములను బాగుగ గమనించువారు ప్రభుత్వ విధానమును గూర్చిన విషయములలో పలచనైన ఆలోచన లెక్కువగ నుండునని తప్పక కనుగొనును. అధినేత సామంత్ర్యము, స్వరాజ్యము, రాష్ట్రీయ సామంత్ర్యము మున్నగు పదములు వాని భావమేమియో తెలియకుండ విరివిగ నుపయోగించుట మున్నవి. ఈ భావములను ఒకటిచేసి ప్రజాప్రభుత్వమునందఱు ప్రభుత్వముల మెట్టుండ వలయునో డెలుసుకొలుటకు ప్రభుత్వ నిర్మాణమును గూర్చి జాగ్రత్త చదువు కొనుట యవసరమై యుండును.

మొన్న జరిగిన చర్చలను జూచినయెడల యీ అవసరము ముఖ్యముగ గాన్పించును. ఆ చర్చయందు ముఖ్యమైన విషయమును—నియోజకవర్గ గణము—వదలివేసిరి. ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వ విధానముగాని మరి యింకొకటిగాని నియోజకవర్గముమీదనే ఆధారపడియుండును. అందుచేత ముందావిషయమై శ్రద్ధ వహింపవలెను.

1919 శాసనమునందు సరాసరి యెన్నికలద్వారా నిజమై ప్రభుత్వ మేర్పడుటకు దారిజేయబడెను. ఆ అభివృద్ధి మార్గము మరల విచారింపవలయున్నది. భారత దేశములో రాజకీయ సంస్థల మధ్య నెట్లు పని జేసెనో పరిశీలించిన వారు చదువురాన ట్టియు యెన్నికలన్న యేమియో తెలియ నట్టియు భారతీయులన్న పరిశీలుటతో ప్రత్యక్షపు యెన్నికల అన్న యేమి తెలియునని వారిలో వారడుగుకొనిరి. పెద్దపెద్ద నియోజకస్థానములందు పెద్దపెద్ద పలుకుబడిగల వారలు యెన్నికలలో పాల్గొనకయేపోయిరి. మంత్రులు ఒక్కమద్రాసులో దప్ప యెక్కడను నియోజకవర్గములందు గాని శాసనసభలందు గాని బలము లేకుండిరి. ప్రభుత్వ విధానము బాగా పనిచేయుచున్న దనుకొన్న చోట్లనైనను శాసనసభయందు మంత్రుల కధిక సంఖ్యాక బలముండి ఉండవలసినవీరున పనిజేయుట లేదు. నేను గత వర్షపులో భారతదేశమునకు బోయినపుడు ఒక గొప్ప రాష్ట్రములోనే మంత్రీకేవల 10 చోట్లకన్న యెక్కువ రాతదని వింటిని.

ఇట్టిచంచలపరిస్థితులలో నియోజకవర్గము నెక్కువజేసిన లాభములేదు. ఇప్పుడున్న పద్ధతి వదలి వెనుకకును బోనక్కర లేదు. వెనుక మింటోమార్లేసంస్కరణము లపుడు సూచించబడిన ఎల్లెడలకా లేకపద్ధతిని ఒక బలమైన నియోజకవర్గమును రెండవదానిని స్థాపించుట యుక్తముగాదా యను విషయమై విచారింపవలయును.

* * * * *

సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

ఈ దేశములోను ఇండియాలోగూడ చాలమంది మమ్ములను అభివృద్ధి ప్రతిపాలురుగ నిర్వహించియుండిరి. ఇట్లుంటు భార

తీయుల కిష్టమును పథకులమీద సంస్కరణములు జేయుట మా కిష్టము లేదనిగాదు. మాంటాగూ మెక్సుస్ట్రీ విధానమును వద్దని మేము పోట్లాడితిమి. మేమునుచేత మిషన్లలో జూలై 13 వ తేదీని ప్రచురించిన సర్ స్టాన్లీ డుగ్లసుగారి లేఖను జూచినపుడు సంబోధ మున్నుల మైతిమి.

భారతదేశము నెరింగినవారెవరైనను ఆయన జెప్పినటుల యే ప్రభుత్వ నిర్మాణమైనను నియోజకవర్గము మీదనే ఆధార పడియుండవలెననియు, ప్రభుత్వమున నియోజకవర్గము మీదనే దృష్టి నుంచవలెననియు యోగింపబడెను. భారతదేశములో నిప్పు డెన్నికల ప్రకారము నూటికి ముగ్గురు మాత్రము వోటిచ్చు సభ కార్యము గలదు. ఈనూటికి ముగ్గురులోను నాల్గవంతు మందియే రాష్ట్రముల శాసన సభల యెన్నికలలో పాల్గొనెదరు. ఇప్పుడున్న యీ యెన్నికల పద్ధతిని యెక్కువ చేయుటకు వీలులేవనియు, ప్యాక్టరీ పనివారలకు మాత్రము వసతి జేయవచ్చుననియు అన్నిపక్షములవారును యోగింపించుచున్నారు. స్టాన్లీ గారు జెప్పినటుల యీ దేశములో భారత దేశమునందలి యీ యెన్నికల పద్ధతిని యెవ్వరును క్రిందటిసారి చర్చలో గమనింపలేదు. సర్ స్టాన్లీ రీతుగాను ఇప్పుడు చేసిన సూచనలు చాల చోట్లముగ నున్నవి. అయితే బాధ్యతగల సమర్థులగు నియోజకవర్గము లేకపోవుటచేతనే 1918-19 లో మాంటాగూ మెక్సుస్ట్రీ స్థితిమును మేము చాలమంది ప్రతిఘటించితిమని వారికి జ్ఞాపకము జేయ గోరెదను.

* * *

ప్రొఫెసరు యు.క. గంగూలీగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

సర్ స్టాన్లీ గారు భారతనియోజకవర్గమును గూర్చిన ముఖ్యవిషయమును చెప్పిరి. భారత ప్రభుత్వ నిర్మాణమును గూర్చి ఆలోచించినపు డీవిషయమై బాగుగ పరిశీలించవలయును. మొదటిసారి యెన్నికలు జరిగినపుడు నేను బెంగాలు చాల యెన్నికల ప్రదేశములకు బోతిని. ఎన్నికల ప్రచార మున నెట్టిదియో స్వయముగ దెలిసికొంటిని. ఇప్పుడున్న సాంఘిక ఆర్థిక పరిస్థితులలో గ్రామములందున్న వారు స్వతంత్రముగ వోటు జేయజాలరని నాకు దోచెను. అందుచేత నెన్నికలు జరుగవలసిన రీతిని జరుగునటుల జేయుట సాధ్యముగాక పోయెను. నియోజకవర్గము నెక్కువ జేయుటవలన మాత్రము వ్యవహారములు చక్కబడ జాలవు. గ్రామములందుగాని పట్టణములందుగాని నియోజకవర్గ మేదైనను సరియైన కట్టుదిట్టములు లేకున్న యెడల నియోజకాధికార మున్నదానితో నైనను ప్రాతినిధ్యము వహింప జాలదు. నియోజకాధికార మున్నందుకు లాభములకు బాండులు కై నను భారతదేశములోని గ్రామములందు సరియైనకట్టుదిట్టములు లేవు. ప్రభుత్వ నిర్మాణ మొత్త చక్కగ నున్నను గ్రామజీవితమునందు పరిస్థితులభివృద్ధి గాంచినగాని కొన్నిచోట్ల నైనను అది ప్రయోజనకారిగాజాలదు. ఇందుల కనియే నేను ప్రభుత్వసంస్కరణముకన్న ముందు భారత గ్రామజీవనమును బాగుజేయుట ముఖ్యమని చెప్పియున్నాను.

* * *

నేనునుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:-

బర్మను హెడు ప్రభుత్వ ప్రసంగము మేము సూచించినట్లు భారతదేశమునందు సత్కరింపబడెను. ద్వంద్వవిధానము తద్వవిమృత్తును గూర్చి దెచ్చిన విషయములు భారతపత్రికలకు కలవరము గలుగ జేసెను. మాంటాగూ శాసనముసంస్కరణవలనని యేమేమోచేసిన భవిష్యత్తునుజనుల ఆగ్రహము గలుగజేసెను. ఏమో పెద్ద స్టేటుమెంటు జేసెదననిచేయుండ వలెనని అందఱకును ఏల ఆకస్మికముగ బ్రిటిషుపత్రికలు ఆసక్తి మతో నడుచుచున్నవి. భారతమంత్రీయునంత మైన రెండు రోజులకు కామస్సు సభలో జరిగిన చర్చ సందర్భమున కర్నూలు వెడ్డిపుడ్, సర్. ఆల్వైడుమాండు, మాక్స్ ముల్లగారల యుపన్యాసములును ఇంకను యితరులవియు, బర్మను హెడు ప్రభుత్వ పక్షమున అండరు సెక్రటరీగారు గావించిన సూచయముఖ్యములే తనరారుచున్నవి. భారతదేశములోని లిబరలు స్వరాజ్య పక్షము వారలను వారి వారి ప్రభుత్వ నిర్మాణమును తయారు జేయవలసినదిగ కోరుటవలన 1919 లో జేయు సంస్కరణమును ముందే చేయ నుద్దేశింపలేదని వింటున్న ప్రభుత్వ వివరించెను. భారతీయులు నాలుగేండ్లన పిదప మంచి బలము గల్గిన విధానమును తయారుజేసి యిచ్చినయెడల అప్పుడు నియమింపబడు రాయలు కమిషను బాగా విచారించునను సర్దుముమాత్ర ముందు గాన్పించును. రీడింగుప్రభుత్వ వెంటనే ఇండియా బయలుదేరెను. ఈనూతన పరిస్థితులవలన గల్గిన క్లిష్టములను సిమ్లాలోని రాజప్రతినిధిగాక బెంగాలులోని లిటను ప్రభుత్వ పరిష్కరింపవలసియుండును.

మాంటాగూగారియను పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది

జూలై 7వ తేదీని బర్మను హెడు ప్రభుత్వ గావించిన యుపన్యాసముపై భారతపత్రికలు జేసిన వ్యాఖ్యానములు ప్రభుత్వముచారి కేమాత్రము ను తృప్తి కరముగ నుండజాలవు. ఇండియాను బ్రిటిషు పత్రికల అభిప్రాయసారాంశమును బంపిన విలేఖరి 'బర్మను హెడు' ముఖబంధము జేసిన 'దెవరు' అని ఖండరును అడుగుచున్నారని డెల్చుచున్నాడు. కలకత్తాలో ముఖ్యమున ఇంగ్లీషుపత్రిక యంత ఆశాభంగమును, సమయమును జారవిడుచుటయు ఎన్నడైన తటస్థించునని యూహింపజాలమని వ్రాసినటుల డెల్చుచున్నారు. రీడింగు ప్రభుత్వ సెలవు పుచ్చుకొనివచ్చుటయు, భారతకార్యాలయమున భారతమంత్రీతో సమాలోచనలు జరుగుటయు అందరును యేమోమో ముఖ్యమున ప్రకటనము భారత ప్రభుత్వవిధానముగూర్చి గావించబడునని నమ్మకముతో నుండుటయు, భారతమంత్రీ, రాజప్రతినిధికి తోడ్చి చివరకు యేమియులేని యుదంతముగావించుటయు సంతయు ఆశ్చర్యముగ నుండును. భారతదేశమున కీసంగతి జెప్పకుండ భారతకార్యాలయమును, భారత ప్రభుత్వమును అవ్యవస్థమలోంచి భారత శాసనసభలో చర్చ జరిగిన పిదప గాని యేనిర్ణయమును గాంచ వీలులేదన్నటుల చెప్పబడెను. లండనులోనేమో నిర్ణయమున ననుకొనిన దిప్పుడు సిమ్లాకు మార్పుచేత, ఇంగ్లాండుకు రాజప్రతినిధి బోవుట వలన తొందరగ పనియగననుకొన్నది ఆలస్యమునకు కారణమయ్యెను. బర్మను హెడు ప్రభుత్వగారు ఎక్కువ జేసిన కలవరములో రెండుముఖ్యవిషయములు పైకి గాన్పించుచున్నవి. ఒకటి బెంగాలులో ప్రతిష్టంభము సంతరింపజేయుట. ప్రభుత్వమువారు సహకారపద్ధతి చాల మంచిదనిచెప్పి యూరకుండవలెనని కోరిన దప్ప యీపని త్వరగా కావలయును. ద్వంద్వవిధానమును గూర్చి యెట్టి నిర్ణయమును గావించుకుండుటకు బర్మను హెడు ప్రభుత్వ చాల కష్టపడెను. అది అవజయము గాంచినది ఆయన జెప్పెను. అయితే లిట్లును ప్రభుత్వ తన ప్రభుత్వమునకును స్వరాజ్యపక్షము నకును మధ్య సేతుబంధనము జేయజాలక పోయినపుడు బెంగాలులో క్రొత్తమంత్రులను పెట్టించజాలక పోయినపుడు ద్వంద్వ విధానము అంతరించినదియేగాదా చెప్పవలయును. ఇది కాదనుటకు వీలులేదు. రెండవవిషయము భారతదేశములో నితరపక్షము లొక ప్రభుత్వనిర్మాణమును గావించినపుడుంటు స్వరాజ్యపక్షమువారిని చేరుమని కోరుట. బర్మను హెడు ప్రభుత్వ యిట్లు కోరుటలో, భారతీయుల బలముగల ఒకనిర్మాణము 1929 లో పల బంపిన యెడల ఆవి చారణవత్సరము నకు ముందే మాంటాగూ శాసనము సవరించుటకు సిద్ధముగ నున్నటుల నుద్దేశింపలేదని కామస్సు సభలో గురువారమునాడు భారత సహాయమంత్రీ తెలియజెప్పిరి. నిజముగా బర్మను హెడు ప్రభుత్వ ఉపన్యాసములో ఆ వాక్యసందర్భమును పట్టి చూడ ఆ అర్థమే స్ఫురించును. కాని యీలోపల సగము సగముగ ఉపన్యాస సారాంశమును కేటెలు జేయుట వల్లగాని భారతమంత్రీ వాగ్దానివలన గాని ఈ విషయము బాగా తెలియక పోవుటవలన స్పష్టిముగ వివరించుట యవసరమై యుండవచ్చును.

"విజ్ఞానవాదు రోజుల కోసము తొందర బడదు" అని బర్మను హెడు ప్రభుత్వ జెప్పెను. దీనికి సరిగా అర్థమో ఆయనయే జెప్పవలయును.

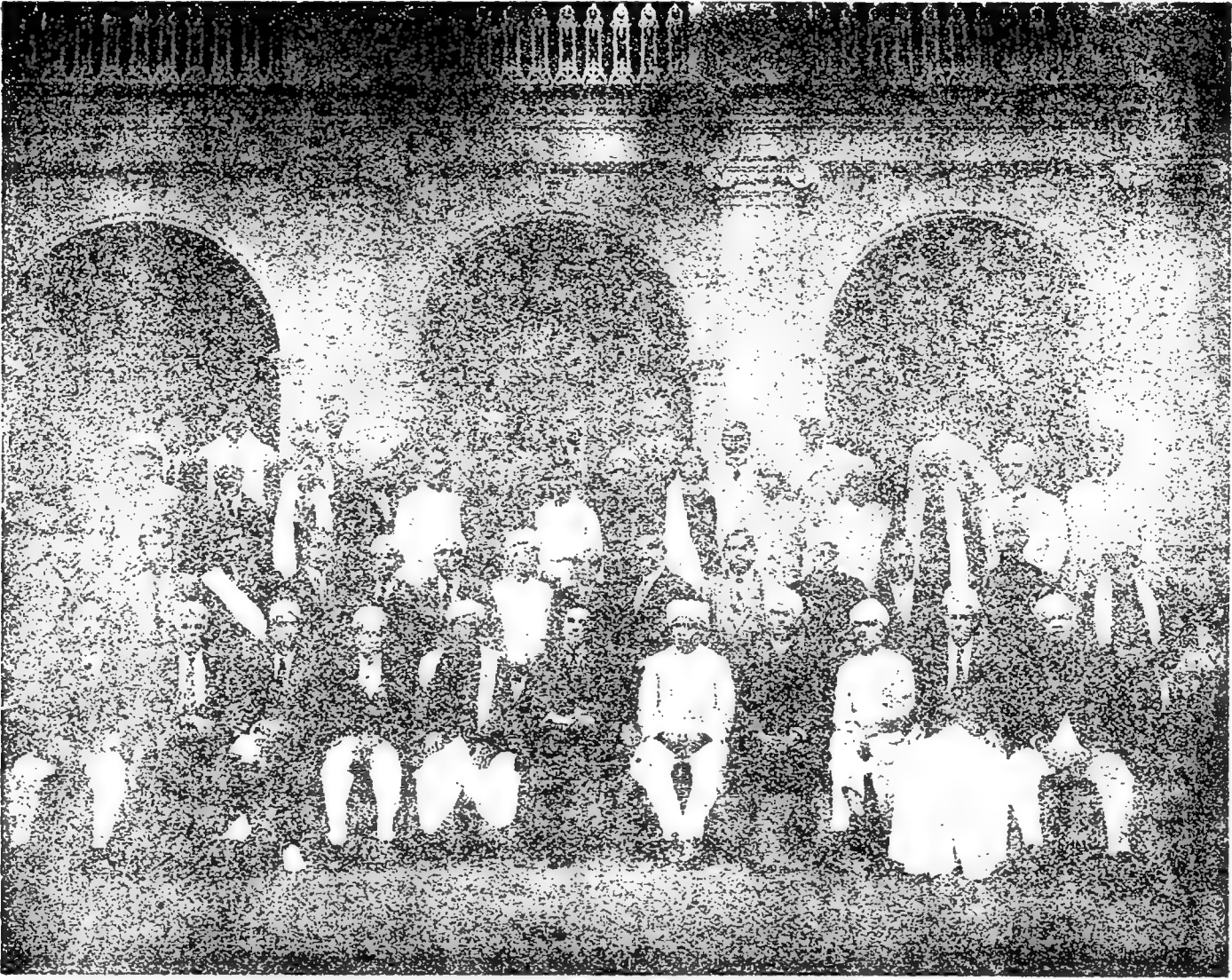
వేఫేరరు అనగా ఎవరు?

దాసు-లిటను సంభాషణలనుగూర్చి బెంగాలీ పత్రికలో నొకరు వేఫేరరు అను పేరుతో వ్యాసములను ప్రకటించుచున్నారు. వేఫేరరు అనునది తాత్కాలికముగ పెట్టుకొనిన పేరు, అనలు పేరేది?

"ఇతడు దేశబంధు దాసుగారికిని, లిటను ప్రభుత్వమును రాయబారములు జరిపినవాడై యుండును. లేదా వారిలోనొకడై యుండును." అని చాలమంది తలచుచున్నారు. వేఫేరరు పాశ్చాత్యుడుగాడు. బెంగాలీయే అని మాకు రూఢిగా తెలిసినది. సర్వెంటుపత్రికలో మొదట నీ రాయబారములను గూర్చి ప్రకటించబడెను. పిమ్మట నితడు రాయబారిని ఆశ్రయించి అతనిద్వారా కొంత రహస్యమును గ్రహించి దానిని బెంగాలీపత్రికలో ప్రకటించెను. అసలు రాయబారి లక్నోలో ప్రొఫెసరు. అతడుగూడ బెంగాలీయే గాని పాశ్చాత్యుడు కాడు. భారతమగరను పాశ్చాత్యుని ద్వారాగూడ రాయబారములు జరిగెనని కొందరు తలచుచున్నారు గాని అదియును నిజముకాదు.

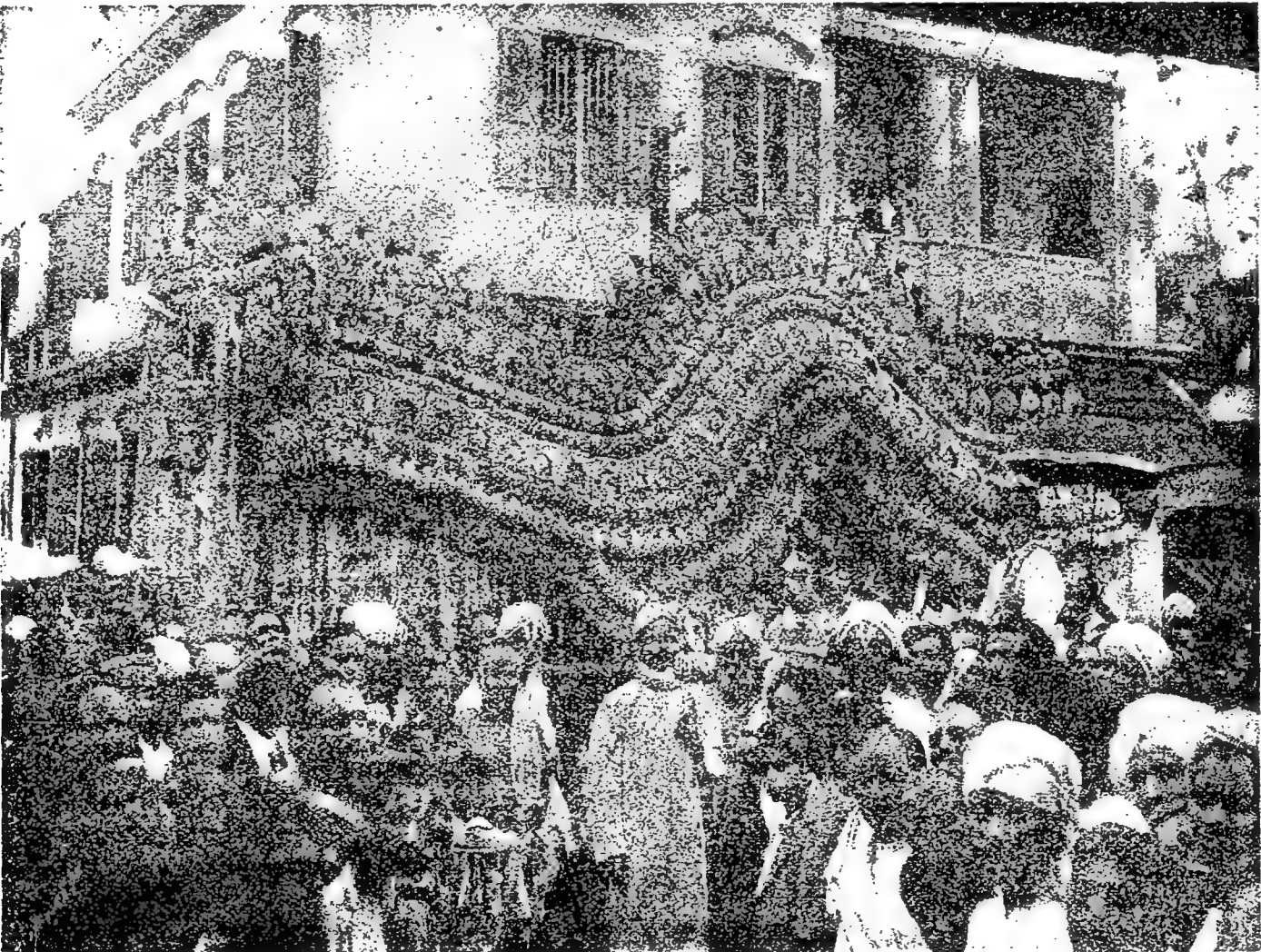
దాసుగారిని లిటను ప్రభుత్వము బెలూరుమఠము సమీపమున కొక నాగిమణి ఆహ్వానించెనని ప్రకటించబడెను. ఆమె తరుమగా డాక్టరు బి.నెంటుగారితో కలసియుండును. వేఫేరరు పేరును, రాయబారి పేరును ఆనాగిమణి పేరును మెరిగియున్నను ఆపేరుల నిపుడు ప్రకటింప వీలులేదు.

(అమృతబహు పత్రిక: ఆగస్టు 7)

క్రాంతి తిరువానూగారు శాసనసభ

నూతన దివాను వాట్సుగారు మధ్యనాశీనులయిరి

వివాహపు టుత్సవము

ఆంధ్రవర్ణకళామణి కుమారుడగు సి. తిరుపేగడత్తాను శెట్టి, సా అమ్మతనల్లి తాయారమ్మగార్ల వివాహపు టుత్సవము ఈ ఛాయాపత్రము శోనిధిప్రసాదమున వీధియందు గ్రహించబడినది. చావుబహదూరు సి. అయ్యన్నశెట్టి, జి. శ్రీరామలుశెట్టిగార్లు మున్నగు వైశ్య ప్రముఖులు పరమైనందున్నారు.

నేటి కార్పరేషను ఎన్నికలు ముత్యాలపేట హైస్కూలుయొద్ద గూడిన ఉత్సాహపూరితులగు ఓటరులు

అభ్యర్థులు:—బుర్రా సత్యనారాయణగారు ఓ. తణికాచెలం చెట్టిగారు

కార్పరేషను ఎన్నికలు

కమిషనరు గారి దుడుకుతనము

ముత్యాలపేట

ఉదయము 11 గంటలు

మొత్తము వోటరుల సంఖ్య 1112

ఇంతవరకు 500 వోటు చేరినవి.

వహమ్యదీయ వోటరులు సుమారు 75

స్త్రీ వోటరులు 50

ఆగస్టు మాసము 8 వ తేది నేడే! రానే వచ్చినది. పట్టణమునందలి 4 డివిజనులందును ఎన్నికలు ప్రారంభింపబడినవి. అన్నిటియందును ముత్యాలపేట అన్నివిధముల ప్రాముఖ్యము నహించియున్నది. తంబుచెట్టిపేటి యందలి ముత్యాలపేట ఉన్న తపాలశాల భవనము పోలింగువైచును. నేటి ఉదయము 7 గం॥ లకే వోటింగు ప్రారంభమైనది. తంబుచెట్టిపేటి మోటారుబండ్ల ధ్వనులతో మార్మోగుచున్నది. కోవిబండ్ల గంటలనివాదములనే చెవులు గింగురు మనుచున్నవి. జాతీయతాకములు చేబూని స్వచ్ఛంద సైనికు లుత్సాహముతో బరుగిడుచున్నారు. గంట గంటకు జనసమాహమెక్కుడుచున్నది. 10 గం॥లగునప్పటికి పోలింగువైచును కిరువైపుల నూరు గజముల దూరము నరకును మార్గమంతయు ప్రజలచే క్రిక్కిరిసియున్నది. ప్రజాసంకుల మంది సుక వైచిన రాలు నట్లు లేదు. కాంతి సంతోషము కై పట్టణ పోలీసుశాఖవారు చక్కని ఎర్పాలు గావించి యున్నారు. స్వచ్ఛంద సైనికుల సాయ మనల్పము. వచ్చిపోవు మోటారుబండ్లకు విధివిరామములేదు. కారు పోలింగువైచును వచ్చి చేరినదే తడవుగ ఇరుకతులవారును అతిథిని సన్మానించి లోనికి గొనిపోవుచున్నారు. ప్రతివోటరును “కాంగ్రెసు నకు, దేశమునకు, బుర్రా సత్యనారాయణగారికి వోటువోసంగ నుసినదని” కాంగ్రెసువారును, “చెట్టియారుకు వోటు కుడుంగో” (తణికాచెలం చెట్టిగారికి వోటుసంగు)డని రా॥ బి చెట్టి

గారు సత్తుమువారును పౌచ్చరిక గావించుచున్నారు. ఇరుపక్ష ములందరి బలగము సమానముగ నే యున్నది. కాంగ్రెసు ప్రముఖులగు డా॥ రామకామత్, హఫీమహమ్మదు, డా॥ లక్ష్మీపతి, వావిళ్ల వెంకటేశ్వరశాస్త్రిలు మున్నగువారు పల్వ రథికోత్సాహముతో బు ని కే యు చు న్నారు. జస్టిసు పక్ష ప్రముఖులలో పి. టి. కుమారస్వామిచెట్టిగారు, ఏ. శివరామ మోసన్ మున్నగువారు గలరు. తెండు కత్తులందును సమధికోత్సాహము ప్రబలుచున్నది. పోరాటము తీక్షణముగనున్నది. లోనికి జను ప్రతివోటరును; తెల్లజకీసాగాలవారి కరస్పర్శలతోడను, చుట్టును జేరి వెంటనంటు వానరమాకయొక్క “వోటుకుడుంగో” యరుపులతోను ఉపేరియాడక, ఉక్కిరి బిక్కిరియై, ప్రాణముల బిగబట్టుకొని, అడిగినవారలకెల్ల కలయూపుము, కమపని ముగించుకొని “బతుకుదీవుడా”యని బయటపడుచున్నారు. జయపజయ నిర్ణయ మిప్పుడు గావించబడుచుగాని, కాంగ్రెసు జయమును శంకింపబులిలేదు. అమానసినా డడపడని చంద్రుడు పాడ్యమినాడు బయల్పడడా?

* * *
మధ్యాహ్నము 12 గంటలు:—

ఇప్పటికి వోటుజేసిన వారిసంఖ్య 750
వధ్యాహ్నము గం 2 లకు తిరిగి ఎన్నికలు మొదలుపెట్టబడినవి. 8 గంట లకుసరికి పోలింగువైచునువద్ద ప్రజాసమాహము వృద్ధిగాసాగెను. ఉదయముకంటెను వోటరులు త్వరితగతి నరు దెంచుచున్నారు. స్త్రీ వోటరు లధికముగ విచ్చేయుచున్నారు. మధ్యమధ్య కాంగ్రెసునాయకులు ప్రతినిధులు వచ్చి ప్రజోత్సాహము నినుమడిపజేయుచున్నాగి. నాయకులగు శ్రీమాన్. శ్రీనివాసయ్యంగారి రాకవలన ప్రజలందు హర్షధ్వనులు చెలరేగెను. మహాత్మాగాంధీకి జే జే యనిరి. మరొకొన్ని నిముసులకు గా॥ జి. ఏ. నజీశుమారు రంగమును అలంకరిం

చిరి: జనులలో కోలాహలము బయల్పడలేదు. “షేమ్, షేమ్” (అసమానవమానము) అను ధ్వనులు మిన్నుముట్టెను ఇరుపక్షములందును తమతమబల మభివృద్ధినిొందుచున్న టులే కలంచుచున్నారు. పోరాటము తీక్షణతరముగ నున్నది. ఇరుపక్షిదారులు అతిమరుగుగ పనిజేయుచున్నారు. ఇప్పటి పరిస్థితులనుబట్టి ఇరువురు సమబులై యున్నటుల చెలియు చున్నది. ఏపక్షము గాలుకొందనను వోటులం దత్యంత స్వల్ప వగు వ్యత్యాస ముంచువని యూహింపబడుచున్నది.

* * *
ట్రీవెన్ బేసిను

ఉదయము 12 గంటలు

డివిజనులో మొత్తము వోటరులసంఖ్య 690

ఇంతవరకు వోటుజేసినవారి సంఖ్య 500

ట్రీవెన్ బేసిను, అన్నాపిల్లపేటి కొనయందున్న కార్పొరేషను వాడొనుస్కూలు మరెముక రంగంలము. జనసముదాయము మిక్కిలముగ నున్నది. కాంతి సైనికులు, ముఖ్యముగ గజరాతివారు మిక్కిలి చురుకుగ పనిజేయుచున్నారు. వస్తువాహనాది పరిగరములు కాంగ్రెసు అధ్యక్షియగు సింగారవేలు చెట్టిగారికిని, జస్టిసు పక్షమునకు జెందిన మదనగోపాలనాయుడు గారికిని సమానముగ నే యున్నవి.

ఉదయము అక్వారోహావలన పోలీసు సార్వెంట్లు పహరా నిచ్చుచిరి ఒకానొక కార్మికనిపాదముపై పుట్టుము అనుగిడినందున గాయములు గలిగి జనులయందు కొంచెము ఆకాంతి ప్రబలెను గాని నెంటునే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులగు హఫీమహమ్మదు, డా॥ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు కాంతి నెలకొల్పి ఆతనిని హాస్పిటలకు గొంపోవునటు లొనర్చిరి. జస్టిపక్షమున బనిజేయు వారిలో డా॥ నజీశుమలయారుగారు పేర్కొనదగి యున్నారు.

పోలింగువైచును సమీపముననే మదనగోపాలనాయుడి గారి విశ్రాంతిభవనముగలదు. అచట అసంఖ్యాకములుగ ప్రజలు మోడుచున్నారు. లోనుండి పోరలు నినుకుకొనుచు, క్రేపుచు, కరుమాలచే చేతులు తుడుచుకొనుచు బయల్పడుచున్నారు. ఉప్పుమాపు, కాఫీ, సోడా, కలర్లు తిన గలవారికి తిన్నంత, త్రాగగలవారికి త్రాగనంత యుండుచున్నారు.

సింహద్వారమునకు బుద్ధులను గురించి, బోధించు తలపాగతో ద్వీజబలుడు కోటి సమూహమునందుగాను మాతాత్మహత్యతో అతిభయకాహ్వనమునందుగాను సమావేశమైన ప్రజలయందు దానిని జూచుట కరుదెంచిన వారలే అధికసంఖ్యాకులు గలరు.

ఇక మిగిలియున్న వోట్లు చాలస్వల్పసంఖ్య. ఇంతవరకు పరిశీలనలనబట్టి కాంగ్రెసువారి కట్టి భయకాహ్వనము లేవు. జప్తి సుపక్షమునకు ఓటుమిగిలినను వోట్లకు దగ్గర వ్యత్యాసముండబోదు.

మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు

ఈశివిజనులలో ఉపయమనంపే వోటరులకు దగ్గరసంఖ్యాకులు వోట్లు జేసియుండిరి. మిగిలియున్నవారు సుమారు 150 మాత్రమే గలరు. కాంగ్రెసువారు తాత్కాలికములై యున్నారు. ప్రతికక్షకులు తమ నిర్ణయానుసారము ప్రకటించుటలేదు. జనసమాహమ సన్నగిలినది. మోటారుబండ్ల రావీడి ముగియవచ్చి వదిలి. కాంగ్రెసువారికి జయము గలదు నను విశ్వాసము ప్రజలయందు వ్యాపించియున్నది. సోమవార మెల్లండియే! అనాడే ఎల్లర సంకేతములు బాగుగవు. పాతక మహాశయలారా? ఓరిమిలో జేచియుండురు గాత!

* * * *

సామకారువేట

పోలీసుస్టేషను గోపిందప్పనాయనిపిరియందలి సాందర్యమునకు. మిగతే డివిజనులందువలె నిలు గాంచదగు విచిత్రదృశ్యము లేమియు గానము. ప్రత్యర్థియే లేనపుడు హడావుడియేలే, ఆడంబరమేలే! వ్యూరమునం దిరువురుపోలీసువారును భవనముందు పోలీసు అధికారి, మరియు వైద్యుడు కాంగ్రెసు పాతచిరుకులు మాత్రము గలరు. మోటారుబండ్ల మోటారుగాని, అత్యంతకథలు: యారాట్టములుగాని, సరిగపాగాలవారి "పేకుహండులు" గాని, గాంధీ టోపీలవారి కలరముగాని గనజాలము. సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారి విజయమును చెప్పటకు జ్యోతిష్కర్తడెందులక?

* * * *

మైలాపూరు

ఉదయం 9 గంటలకు

ఈ దినమున కార్పొరేషనునకు ఎన్నికలు జరుగుచున్న నాల్గవసంఖ్యలో మైలాపూరు ఒకటి. ఇచ్చట స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థి, పోటీజేయుచున్నది జప్తి సుపక్ష ప్రతినిధితో గాకపోయినను జప్తి సుపక్షముచే బలపరపబడుచున్న అభ్యర్థితో పోటీజేయువలసివచ్చెను స్వరాజ్యపక్షప్రతినిధి కె. భావ్యము అయ్యంగారు. వారి ప్రత్యర్థి టి. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యగారు పీరు గత ఆరువత్సరములనుండియు మైలాపూరు తరపున కార్పొరేషను సభలో ప్రతినిధిగ నుండి పనిజేయుచుండెను. అందుచే వీరికి కొన్ని ప్రత్యేక సదుపాయములు గలవు. ఎన్నికలు, మండలలోని కార్పొరేషను ప్రాథమిక పాఠశాల యందు ఉదయము 7 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. మొదటి నుండి యిరుప్రత్యర్థులమోటారుబండ్లును, ఏజంట్లును చాల చురుకుగా పనిజేయుచుండిరి. వీరిరువురిలో రామస్వామి అయ్యగారి బండ్లు, ఎక్కువ చురుకుగా పని జేయుచుండెను. ఉదయము, వోటరుల సమగ్రము చాల అధికముగ నుండెను. 9 గంటల వరకు మొత్తము 981 మంది వోటరులలో 450 మందికి పైగా తమ తమ వోట్లు లరు రికార్డు జేసిరి. ఇంతవరకును ఇద్దరు అభ్యర్థులును ఇందుమించు సరి సమానముగనే ముందుకు నడచుచుండిరి. ఒకటి రెండు అడుగులు ముందు జేసినను రెండవవారు వెంటనే గలుగుకొనుచుండిరి. ఎవరెవరి స్థితి ఎక్కువ బలముగ నున్నదియు నిర్ణయించి చెప్ప వీలు లేకున్నది.

12 గంటలకు

ఉదయము 9 గంటలవరకు నున్నంత సమర్థమిప్పుడులేదు. ఇంతవరకును 600 వోట్లు మాత్రమే రికార్డు జేయబడెను. 9 గంటల వరకు గాన్పించిన సమగ్రముతో పోల్చి జూచిన యెడల, గత మూడు గంటలలోను 150 వోట్లు మాత్రమే రికార్డు జేయబడుట ఇందుకు నిదర్శనము. ఈదినమున చాల అశీసులు తెరచియుండుట ఇట్టి మాంద్యమునకు కారణమై యుండును. ఉద్యోగములగు వోటరులందరును అశీసులకు పోయియుండుటచే ప్రత్యర్థుల మోటారుబండ్లు కొంతసదృశిని చెల్లెడింద విశ్రమించుచుండెను. మధ్యాహ్నము మూడు గంటలనుండియు, తిరిగి చురుకుదనము హెచ్చును. ఈవ్యవధియందు ఇద్దరు ముగ్గురు జప్తి సుపక్ష ప్రముఖులొచ్చటకు వచ్చి, వోటర్లను రామస్వామి అయ్యగారికి వోట్ల నొసగు

నటులు ప్రోత్సహించుచుండిరి. ఆసమయమున- వారికి పరిచయముడగు నొక పెద్దమనిషి, కన్నుగీటుచు, "మికిందేమి సంబంధము నుండి? ఎవరైన నొక పేరుగా" యని నవ్వును నడిగెను. "స్వరాజ్యపక్షము నోడించుటయే మా ప్రధాన కర్తవ్యము. తెరువాత నెవరు విజయమునందును మాకక్కరలేదు" అని వారిలో నొకరు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

కమిషనరు దుడుకులేనము

మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు

ప్రాద్దుటి చురుకు దనము తెరువాత ప్రవేశించిన మాంద్యమింకను వదలలేదు. ఇంతవరకును 680 మంది వోటరులు మాత్రము వోట్లుజేసిరి. కాని కార్పొరేషను కమిషనరుగ ది. బి. జె. వెంకటనారాయణగారు పోలీసుస్టేషనునకు వచ్చి యొనర్చిన దుడుకు చర్యలన, మాంద్యము పోవుటయేగాక, ఇరుసక్షముల అభ్యర్థులకును, వారియనుచరులకునుగలపోటీని తాత్కాలికముగ త్రోలి విశ్రమింపజేసి సరిసమానముగ నాగ్రహ పూరితుల నొనర్చెను. వోటింగుగదియందు గాక దానికి ముందున్న మూడవగది యందు కొంతమంది కార్పొరేషను అధికారులు వోటర్లను గుర్తించుటకు నియమింపబడిరి. నిబంధనల ప్రకారము వారివద్ద ఒక్కొక్క అభ్యర్థితరపున నొక్కొక్క యేజంట్లుగూడ నుండెను. వీరుగాక అభ్యర్థులకు కె. భావ్యము అయ్యంగారును, టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారును గూడలోపల నుండిరి. వీరుగాక మైలాపూరులోని అయిదారుగురు ప్రముఖులుగూడ నుండిరి. మధ్యాహ్నము 1-45 నిమిషములకు కార్పొరేషను కమిషనరుగారు అచ్చటకు వచ్చి గుర్తుపట్టటకు నిర్ణయింపబడిన గదిలోనికి అంతమంది నెందుకు రానిచ్చితిరని ఉద్యోగులపై తీవ్రముగ మాటలాడుచు అచ్చటివారందరును బయటికివెళ్లి పోవలెననియు లేనియెడల పోలీసువారిని పిలిచిబయటకు నెట్టిం చెదననియు నుడివెను. భావ్యముఅయ్యంగారిని చూచి తీవ్రముగా బయటికి పొమ్మని రెట్టించెను. ఒకపోలీసుసార్వేంట్లును పిలిచి అందరిని బయటికి తోలుమనిచెప్పి వెడలిపోయెను. కమిషనరుగారిట్లు మర్యాదజూడకుండ తమనాయకుల యెడల ప్రసరించి నందులకు, వెలుపలను ప్రజలు చాల యుద్దేశపూరితులయిరి. కాని భావ్యం అయ్యంగారును రామస్వామి అయ్యంగారును ప్రజలను కాంతపరచిరి.

కాంగ్రెసు కౌన్సిలర్లుజేయు మేలు

పోలీసుజమానుల దురలవాటు తొలగించుట మునిసిపలు కౌన్సిలర్లు, వి. చక్రచెట్టి, ఎస్. ఎ. హఫీసుహమ్మదు గార్లు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

ఈనగరములో పోలీసు జమానులు బజారులలో చిన్న చిన్న దుకాణదారులవద్ద దినమునకు మామూలుగా రి. పై. మొదలు 4 అణాలవరకు డబ్బు నపాలు జేయుచుండు రను విషయ మెల్లరకు తెలిసినదే. దీనికి 'బీటుదుడ్డు' 'షెడుదుడ్డు' అనిపేరు. జమానులకు ఒకవంతు, హౌస్ జమానులకు 2 వంతులు పోవును. ఇట్టి అన్యాయపు వసూలు చాల యేడ్ల క్రిందటినుండి జరుగుచున్నది. గత జూను మాసమునందు మేము మా వేపేరి, చూలై డివిజనులలో యీ విషయమును పూర్తిగావిచారించి తెలిపి కొంటిమి. పేద దుకాణదారు లియిబ్బండికి లోనగుట సత్యమని యెరింగినవిదప, వారి నట్లు చెల్లెంపవలదని ప్రోత్సహించితిమి. మొదట దుకాణదారులు జమానులు హింసించుటని భయపడిరి. కాని మేము దన్నుగ నుండుమని ధైర్యము చెప్పగా అంగీకరించి జమానులకు మా మాట్లాడి నిరాకరించిరి. వారను కొనినట్లే జమానులు హింసించునాగిరి. కనిపేటలో యీదురలవాటును మానిపించవలెనను దలంపుతో మేము పోలీసు కమిషనరుగారికి రిపోర్టుచేసితిమి. ఆయన ఆసిస్టెంట్ కమిషనరు జానబు సయ్యదు కాసిముసా హేబుగారిని విచారింప బంపిరి. ఆయన దుకాణదారులవద్ద వాబ్బూలముల బుచ్చుకొని పూర్తిగాఅన్ని సంగతుల విచారించిరి. కమిషనరుగారు మాఫీయారుల విని, యితరడివిజనులలో నున్న జమానులకుగూడ బుచ్చివచ్చేటట్లు వీరిని శిక్షించెదరని నమ్ముచున్నాము. కమిషనరు హామిల్టనుగారు, ఆసిస్టెంట్ కమిషనరుగారు సత్వరముగ శ్రద్ధవహించి పనిజేసినందులకు ననంతసంతోషించుచున్నాము.

పార్లమెంటు నవంబరు 16

తేదీ వరకు ఆగుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికతంతరి)

లండన్, ఆగస్టు 7:- ప్రభువులసభ కామగ్నసభ నవంబరు 16 వరకు ఆపుజేయబడినవి.

చెన్న పురి కార్పొరేషను ఎన్నికలు

ఏ. రంగస్వామయ్య (ఎం. ఎల్. ఏ.) గారి

విజ్ఞప్తి

"పౌరులందరును కాంగ్రెసు స్వరాజ్యఅభ్యర్థులకే ఓట్లు యిచ్చి వారినే యెన్నుకొనవలెను. ప్రస్తుతము జేతనెత్తి చాల విషమముగా నున్న దని చెన్న పురి పౌరులు బాగుగా గ్రహించి యితరరాష్ట్రములవా రెటుల స్వరాజ్యపక్షమునకు తోడ్పడుచున్నారో అటులే చెన్న పురిలో గూడ పౌరులు స్వరాజ్య పక్షమువారికి తోడ్పడగోరెదను. స్వరాజ్యమును బడయుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు దీక్ష బూనియున్నారు." అని సిద్ధానుండి అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యదర్శి ఏ. రంగస్వామయ్యగారు (ఎం. ఎల్. ఏ.) నేడు తేలివార్త నంపిరి.

10 తేదీన ఓట్లు లెక్కించబడును

కార్పొరేషను కమిషనరుగారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఎన్నికల విషయమున వచ్చు ఆక్షేపణల విచారించుట యు, ఓట్లుల లెక్కించుటయు, యీదిగున వివరించిన క్రమమున, ఆగస్టు 10 వ తేదీన జరుగును. — (1) 8 వ డివిజను (2) 11 వ డివిజను (3) 18 వ డివిజను (4) 30 వ డివిజను ఉదయం 9-30 గ. దాటిన పిదప ఆక్షేపణలు విచారించబడును. 18, 30 డివిజనుల ఓట్లు లెక్కించుట ప్రారంభమగును. కమిషనరుగారి గది చిన్నదగుటచే ప్రతి ఒక అభ్యర్థి తరపున 10 మంది మాత్రము లోనికి రానిత్తురు. వారికి 10 టికెట్లువల్లబడును. ఆటి క్కట్టు లేనివారిని రానివ్వరు. 18, 30 డివిజనుల కిచ్చు టికెట్టులు గలవారిని ఉదయము 8-45 గ. లోనికి రానిత్తురు.

* * * *

కమిషనరు చర్యను విచారించుటకు సభ

కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- "మదరాసు కార్పొరేషను కమిషనరుగారు జూలయి 28 తేదీన ఒక కాన్ఫిరెన్సు సభ్యుడొసంగిన చీటిని అగౌరవముగా నులిమివే పిన చర్యను విచారించుటకు ప్రత్యేకముగ నొక సభ సేర్పరచు వలసినదని 10 మంది సభ్యులు కోరియుండిరి. అందుచే, చట్టము ననుసరించి, రిపనుభవములో ఆగస్టు 12 వ తేదీన ప్రత్యేక సభను సమావేశపరచుచున్నాను.

అధికారుల సూచన

హిస్టా, ఆగస్టు 7:- వాయ్యవయిండియా, ద్వీపకల్పము లందు ఆగస్టు పెప్టెంబరులయందు గరియు వర్షము మొత్తముకంటె అధికముగగాని తక్కువగాని గరియునని యెంచుటకు తగిన కారణములు లేనని అధికారులు సూచించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

బీహారుబరిస్సా శాసనసభాధ్యక్షత

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 7:- ప్రస్తుతము ప్రభుత్వముచే నియమింపబడిన బీహారు బరిస్సా శాసనసభాధ్యక్షతను గాల్ ఖాను బహదురు క్యాబామహమ్మదు నూరుగారు రేపు 19 వ తేదీని రం చిలో జరుగనున్న యధ్యక్షపదవి యెన్నికలయందు దృష్టిగోగాను డగోరుచు ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

అస్సాము గవర్నరు

హిస్టా, ఆగస్టు 7:- అస్సాము గవర్నరుగారు సర్ జాను క్లెగ్గారికి దేహోగ్యమును, మణికొన్ని స్వవిషయ సంవర్ధములకు ముఖ్యకారణములవల్ల నాలుగుమాసములు ఆగస్టు 11 వ తేదీనుండి నెలపీయబడినది. వారిస్థానమున సర్ విలియమ్ జే మ్యూరుగారు అస్సాము గవర్నరుగా పనిచేయుదురని గెజెట్టు నందు ప్రచురింపబడినను.

నల్లమం దమ్మకము

కలకత్తా, ఆగస్టు 7:- అమ్మకమున కుంచిన 250 కాశీ నల్లమందు పెట్టెలలోను 160 పెట్టెలమ్మడు వోయినవి. దాని వలన రు. 7,26,865 లు వచ్చినవి. పెట్టెకు పెద్దఖరీదు రు. 5020 లును, తక్కువఖరీదు రు. 4500 లును వచ్చినవి. (అ. ప్రె.)

ఓడలు

బొంబాయి, ఆగస్టు 7:- 'వై నా' యోడ బొంబాయి నుండి 1వ తేదీ తపాలాలో బయలుదేలి 6వ తేదీ యుదయము గ. 9లకు యేడెను రేవుపేర్చి నాటి మధ్యాహ్నమే యచటనుండి బయలుదేలిపోయెను.

'రాంపూరా' యోడ లక్ష్మీనారము 6వ తేదీకి లండను చేరెను. (అ. ప్రె.)

మున్నగునాయకులు జయిలుబుద్ధులననేకముల వివరించిరి. గాంధీమహాత్ముడు చెలిపిన సంగతులు సాగిరిక ప్రపంచవ్యాప్తి నాకర్షించెను. మూలమునకు నలన, పరిస్థితులు మరింత బాగుగ తేటపడెను. మూలము జయిలులో జరిగిన సంగతులను కొన్నింటిని, వందేమాతరం ప్రతిక ప్రకటింపగ, వారిపై ప్రాసక్యూషను జరుపబడెను. ప్రతికయం దారోపించిన నిందలు చాలవరకు సత్యములని, న్యాయాధిపతి తీర్పు నిచ్చెను. జయిలులో నడిచెడి విషయములనేకము లింకను గలవనియు, వీనినిగూర్చి ప్రభుత్వమువారు వెంటనే విచారింపవలయుననియు, లజపతిరాయి గారు వ్రాసిరి. ప్రభువుల సభలో నిందునుగూర్చి ఆలివియరు ప్రభువుగారు ప్రశ్నింపగ, బర్క్ల హెడ్డు ప్రభువుగారు సరియగు సమాధానము జెప్పకపోయిరి. జయిలరు తరపున ప్రభుత్వము వారు అప్పీలు జేసెదరనియు, యీలోపుగ నీవిషయమునుగూర్చి తాము చర్చింపజాలమనియు జెప్పి సంతృప్తి జెందిరి. పాలకు లీవిషయమునుగూర్చి దీర్ఘముగ యోచించెదరని మాత్రము సూచించిరి. వీరి యాలోచన కేమి ఫలము గలుగునో చూడ వలయును.

అధినివేశ రాజ్యములు: బహిష్కార తీర్మానము

బొంబాయి కార్పరేషనువారు గావించిన బహిష్కార తీర్మానములు అధినివేశ రాజ్యదృష్టి నాకర్షించినవి. భారతీయులను తామేవిధమునను అగౌరవపరచుట లేదనియు, అందుచే బహిష్కారమునకు తమను లోను గావింపవలదనియు న్యూజిలేండు మంత్రిగారు గోరుచున్నారు. న్యూజిలేండు సం దింకను కొన్ని యిబ్బందులున్నను, ఎక్కుడు కష్టములు దక్షిణాఫ్రికా తూర్పుఆఫ్రికాలయందే గలవు. భారతీయులపై వీరు మితి మీరిన నిర్బంధములను విధించుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికాలో, గూడముల చట్టమును మరల నిర్మించుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో, వీరిపై బహిష్కార ప్రయోగము గావించుచో దారికివచ్చెద రనుటకు సందియము లేదు. కాని, అట్టికత్తి హిందూదేశ మ్మన కింకను గలుగలేదు. హిందూదేశము స్వపరిపాలనమును పొందినగాని, ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యల దీసికొనరు. అందుచే స్వపరిపాలనమును సంపాదించుటకు దేశమంతయు కలసి కృషిసలుప వలయును. స్వదేశమునందును, విదేశములందును గూడ భారతీయు లీతీరున నవమానింపబడుటకు, స్వపరిపాలనపు లేమియే ముఖ్యకారణమని సువిదిత మగుచున్నది.

రీడింగు ప్రభువుగారు

రీడింగు ప్రభువుగారు డిల్లీనగరముజేరి మరల తమస్థానము నాక్రమించిరి. ఈమాసములో జరిగెడి శాసనసభలో, రీడింగుప్రభువుగారు స్టేటుమెంటును చదివెదరని ప్రకటింపబడెను. రీడింగుప్రభువుగారు ఇంగ్లండుకుబోయి, ఇండియామంత్రిగారిచే మడ్డిమెనుకమిటీ మైనాంటీ సిఫార్సులనయినను అంగీకరింప జేయజాలక బోయిరి. ఉభయుల సంప్రతింపులవలన గలిగిన లాభమేమియు గనుపింపదు. రీడింగుప్రభువు గారు బర్క్ల హెడ్డు ప్రభువుగారికన్నను భిన్నముగ ప్రసంగించెదరా? అంతకన్నను ముందుకు పోయెదరా? ఇది సాధ్యమని తోచదు. అయినను

కొందరింకను వీరి స్టేటుమెంటుమీద ఆశ్చర్యముకొని యున్నారు. ఇది వట్టి యడియాశయనుటకు సం దియము లేదు. డెయిలీ హెరాల్డు ప్రతిక మహాత్ముడు సూచించిన మార్గము సరియని యభిప్రాయ పడుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షమువారు వేరువిధమున నెటుల మెలగగల్గుదురు? రాజ్యాంగమున కెటుల తోడ్పడ గల్గుదురు? రీడింగుప్రభువుగారి యాత్ర నిష్ఫల మయ్యెను. అయినను రీడింగుప్రభువుగారేమని చెప్పెదరో చూచెదము.

హాజియాత్ర

హాజియాత్ర సుఖముగ ముగిసి నందులకు మహమ్మదీయ ప్రపంచము సంతసించు చున్నది. మక్కా ముట్టడియందుండుటచే, యాత్రికుల కెట్టి యనర్థము వాటిల్లునోయని భీతిజెందిరి. ఇబ్రహీమద పరిపాలనముగూర్చి పలువిధములగు వదంతులు ప్రబలెను. హైందవాధికారులు భయమును పురి గొల్పిరి. కాని హాలానా మహమ్మదు షాఫీగారు తెలిపిన సంగతులను జూచిన, వదంతు లన్నియు నిరాధారమని తేలును. తమ కెట్టియిబ్బందులు గలుగలేదని, వీరు చాటుచున్నారు. హిందూదేశ మున ప్రయాణము జేయుటకన్నను, అరేబి యాలో ప్రయాణముజేయుట సుఖముగ నుండెనట. యాత్రికుల నిదివరకు బాధించెడి బిడౌను లీమారు సామ్యముగ ప్రవర్తించిరట. ఇబ్రహీమద ప్రభుత్వము వారి యదుపు ఆజ్ఞలే యిందుకు కారణమని సూచింపబడినది. ఇబ్రహీమద ప్రభుత్వమును బ్రతిఘ ప్రభుత్వమువారు గూడ గుర్తించి, మహమ్మదీయ మతస్థలరక్షణకు తోడ్పడుట వివేకము.

వీలులేదు

బర్క్ల హెడ్డు ప్రభువుగారి ప్రసంగమును గూర్చి చర్చించుటకు వీలులేదని బొంబాయి గవర్నరుగారు శాసించిరి. మధ్యరాష్ట్రముల శాసన సభాధ్యక్షుడుగూడ యిటులనే యుత్తరువిచ్చుట విచిత్రము. ఇది స్థానిక శాసనసభలు చర్చింపదగిన విషయము గాదట. ఇంతకన్నను విపరీతముండునా? బర్క్ల హెడ్డు ప్రభువుగారి ప్రసంగము లోని ముఖ్యవిషయము రాష్ట్రములకు సంబంధించి యుండెను. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము రాష్ట్ర సమన్య గాదా? అగుచో ఆవిషయమునేల చర్చింపగూడదు? రాష్ట్రప్రభుత్వములు తమ యభిప్రాయములను తెలుప వీలయినపుడు, శాసనసభలేల తెలుపగూడదు? ఒక్క హైందవ శాసనసభ తప్ప కేరళాసభవారు మాటలాడ గూడదని తేలుచున్నది. రాష్ట్రసభల నీరీతిని నిర్బంధించినను, బర్క్ల హెడ్డు ప్రభువుగారి ప్రసంగముగూర్చి దేశ మెటుల భావించుచున్నదో ఇది వరకే వెల్లడి యయినది. దానిని దాచుటకు సాధ్యపడదు.

ఇబ్రహీ: ఆఫ్ఘనిస్తానము

ఆఫ్ఘనిస్తానముతో, ఇబ్రహీ మంత్రియగు ముసు లోసీగా రెటులనో సరిపెట్టుకొనిరి. ఈవ్యవహారము పరిష్కారమయి నందులకు సంతసించెదము. ముసులోసీగారికి కొంత తృప్తిగలిగెనని డెయిలీ లెబిగ్రాఫ్ పత్రికా విలేఖకుడు దెలుపుచున్నాడు. కాని, ముసులోసీగారు కోరిన వివరీతపు పరతు లెవ్వియు సఫలము గాలేదనుట తథ్యము. వీరుగోరి న అవమానకరపు పరతులను తాము చెల్లింపజాల

మని ఆఫ్ఘను ప్రభుత్వమువారు ఖండితముగ బలికిరి. తుదకు ముసులోసీగారు తెగువరకు బిగించనందులకు సంతసించుచున్నాడు. పీరికముందు దూరదృష్టితో మెలగుట మేలు. ముసులోసీగారి సిద్ధాంతమే కొనసాగుచో, లాఆర్డరులను రక్షించుట దుర్లభమగును. విదేశీయులు తమ యిచ్చవచ్చిన రీతిని ప్రవర్తింప వీలగుచో, ఇక రక్షణ ఎటులుండును?

ఇంపీరియలుబ్యాంకు ద్రోహనేరము తీర్పు చెప్పబడెను

తొమ్మండుగురు ముద్దాయిలపై ఖాయముచేయబడెను

లక్ష్మణపురం, ఆగస్టు 7:—ఇంపీరియలుబ్యాంకు ద్రోహనేరమని, యిచ్చలు బిలువబడు కేసుపై రాయసా హెబుభి మంబరనాథు, మరిఎనమండుగురును జేసిన అప్పీలుపై జౌడుజూడిషలు కమిషనరుగు బి. జె. దాలాల్ ఐ. సి. ఎన్. గారు తీర్పుజెప్పిరి. ఇంపీరియలుబ్యాంకు లక్ష్మణపుర శాఖ కోశాధిపతియగు రా|| సా|| భీమంబరనాథు మరి 14 ముద్దాయిల దొంగహుండిలను చెక్కులను మార్చినందులకు లక్ష్మణపురం సెషన్సుజడ్జిగారి యెదుట విచారణనిమిత్త మంపబడిరి. వీరు 10½ లక్షలు యీ రీతిని తస్కరించిరి. విచారణ నిమిత్తము కమెంటుచేయబడిన 15 గురులో ఒకడు విచారణకాలములో జనిబోయెను. మరిఅయిదుగురు నేరస్థులు గారని సెషన్సుజడ్జిగారు వదలివేసిరి. తక్కిన తొమ్మండుగురును శిక్షింపబడిరి.

శిక్షయు జరిమానాగూడ వీరికి వేయబడెను. శిక్షింపబడిన తొమ్మండుగురును జౌడు జూడిషనలు కమిషనరునకు అప్పీలు చేసిరి. జూడిషలు కమిషనరుగారు అందరి శిక్షయు ఖాయముచేసెను. కాని శిక్ష తగ్గించిరి. ముఖ్య ముద్దాయియగు రా|| సా|| భీమంబరనాథుగారికి ఏడు సంవత్సరములు శిక్ష తీసవరకము నుండి నాలుగసంవత్సరములకు శిక్ష తగ్గింపబడెను. అయిదులక్షల నుండి రూ 20,000 లకు జరిమానా తగ్గించబడెను. జరిమానా చెల్లించనియెడ మరి ఆరుమాసములు కఠినశిక్ష ననుభవించవలయును. చంగమాల్, భీమంబరనాథు ఖానాగారిశిక్ష 7 సంవత్సరముల కఠినవరకమునుండి రి సంవత్సరములకును, ఛంగమాల్ గారి జరిమానా రూ 20,000 ల నుండి రూ 10,000 లకును తగ్గించబడెను. టాజామాల్ హుస్సేను, జగన్నాథ అమరనాథు, దేవి దిశాపుగార్ల శిక్ష రెండుసంవత్సరములకు దగ్గించబడెను. మూడు సంవత్సరములు శిక్ష విధింపబడిన రాధవలాల్ గారు ఆరుమాసములు మాత్రమే కఠినవరకము అనుభవించవలయును. భీమంబరనాథుఖానా, తాజిమల్ హుస్సేను, మోహనలాల్, జగన్నాథు గారిపై జరిమానా కొట్టివేయబడెను. ముద్దాయిలను ప్రాసీక్యూషను జేసినందులకు వ్యయమంతయు దొరతనము గావించుటచే జరిమానా చెల్లింపబడినచో నది దొరతనమునకు యాయవలినదని కమిషనరు ఉత్తరువు గావించెను. (అ. ప్రె.)

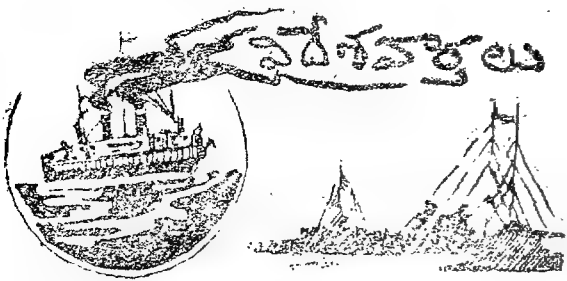
షాబీఖెల్ మాఫుద్దు

ఖాసాదారులను మొత్తుట

షిషావరు, ఆగస్టు 7:—నికారా షాసాస్థానమందు గల జానీఖెల్ ఖాసాదారులను షాబీఖెల్ మాఫుదులు మెత్తగ మొత్తిరని బహుమండి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. మాలిక్ షాబీగ్రామ పశువులు సరిహద్దునందు మేయుచుండగా వానిని దోలు కొని షాఫులుకు మాఫుడులు బ్రయత్నించిరి. ఖాసాదారులు గ్రామస్థులకు సాయపడిరి. కాని బెక్కుమాఫుడులు వీరలమట్టవేసి మెత్తిదన్నిరి. ఇద్దరి మనుష్యుల అతిగతి తేరు. ఇద్దరు జచ్చిరి. మరియిద్దరు మాఫుడులచే గొంపోవకుండచేయబడిరి. మరుసటిదినమున దిసికొనిపోయిన యిద్దరుమనుష్యులు వదలివేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

నాభా పరిపాలనకర్త

నాభా, ఆగస్టు 7:—నాభా పరిపాలనకర్తయగు విల్సను జాన్స్టనుగారు కౌసాలు వెళ్లిరి. వారచలు విషచిత్తుకొందెదరు. (అ. ప్రె.)

బొగ్గుపరిశ్రమకు సహాయము

బొగ్గునుగాదుగోరుట

కార్మికపక్షమువారు వలదనట

లండన్, ఆగస్టు 6:—కట్టగలను బొగ్గునుగాదుగోరుట సహాయమును సమగ్రముగా బుద్ధిపూర్వకముగ సంకల్పించిరి. దానిని కార్మిక పక్షమువారుగారు ఆమోదించిరి. లేదా తనకు తెలియదని బొగ్గునుగాదుగోరుట అట్లుగానే సక్రమ రాజ్యాంగ విధానము అంగీకరించుననిరి. ప్రత్యేకముగా ఇంతవరకు వ్యవహారమును చక్కచెప్పి గొప్పిరి.

ప్రభుత్వ సహాయముతో ఈచిట్టలు సహజమున సర్వసాధనముగా రనిరి. ప్రజలకు ప్రభుత్వసహాయమువీధ జీవించుచున్నవని చెప్పిన వచ్చే మేమాసములో వారిగతి నేటికంటే కడుభారముగ నుండును.

మనము లోబడితిమని కన్నర్యేటివులు భయపడుచున్నారు. ప్రభుత్వవర్య కమ్యూనిస్టులకు మరింత బలమును గలుగజేయుచున్నది. శ్రేయోనియోగములో నున్న అతిపాడులకు మరింత దైర్యము గలుగనియు ప్రభుత్వమువారి విధానము సహాయముతో గూడుకొనని ప్రభుత్వమువారు అభయము నిచ్చెదరు గాకయనియు కర్నలు జాక్షగ్రాట్టకారనిరి.

ప్రధానమంత్రియే కార్మికలపై నిరాధారముగ నిండులను మోపిరియు వేరనములను తగ్గించుట మాడదని గనుల పనివాండు నిరోధము జూపకున్నవారు ఉత్తర పిడికిపందలనియు తక్కిన కార్మికులు పీరికి తోడ్పడనినో స్నేహపాత్రు లనిపించుకొనననియు చెప్పుకొనిరి.

చర్చిలుగారి ప్రత్యుత్తరము

ఈసరిమార్గము ఆఖరు పరిమర్శముగాదని అందరకును తెలిసినవిషయమే. ఈరక కొంతగడుపు లభించుటకు ఇట్లు జేసిరి. ప్రభుత్వమువారు జేయదలచిన సహాయము 15000000 పౌనులను; ఇంతయు సద్వినియోగము గావలెను. వృధా జేయగూడదు. ఎవరికిని ఈ ఆర్థిక సహాయముచేయుట ఇష్టములేదు. ఎవరో కొద్దిపాడే సమ్మెకు సమ్మతించుచున్నారు. అందుచే ప్రభుత్వమువారి నిశ్చయమే చాలమంచిది. ప్రజలకు లాభముగనుండును. ఆర్థికపరమములో ఈమొత్తమునకు ఏర్పాటు జేయలేదు. క్రొత్తగ పన్నును విధించ దలచలేదు. వచ్చే ఆర్థిక పరమము తయారయినపుడు ఈవిషయమును ఆలోచించ వచ్చును. యుద్ధమునకు పూర్వమున్న వేరనములకు గనుల పని వారిదేవేరనములను పొమ్మజేయలేదు.

ప్రభుత్వము నెదుర్కొను గనులపనివాండు విషయమై ప్రభుత్వమువారు జోక్యము గలుగజేసికొనరు. అసంతృప్తిని కలుగజేయుటకు గొప్పప్రచారము జరుగుచున్నది. ఈదేశీయులను విదేశీయులను వారిదేశములలోనైరిని జెప్పట పాడిగాదు. శ్రేయోనియోగముల బెడరింపునండి పార్లమెంటును గాపావలెను. ప్రభుత్వమువారు సంధికై ప్రయత్నించిరి గదా యని గాపాడుకొనలేదని దలచరాదని చర్చిలుగారినిరి.

అమెరికను సౌకాదళము

అప్రోలియా వీడ్కోల్సు

సిడ్నీ, ఆగస్టు 6:—అమెరికను సౌకాదళము న్యూజి లండుకు బోవునపుడు గొప్ప ఉత్సాహముతో ప్రజలు వచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారు వీడ్కోల్సు. విమానములు దివి సంచరించినవి. బ్యాండువాద్యములు వెలగెనవి. తిరిగి వచ్చెదమని నావికులు రేవులోనున్న జనముతో జెప్పి నెలవు గైకొనిపోయిరి.

మెసపోటేమియా సైన్యములు

లండన్, ఆగస్టు 7:—మెసపోటేమియా సైన్యములకు కర్నలు జే. జి. చాప్లెయినుగారు సేనానిగ నియమింపబడిరిని యింత కార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి.

మసోలు సరిహద్దు విచారణ సంఘమువారు

తురుష్కుల ఆలశ్యము-సమాధానము

లండన్, ఆగస్టు 7:—తురుష్కు ప్రభుత్వమువారు సరిహద్దు విచారణ నివేదికను తురుష్కు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును జేర్చుటకు ప్రత్యేకముగ ఒక ఏర్పాటుజేయవలెనని గౌరవ జాతీయమితి కార్యదర్శి నిరాకరించెను. దీనివలన తురుష్కులు చాల కుపితులైరి. తురుష్కు ప్రభుత్వ యభిప్రాయమును అందులో జేర్చిననే నివేదికను సంగీకరించెదమనుచున్నారు. ఈ నివేదికముతో బహుశా నివేదికనుగూడ ప్రకటించెదరట. ఇంతవరకును మసోలు నివేదికము అందినటుల తురుష్కు ప్రభుత్వమువారు దెలుపకుండుటకు ఇదేకారణ మనుచున్నారు.

అంతర్జాతీయ చెఱసాల సమావేశము

తప్పజేసిన బాలబాలిక సంస్కరణాలయము

లండన్, ఆగస్టు 6:—అంతర్జాతీయ చెఱసాల మహాసభలో ప్రధాన వ్యాఖ్యమాత్రీ ఇట్లుపవ్యశించెను: తప్పజేసిన బాల బాలికలను సంస్కరణాలయమున నుంచినచో, చెఱసాల కంపెనీ దానికంటే లాభమున్నది. 'బోర్న్లు' విధానము ప్రకారము సంస్కరణాలయమున కంపెనీ పిల్లనేరకులలో నూటికి 70, 80 మంది మరల తప్పజేసిన చిట్టలపాలుగా లేదనిరి.

ప్రత్యేకముగ వైద్య పరిశ్రమ గలవారిచే నిందితులను, శిక్షితులను దారుణ్య మానసిక స్థితి విషయమై పరీక్షించవలెను. ఈపనికి గావలసిన ఏర్పాటులన్నిటిని జేయవలెను. ఇట్టి ఏర్పాటులవలన వీలనేరములు జేసెదరో తెలియనని సభలో తీర్మానించిరి. విచారణకు ముందు బండిల విషయమై జోక్యముగలుగ జేసికొనరాదని ప్రతినిధులు కొందరు ఆక్షేపించిరి. మామూలు ప్రకారము జరుగు న్యాయమునకు అడ్డు ఏమియు రాదని సర్ ఎవిక్ రగ్గిల్సు ప్రేమగా అభయ మొసగిరి.

మలబారు క్యాథలికు మతగురువు

ఇండియా కార్యాలయ మెటులుండునో జూచుటకేగిరి. ఇండియా కార్యాలయమున నున్న సర్ ఆర్థరు హార్టిజలుగారిని జూచిరి. మలబారునకు పోవుటకు ముందుగ ఈ కార్యాలయమును జూచిరను చున్నారు.

మరాఠో రైత్య (ఇనుపదారి)

పూర్ణి, ఆగస్టు 7:—మరాఠో యుద్ధము జరుగుచున్నందున ప్రస్తుతమున్న ఇనుపదారి పద్ధతిని విస్తరింప జేయుటకు ఆభ్యంతరము గలుగలేదు. మొదటి రైలుబండి వెజ్జిక్చేరెను. ఈ త్రరభాగమున్న రైలుదారి యుద్ధము జరుగుచున్న ప్రదేశమునకు అతివగ్గరలోనే యున్నది.

భారత కార్మికశ్రీలు

గనులలో పనిజేయుట

లండన్, ఆగస్టు 4:—పార్లమెంటు సభ్యుడగు రాబర్టు స్పిల్లిగారు ఇట్లు జెప్పిరి:—ఇండియాలో బొగ్గు బ్రటిషు పెట్టుబడితో తయారగుచున్నది. ఇందులో చాలమొత్తమును బ్రటిషు బొగ్గు యజమానులు పెట్టుబడిజేటిరి. గ్రేటుబ్రిటనులో 80, 90, 100 సంవత్సరముల క్రిందట పనిచేయుచున్నటుల శ్రీలు పిల్లలు పనిచేయుచున్నారు. భారతదేశములో చిన్న పిల్లలను, గనులలోనికి గొంపోవు చున్నారు. ఆ పిల్లల తల్లులును రెండు, మూడు అజాల కూలీకి పనిచేసెదరు. గనులలో అంతర్భాగమున రోజు 1 కి 10 గంటలు పనిజేసెదరు.

బ్రిటిషు సామ్యుతో ఇండియాలో బొగ్గునర్తకము సాగుచున్నది గాన ఒకనా డెవుడో ఇంగ్లండు బొగ్గుతో ఇండియా బొగ్గు పోటీజేయుట తటస్థమను. ఇతరచోట్ల బొగ్గున తయారుజేయు పరిస్థితులతో సమానముగ పనిజేయుటకు బ్రిటిషు గనుల పనివాండు వారిభార్యలు, పిల్లలు ప్రయత్నించవలెను. లేదా కూలిచ్చి పనిజేయించు ప్రమాణముతో సరిగా పట్టయ వలెననిరి.

నిత్యరంగము

మందు గనిపెట్టుట

చెర్లక, ఆగస్టు 4:—జర్మనుల నిత్యరంగమునకు అమోఘమప మందును గనిపెట్టెట. దీనిచేరు జర్మనీ. ఈత్ర కారము. చాలముఖ్యమైన ప్రకటనమును ప్రభుత్వమువారు గావించెదరు. ఇండ్లలో జంతువులను పశువులను గలము జోరిగలు కుట్టిన జబ్బుకుగూడ ఈమందు పనిజేయునట. ఈ మందును బేయరగసాయన కార్యాలయమువారు గని పెట్టెరని డాక్టరు దుర్యోగ్యుగారు చెలియజేసిరి.

రిఫుల పరిస్థితులు

అబ్దుల్ కరీంగారి ఎత్తులు విఫలమగుట

లండన్, ఆగస్టు 4:—అబ్దుల్ కరీంగారి ఎత్తులలో ప్రాంచి ప్రభుత్వమువారు దిగదలచుకొనలేదు. అబ్దుల్ కరీంగారికి ప్రాంచి సంధిసరతులు వెలియును. కరీంగారు నిరాకరించినచో వైస్రముతో ప్రాంచివారు ఆతనిని జయించెదరు. స్వేయినసేనాని అబ్దుల్ కరీంగారి రాయబారుల కొసగి స్వాగతమును సుర్తించి గాని దీనివలన ప్రాంసువారు తమ విధానమును మార్చుకొనరు. స్వేయిన ప్రభుత్వమువారు ఈ సంగతిని ప్రాంచివారికి తెలుప లేదట. అందుచే ప్రాంకోస్వేయను ఒడంబడిక చిలించలేదను చున్నారు. మార్కెడ్డియు గలగలేదు.

116 డిగ్రీలు వేడి బాధించుచున్నను, ప్రాంచిసేనలు జ్ఞను ప్రాంతమున శత్రువులను ఓడించిరి.

మిల్నరు ప్రభుని జాతివిశ్వాసము

ను విమర్శించుచు ఆగాఖానుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—సామ్రాజ్యము అంతయు బ్రిటిషు జాతితో గూడుకొన్నను, బ్రిటిషుజాతి ప్రజలు ముఖ్యముగ నున్న భాగములే యున్నను దానిని గూర్చి కొంత జెప్పవచ్చును. యుద్ధానంతరమున ప్రాపంచిక పరిస్థితులు మారినవి. భారతదేశమును రెండవతరగతిదేశముగ కాళ్వతముగ ఏలుటకు వీలులేదు. భారతీయులుగూడ దీనిలో సంతృప్తిజెందరు. ప్రాచ్యప్రతిపది సంయోగమునకు ప్రయత్నించి వ్యర్థులైరి. ఉభయలకును ఇది నేడు అసంగీకారముగనున్నది. అంతర్జాతీయశాంతికి పాటుబడుచు వికాసముతోడను, బ్రిటిషుజాతికి సాంప్రదాయముగ నున్న సహాయము, ఔదార్యముతో ఇంగ్లండు ప్రవర్తించినచో ఈసామ్రాజ్యసమస్య లేలును.

16000 టన్నుల బరువుగల రాజపుతానా అను నాకను గ్రీకులో క్రొత్తగ పయనమునకు పి ఓ కంపెనీవారు ప్రవేశ జెట్టిరి.

బంగారు స్టాండ్డు

ప్రవేశ జెట్టబడుటచే బ్యాంకు డిస్కంపుంటు రేటుతగ్గినది. స్టాకుఎక్స్చేంజి మార్కెటు అనుమలముగనే యున్నది.

ద్రూసు పోరాటము

ఫ్రెంచివారి స్వప్నములు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఆగస్టు 7:—జెర్మానలం వర్తమానము ఇట్లు దెలుపుచున్నది:—మొన్నటి ప్రాంకోద్రూసు పోరాటములో 200 పరాసులు మడసిరి. 600 క్షతగాత్రులైరి. డమాస్కస్, సెనాకుమర్య పనిపాటులు అగిపోయినవి. ప్రజలు ఆమార్గమున బోవులేరు.

ఇబిన్ సాదు సైన్యములు

మెడినాను ముట్టడించు యుద్ధేత్యము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఆగస్టు 7:—ఇబిన్ సాదు సేనలు మెడినాను ముట్టడించ నుద్దేశించిరి లండనులో అనుకొనుచున్నారు. తయ వలె సముద్రమును వశపరుచుకొనుటకు యాంట్లోరేవును గుట్టడించెదరట. జెడ్డాప్రాముఖ్యమును తగ్గించదలచిరట.

హిందూమహమ్మదీయుల

పోరాటము

పానిపట్టు ఉదంతము

అంబాలావాస్తవ్యులు లాలాధునిచందు

ఎమ్. ఎల్. ఎ గారి నేటుమెంటు

ఫిల్లీ, ఆగస్టు 7:— పానిపట్టునందు హిందూమహమ్మదీయుల కిదేవల జరిగిన తగవునుగరించి అంబాలావాస్తవ్యులును అసంబంధభృతులగు లాలాధునిచందుగా కిదినువ వివరించిన ప్రకటనను బ్రతికల కంపిరి:—సంప్రార్థ మగు విచారణ గావించిన వివర అధికారులు స్వల్పముగ పోతపోత గావించిన పానిపట్టునందు పిన్ పండుగ అనలక్షణ సంభవములు లేకయే గడచిపోయెడిదని ధునిచందుగారు విశ్వసించుచున్నారు. మహమ్మదీయులను అణచుటకు గ్రామస్థులు పిలువబడినను అపవాద ము న కెంతమాత్రము ఆధారములేదు. విచారకరమగు యీ పోరాటముగరిగిన దినమున పానిపట్టునందు గ్రామస్థులు లండుటకు గతము గలరు. పురుషులు, స్త్రీలును, పిల్లలతో గూడిన గ్రామస్థుల సమాహారము పోరాటమునందు బాల్కొనుటకు తగినదికాదు. గుంపు నిరాయుధులతో గూడి యున్నది. యమునానదియందు స్నానము గావించుటకు రైలుమీద స్త్రీ పురుషులు పిల్లలతో వచ్చిరి. పట్టణము లోనికిబోయి అప్పటినుండి యమునకు బోవలసినవని జైలు దారులు లంబారుదాగులును దెప్పినట్లు ధునిచందుగారికి బోయియుచున్నవి. నిరభ్యంతరముగ గ్రామస్థుల పట్టణములోనికి అధికారులు వెళ్ళినిచ్చిరి. గ్రామస్థులు ధాన్యపు బజారు నందు గుమిగూడి యుండిరి. పోలీసు వారి పారా గా యు ప్రాంతము లోనికి బోకుండ గ్రామస్థులు ఒక్కచోట నిలిచి యుంటు వారు అల్లరిచేయుటకు రాలేదని చెప్పకయే చెప్పియున్నది. మాడుగంటలు గ్రామస్థుల ఓమి తీవ్రముగ బ్రీక్షింపబడినను వారు దౌర్జన్యమునకు పాల్పడెదనని ఊహించుటకు వారి వైఖరియందెంత మాత్రమును శంక గలగుట కవకాశము లేదు. జిల్లామేజిస్ట్రేటు పోలీసు మాపరింటెండెంటు ఆప్రాంతమునకు వచ్చునదికి ప్రతిభుటననునకు బాల్పడ నున్న గుంపు లొకదానికొకటి దూరముగ లేవు. పోలీసువారు కొంతమంది ఉద్యోగులు స్థానిక వాస్తవ్యులగు గొండరు దేద్రమునుమ్యలు మాత్రమే ఉభయ పక్షములకు మధ్య పెట్టని గోడవలె నుండిరి. అట్టితరీ ఉభయ సమాహారములను పరస్పరముగ జేర నిచ్చుట చాల ప్రమాదకరము. బలము నుపయోగించ వనరము లేకయే సమాహారమునెనుకకు బొమ్మని చెల్పి బంపివేయుట మిక్కిలి సుకుమారి ధునిచందుగారి నిశ్చితార్థప్రాయము.

అధికారుల బలప్రయోగము

కాని తుపాకీ ముగములు తుపాకీబాకులు గుంపుపై జిల్లామేజిస్ట్రేటు పోలీసు మాపరింటెండెంటు గార్లు వచ్చే రావడముతోనే యిష్ట ప్రకారముపయోగించిరి. గుంపు ఎంతమాత్రము అందువై తిరుగుపాటు చేయలేదు. అధికారుల నెదుర్కొనుటకు బదులుగ గుంపులు టుర్రున ప్రాణములను రక్షించుకొనుటకు పిక్కబలము జూపెను. బలప్రదర్శన లేకయే గుంపు ను దరిమి వేయుట చాల సుకుమారి ధునిచందు గారి నిశ్చయార్థి ప్రాయము. దౌర్జన్యము జూపుటవరకేమైనా, ఉపయోగించిన దౌర్జన్య ప్రదర్శనమందలి పదియవంతుతో మూడవదరిమి వేయవచ్చును. మొత్తముమీద నలుబదిమందికి గాయములు దగిలెను. గాయములు దగిలినవారింకను వెక్కండ్రు గ్రామములకు బోయి యుండవలయును. గాయములు దగిలినవారిలో యిరువదిమందిని ధునిచందుగారు బ్రీక్షించిరి. వారి శరీరములపై దెబ్బలు తుపాకీ బాకుపోట్లు, కట్టపోట్లు గలవు. గాయములు దగిలినవారిలో నొకడు సందిగ్ధావస్థయందు ఆసుపత్రిలో నున్నాడు. పోరాటములందు పాల్గొనజాలనట్టి 11 సంవత్సరముల కుట్టపాండ్రు, వృద్ధులు గాయములు దిసిరి. హిందువుల దుకాణములను మహమ్మదీయులు దోచుకొనుట కుద్దేశము వారలకులేదు. ధాన్యపుబజారునందు హిందువులు ప్రాంతరియని మహమ్మదీయులకు చెల్లియుటతోడనే వారు కట్టకంపలు దీక్షిణిని స్వీయరక్షణార్థమై బయలుదేరిరి. హిందువుల దుకాణములనంద పండరల కట్టలను మహమ్మదీయులు లాగిరి. కొన్ని చోట్ల స్వల్పనష్టపులు తప్పిరింపబడెను. అపు షెయ్యమాడను మహమ్మదీయులు వాడియైన కత్తితో నటికచంపిరి. లాలాగారు స్వయముగ చంపబడినదూడను జూచెను. బహుశః హిందువులను రెచ్చగొట్టుట కిట్లు మహమ్మదీయులు గావించియుందురు. ధాన్యపు బ

ఇదమిత్థమనిచెప్ప-నెవరికేమెఱుక?

[అక్కరాజు- ఆంజనేయులుగారు]

(ద్వీ ప ద)

ఎన్నేనివర్షము - లేనినవి కావె
ఎన్నేనిబుతువులా - యేనినవి కావె
తత్త్వత్వత్వత్వ - ధర్మము తెల్ల
దలవాంచి భరియించి - ధన్యతంగనమె
గత్యంతరమున - గవ్వమో! గుఖమో!
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
ప్రకృతిజన్మమైన - భావములే దక్కి
తెచ్చికోల్లెలను - దేవులాడుమను
వికృతులై, యిందందు - వెలిసిని జెందు
మానవానిపాంత - మనలంగదగునె
అందు దా నెంచునో - యంతరంగమున
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
అనుచుండునంతలో - నటు కొకడ జేసి
యట్లులేమా యెంచు - నా చిటుప్రాసు
“నాదుగొడ్డలి కిడి - నచ్చిన”దంచు
మూలము ఛేదించు - బోవంగనదియు
నేమియూహలతోనా - యిట్లుట బాంగ
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
క్రూరీని నేలంగూత - లోల్లించిరూపు
మార్పడె; నరుభుజం - బధిపించినన
తనపుర్యవ్యవస్థ - తావృత్తి మజచి
మనుజుబుద్ధులపోక - మాడ్చి దాంగూడ
మది నేమే భావనం-భావనము నేయు
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
(నరుండు సొచ్చిన పట్టు - నైజము పాయు)
వికృతాకృతి గురార - విసరము జొచ్చి
యప్పటి యుగ్మల - కనుమగనట్లు
తన నూత్న సౌందర్య - దర్పము లొండె
తనపటుత్వం బొండె - తా నెంచునేమొ
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
గబుర్దులొక గోయల - గ్రంజిగుల్ల దిసి
వాతసంచలితపుష్ప-క్షౌరభాగమున
కుమారుమూరావము - గొండొకనేర
సంతకాశము నింపు - నార్కటు లొండె
తలచునో తలపదో - తక్కుం బెటుంగ
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
మకరందపాన స-మృద్ధి త్రృప్తిగములు
మైమాగ; దనప్రియ - వరుడు వసంతుం
డంపు నీలవకుంఠన మనం దోచు
కీర్తిసితచంద - శ్రీ నొండె; మదిని
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
దలచునో? తలచదో? తక్కుం బెటుంగ;
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
స్వాదుభూత్యయ-భారమున వంగి
పశికులొండొండంగ - బక్షులు నైన
నాగింపంగనట్టె - యంతకంతకును
లేచి, మారుతంచ - లితమైన, జేయు
సరసవృక్షములతో - సయ్యలు బొండె;
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరికేమెఱుక?
జారునందు దిరుగుచుండు పశువులు గుంపుపై బడి మనుష్యుల
కాళ్లను ద్రొక్కి- గాయపచ్చని అధికారులు దెబ్బలున్నారు.
తుపాకీ బాకులతో బాడుచుటచే తగిలిన గాయముల తీవ్రతకు
కారణము. ఇట్టి అభవముచే అధికారులు కప్పెట్టజూచుచున్నా
రు. ఈ విషాదసంభవమున కధికారులకే సిగ్గుగానున్నది. పోలీసు
వారెగాక కొంతమంది మసల్కానులును పారిపోవు నిరాయుధు
లగు హిందువులను కత్తులతో యెదుర్కొనిరి.
నిప్పుత్పాతమగు విచారణ గావలయును
ఈదారుణ విషాదసంభవమును విచారించుటకు నిప్పుత్పా
తమగు విచారణ సంఘము నియమింపవలయునని లాలా ధుని
చెందుగారుగోరుచున్నారు.లాఆర్డరులనరక్షింపబడిఅధికారుల
ప్రతిష్ట గాపాడవలసియున్నచో, అధికారులంతెద్దకదోగము
లందున్నవ వారి పిచ్చిచేట్లు, చిత్రభ్రమలు, పరిశీలన గావించ
వలసియున్నది. ఉభయసంఘములకును సామరస్యము గురుగ్గు
టకు ప్రశ్నోత్తరంతులగు నాయకులు ఈ హిందూమహమ్మదీయ
తగవును లోపాయకారిగా విచారింపవలసి యున్నది.

(అ. వె.)

ఒకనాడు కాపు ని - శ్యామలమునను

భుజమున గొడ్డలిం - బూని యెంచేని
బడయంగననోకో - బడియ నొం డనును
నక్కుతనిశ్చయండుయ - యరుగ; గొడ్డలియం
జెవి నిల్లు గట్టుక - చెప్పే నేమేమో!
ఇద మిత్థమని చెప్ప-నెవరి కే మెఱుక?
అట్టియం దిరిగితా - నప్పటిసనిక
నని ప్రక్కనుండిన - త్కృజమే నలుక
బూని కుతారము - భుజమునం దిగిచి
వృక్షమాలము జేన్ - పెచ్చుకోకమున
సుర్యజ మేమేమొ- యూగుచు నేడ్చె
ఇద మిత్థమని చెప్ప- నెవరి కే మెఱుక?
నీవు నేనుం దొలి - నెవరమే చెలిమి?
ముండటి సాహర్ద - ముల నీవు దలఁతె?
మిత్రమ! నీవె నా- వృత్తువుం గూర్తె?
మానవస్వాభావ - మట్టేనే? నీకు;
నం చేమొ కట్టియ- కన్నట్లు తోచె
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరి కే మెఱుక?
ఆర్ద్రాంతరంగమొ - యటు నిటుమలక
గొడ్డలి; దారువా - కలపబడెనెంతో;
మనవారలరి లేచి - మనమీద రాంగ
బరుండు రాకుండునే? - ప్రాప్తముం దలచి;
యారాటమున నిటు - నటు వేగఁ తిరిగ;
ఇదమిత్థమనిచెప్ప - నెవరి కే మెఱుక?
ఆ నృత్యమిల వ్రాలి - హా విధి!యంచు
నార్కమ మఱియుటు - లార్చినట్లయ్యె;
గొడ్డలికై యను - కూలముగాక
యరయుమా! దైవమ! - యంతె నాకోర్కి;
ఏకలఘన నిట్లు - లేగొట్టబడితొ?
ఇదమిత్థమనిచెప్ప- నెవరి కే మెఱుక?
ఎదిరిలోఁజేరి నీ - యిష్టలకట్టు
లింతలు నేయంగ - నెటు పూని తీవు?
అందు నుండంగ; గట్టె - యనియె గాపునకు
చెవి నేమొ; లోహము - చెవి నేమొ వేసె;
ధామ్యన; మార్కొనె - రామ్యని ఒకలు;
ఇదమిత్థమని చెప్ప - నెవరి కే మెఱుక?
పరుఁ జేరు నాపుని - బ్రార్థించుకంటె
బరిచితోనుని - బరు వేడ మేలు;
అని యెంచి నేత్రము - నశ్రువుతో దొలుక
వృషయంగనుం దైన - రితినినేమొ
రోదవముతో చేసె - లోహమున కేమొ;

మోహినీతైలము

5 తుం|| నూనెగల నీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీధర్మ ఉద్యోగ
గస్థులు మొదలగువారికి సుఖినిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. నుండ
లరు మోహలాహమ్మములకు ప్రాపగు కురులను మనోహరముగ
లెంచి కాపాడును. ఈతైలము నందుగల రమణీయ మగు సువా
సన చెప్పవలగిగాదు, తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగుపొరుగు
వారలకుగూడ మరీమళము వ్యాపించును. తలలోచుండును పుట్టు
నియ్యదు. దీనియందు మనోహరముగు సువాసనద్రవ్యములను
చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది నీసాల విక్రయించి మెప్పు
బడసి యున్నాము. వేరేల ఒకసారి పరిశీలించిన నిజము
తెలియగలదు.

- మోహినీతైలము:— మెదడుకు చలవచేయును.
- మోహినీతైలము:— కండ్లకు చలవ జేయును.
- మోహినీతైలము:— వెండ్రుకలు పెరుగును.
- మోహినీతైలము:— వెండ్రుకలు రాలకుండును.
- మోహినీతైలము:— వెండ్రుకలు నునుపుచేరును.
- మోహినీతైలము:— మనోహరముగా నుండును.
- మోహినీతైలము:— సువాసన గలిగి యుండును.
- మోహినీతైలము:— తలయందు చుండు బొగొట్టును.
- మోహినీతైలము:— వాసన రమ్యముగ నుండును.
- మోహినీతైలము:— ముఖమునకు లేజన్ము నిచ్చును.
- మోహినీతైలము అనేక నీసాలు విక్రయము.
- మోహినీతైలము:— వెండ్రుకలను చిట్లనియ్యదు.

అమృతాంజనం డిపో, ముదరాను - బొంబాయి

కొచిను శాసనసభ

6 వ నాటి చర్య

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

ఎర్నాకులం, 8: - శాసనసభ నేడు యథాప్రకారము 11-30 గం. సమావేశమయ్యెను. ప్రశ్నోత్తరములు జరిగిన పిదప దివానుగారు లేచి బడ్జెటులో చాల విషయాలను చర్చింపబడెను. కావున తీర్మానములను చేరొక సమావేశము నకు వాయిదావేసి యీసారి బడ్జెటు ముగించవలెనని గోరిరి. సభ శుక్రవారముతో ముగియవలెననిరి.

పశు వైద్యశాల వైద్యకాఖినుండి వ్యవసాయ శాఖకు మార్పుటచే పశువులస్థితి బాగుపడలేదనియు గావున తిరిగివైద్య కాఖికు మార్చవలెననియు ఎ. నేలముగారు ప్రతిపాదించిరి. వైద్యకాఖిధికారి తన కిప్పుడే పని అధికముగా నున్నది. కావున వ్యవసాయ శాఖయందే యుంచి చేరొక పశువుల ఇనస్పెక్టరును నియమించిన చాలునని చెల్లిరి. అంతట నేలముగారు తన ప్రతిపాదన ఉపసంహరించు కొనిరి.

వ్యవసాయము పంచాయతీల శాఖలో రూ 24,500 తగ్గించవలెనని సి. ఎ. ఉసఫ్ గారు ప్రతిపాదించిరి. వ్యవసాయ శాఖ సరిగా పని చేయలేదనిరి. వ్యవసాయ శాఖలో తగ్గించక పోయిన యితర శాఖలలో తగ్గించుటకు వీలుండవలెనని. తీర్మానమును బలపరచిన నేలముగారు యీవ్యయము యిదినరకు ప్రభుత్వము వారి బాధ్యత వైజరుగు నున్న ను యికముందు ప్రజలబాధ్యతవై జరుగవలయున్నది. కావున తప్పుక తగ్గించవలెననెను. ముగ్గురుసభ్యులు ప్రతిపాదనముగ మాట్లాడినపిదప తీర్మానము ఓడిపోయెను.

మద్యపానవిధానము

డిస్ట్రిక్ట్ ఖర్చులను తగ్గింప ప్రతిపాదించుచు నేలముగారు ప్రభుత్వవైజు విధానమును ఖండించిరి. ఎక్సైజుశాఖవారు కల్లుదు కాణములను ప్రోత్సహించక విదేశీ పుసారాను ప్రోత్సహించుచున్నారనెను. ఎక్సైజు కమిషనరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, ప్రభుత్వమువారు మద్య పానమును తగ్గింప జూచుచున్నారనెను. ఒక్కసారిగా పన్నులను హెచ్చించిన దొంగతనముగా అమృతము జరుగును. మదరాసు తిరువాంతురుల మద్యున్న కొచిను, వాటివలెగాక చేరొకవిధానము ననుసరింపజాలవనెను. మదరాసులో మద్య పానమును పూర్తిగా నిషేధించుట లేదు. పూర్తిగా నిషేధించుట ఆచరణయోగ్యము కాదనిరి. ఎస్. ఎఫ్ నూస్సుగారు కూడ అట్లే చెల్లిరి. పూర్తిగా మద్యమును నిషేధించినచో వ్యక్తిస్వార్థత్రయమునకు భంగము కలిగించుచు యగుననిరి.

కె. టి. మాత్యూగారు వివిధ స్థలములందలి మద్యపాన నిషేధ విధానముల దెలిపిరి. తిరుచినాపల్లిలో పురపాలక సంఘమువారు సారా దుకాణములను ఊరిబయటకు తరమి వేసెనని చెల్లిరి. అనేక చోట్ల యీ స్వాతంత్ర్య మొనంగబడెను. బొంబాయిలో 20 ఏండ్ల కాలములో పూర్తిగా నిషేధింపబడెను. అట్టి విధానమును ప్రభుత్వమువారు రనుసరించవలెననిరి. కొన్ని దుకాణములను తగ్గించినంత మాత్రమున త్రాగుడు తగ్గదని సి. ఎ. ఉసఫ్ గారు చెల్లిరి. దొంగతనముగ అమృతనారికి శిక్ష లభికము చేయవలెనని ఎ. పద్మనాభ మోసముగారు నుడిపిరి. పిమ్మట కొంతచర్చ జరిగిన పిదప ప్రతిపాదన ఎక్కువ మందిచే నామోదించబడెను.

సర్వమూలికాయోగమంజరి

- 1. ఈ గ్రంథరాజమున సర్వవ్యాధులయొక్క లక్షణములు, పరీక్షలు, రసాదులయొక్క పుకములు ఒక్కొక్కవ్యాధికి అనేక చికిత్సలు తెలుపబడియున్నవి. ఈ గ్రంథము శిశుుల నృధులకు స్త్రీలకు కూడా తెలియునట్లు సులభతైలిని వ్రాయబడి పే 800 లు 4000 చికిత్సలు గల్గియున్నది. ఈ గ్రంథము నొద్దనుండుకొనిన ప్రతి గృహాయజమానియు వైద్యున కొక కాపయినను యివ్వకనే స్థాఖ్యను ననుభవించవచ్చును. యేక ప్రతి కాకిబయిందు 1 కి 5-0-0 రెండు ప్రతులుగా వైయిందుచేసిన ప్ర 1 కి 3-0-0.
2. పశుపశ్యమంజరి ప్రతి 1 రు 0-12-0
3. స్త్రీ నీతిమంజరి ప్రతి 1 రు 0-1-0
4. స్త్రీ ప్రతిమంజరి 0-1-0
వలయువారు యీ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.
కందుల వెంకట్రామయ్య లిందు నగ్గు
రాజమండ్రి.

ది మద్రాసు అండు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నో టీ సు

తిరుత్తణియందు గొప్ప ఆడిక్యత్రిక తెప్పోత్సవములు

11-8-25 తేదినుండి 15-8-25 తేదివరకు జరుగును.

ముఖ్యదినము: 12-8-1925.

పై మహోత్సవమునకు పోషుద్దేశించిన ప్రయాణీకుల సౌకర్యార్థమైన ప్రత్యేక ఎక్స్ ప్రెస్సుబండ్లు మద్రాసునుండి తిరుత్తణికి 11-8-25 తేది మంగళవారము నాడును, మరల తిరుత్తణినుండి మద్రాసుకు 12-8-25 తేది బుధవారమునాడును పోవునట్లు యేర్పాటు చేయబడినది. సదరుబండ్లు బేసిక్ బ్రిడ్జి, పెరంబూరు, విల్లివాకము, ఆవడి, తిరువళ్ళూరు, అరక్కోణము స్టేషనులవద్ద ఈదిగువ చెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము అగును.

Table with 2 main columns: మద్రాసునుండి తిరుత్తణికి and తిరుత్తణినుండి మద్రాసుకు. It lists train schedules, departure times, and fares for various stations like Tiruvelankota, Perambur, Villivakkam, etc.

మద్రాసునుండి సాయంత్రము 5 గం-25 నిమిషములకు బయలుదేరు ప్యాసంజరు బండి 11-8-25 తేది మంగళవారము నాడు మాత్రము తిరుత్తణివరకు పోవును. యివిగాక యింకను ప్రత్యేకపు బండ్లు అవసరమున్న అక్కోణము, తిరుత్తణి స్టేషనుల మద్య యేర్పాటు చేయబడును, ప్రయాణీకులు కావసినంత మందియున్నచో ప్రత్యేకపుబండ్లు కాట్పాడి, అక్కోణము స్టేషనులకు మద్యము, తిరుత్తణి చేరినట్లు స్టేషనులకు మద్యముకూడా ఏర్పాటుచేయబడును.

ప్రతి దినము మామూలుగాపోవు బండ్లయందు ప్రయాణీకులు పై మహోత్సవ దినములందు అధికముగా యుండురుగాక, అసౌకర్యము కలుగకుండుటకై ప్రయాణీకులు ఈ ప్రత్యేకపు బండ్లలో ప్రయాణముచేయుట మంచిది.

మామూలుబండ్లు:-

సులభముగా తెలియగలందులకై ప్రతిదినము మామూలుగా పోవుబండ్ల కాలపరిమితి ఈదిగువ తెలుపబడినది.

Table with 2 main columns: మద్రాసునుండి తిరుత్తణికి and తిరుత్తణినుండి మద్రాసుకు. It lists train schedules, departure times, and fares for various stations like Tiruvelankota, Perambur, Villivakkam, etc.

రిటరన్ టిక్కెట్లు:- ప్రయాణీకుల సౌకర్యార్థమై పై మహోత్సవ కాలమందు 3 వ. తరగతి టిక్కెట్లు 3 దినములు వరకు (యివ్వబడిన తేది గాక) ఉపయోగించవచ్చును.

సార్కు టెను, మద్రాసు } 8-8-1925 ఎఫ్. బి. వాడెన్, జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

వెలింకెటన్ సినిమా

8-8-25 శనివారమునుండి 14-8-25 శుక్రవారము వరకు

శ్రీ కృష్ణజయంతి వారమునకు ప్రత్యేక ప్రదర్శనము

ఇండియన్ ఆర్టుక్రాఫ్టు కంపెనీవారిచే కబీర్ దాసు స్ఫురసిద్ధమైన మైసూరుగుబ్బడమాటిక్ ఆమోఘముగా తయారుచేయబడిన కంపెనీవారిచే పదర్శించబడినది. మొనర్చు సి. బి. మల్లప్ప, జి. నాగేశ్వరరావు, జి. హెచ్. వీరప్ప మొదలగు స్ఫురసిద్ధ నటులుకూడ గలరు.

మధ్య రాష్ట్రముల శాసనసభ

మంత్రీవర్గము సేర్పరచుట

స్వరాజ్యవాదులు నిరాకరించుట

నాగపూర్, ఆగస్టు 7:— డా॥ మాన్య రాఘవేంద్ర రావు, కపర్తిగార్లు నేడను మొదటి గవర్నరుతో సలహాచేయుటకు గోయి తుర్క మంత్రీవర్గముల సేర్పాటుచేయుటకు నిరాకరించిరి. డా॥ మాన్య రాఘవేంద్ర రావుగారు మంత్రీవర్గమును సంపూర్ణముగ నిరాకరించిరి. కపర్తిగార్లు మాత్రము తానందుల కిష్టపడియే యుండెను. కాని స్థిరముగ మంత్రీవర్గము సేర్పాటు మట సాధ్యము కాదని నిరాకరించిరి. ప్రభుత్వముతరపున చట్ట గా 1-50 లకు ప్రకటనము గావించబడును.

నాగపూర్, ఆగస్టు 7:— తంజిగారి యధ్యక్షత్వక్రింద గూడిన సభలో ప్రభుత్వముతరపున నీ క్రింది ప్రకటన స్టాండును గారు కావించిరి. “సభలో గవర్నరు పాల్గొనినందు 3 వ తేదీని యిచ్చినవాగ్దానమునుసరించి డా॥ మాన్య రాఘవేంద్ర రావు, కపర్తిగార్లు తన మందిరమున కావ్యసించెను. లక్ష్మీవారము, శుక్రవారము (6-7 తేదీలు) మంత్రుల నియామకమును నిర్ణయించుటకు గూర్చి పరస్పర సంభాషణములు జరిగెను. డా॥ మాన్య రాఘవేంద్ర రావుగారు వ్యతిరేకాభిప్రాయమును ప్రకటించిరి. కపర్తిగార్లు చీరారు వారంగీకరించిరి. కాని ప్రస్తుత సందర్భములలో స్థిరముగ మంత్రీవర్గము సేర్పాటుచేయుటకు కష్టముగాన నిరాకరించిరి. కావున నీ సందర్భములందు రేపు మంత్రుల జీతములకు సభలో గ్రాంటును గోరరు”

నాగపూర్, ఆగస్టు 7:— నేటి మధ్యాహ్నము మధ్య రాష్ట్రముల శాసనసభ తంజిగారి యధ్యక్షత్వక్రింద గూడెను. ప్రకాశనంతరము, ప్రభుత్వముతరపున స్టాండునుగారు మంత్రుల నియామకమును గూర్చి ప్రకటన గావించిరి. తదనంతరము రాఘవేంద్ర రావుగారు పురపాలక చట్ట సవరణ బిల్లును ప్రతిపాదించిరి. గౌరవనీయుమార్లుగ నియమింపఁబడినవారు పురపాలకసంఘముల కధ్యక్షులుగా నుండఁగూడదో, ప్రభుత్వమువారిని నియమింపఁగూడదని యొకసవరణను, సభ్యులుగ నుండుట కారమాసములుపైబడి శిక్షనొందినవారనర్హులనని తీసివైచి, యాకాలము నయిదువత్సరములకు మోపుంచ వలయునని యొకసవరణయుఁ గలవు. సవరణలను గౌ॥ సర్ యం. వి. జోషిగారు తేల్చిచిరి. ప్రస్తుతము ప్రాబల్యమునందున్న పక్షము తమయొద్దకిల కధ్యక్షులచేయు గెలిగించునట్టి వారిని పద ముగతులనుజేయు లేలంపుతో నిట్టి సవరణజేసినయొ, పురపాలక యొద్దకిలందు తమ పనులనుజేసి వినియోగించి, న్యాయపద్ధతుల నుల్లంఘించిన వారినిశేషచే నిరూపించగోరిరి. అట్టివారి కట్టి గౌరవములను దొలగించుటకు పూర్వము నేరము నిరూపణము కావలెననిరి. చర్చ సాగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

గవర్నరు మెంటు తీర్మానములు

శ్రీ శే॥ సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ గారిని

ప్రశంసించుట

పునః, ఆగస్టు 7:— బొంబాయి శాసనసభ నేటి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. గవర్నరు మెంటు తీర్మానము లెనిమిది బరిష్కరింపబడెను. గవర్నరు మెంటు సాలిసిటరు పదవి ధర్మములను గాక పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు ధర్మములను గూడ నెరవేర్చుచుండుటచే పని భారముధికమగుటవలన, యా 2500 లనుండి యా 8000 ల వరకును గవర్నరు మెంటు సాలిసిటరు పదవి ప్రాసిక్యూటరునకు జీతము మోపుగావించవలసినదని గోరరు ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానముపై తల్లానకరమున చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. గవర్నరు మెంటు సాలిసిటరుపై వనిభారము మోపుటకంటె పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరును వర్క్ ప్రైవేటు సాలిసిటరులకు వప్పించరాదాయని అనధికార సభ్యులు దొరతనమును బ్రకటించిరి. గవర్నరు మెంటు నీయదలచినంత సొమ్ముతో ప్రైవేటు సాలిసిటరులు యిట్టి పనిబానుట కంగీకరింపరైరని విచారణలన జేసినదని హోం మెంబరులెల్లెను. తీర్మానముమో దింపబడెను. ఎక్స్ ప్రెజ్ ప్రెవెంటివు సిబ్బందిని మోపుగావించ వలసియున్నది తేల్చిన తీర్మానముపై సరసముగ చర్చజరిగెను. 1914-15 సంవత్సర మందుండి ఎక్స్ ప్రెజ్ శాఖయందు విస్తారము బరి మోపునవనియు, సాధ్యమైనంత త్వరితముగ త్రాగుడు నిషేధము సంపూర్ణముగ గావించుటకు వారికి తోడ్పడ దలచినచో తీర్మానముమోదించ వలసినదని మంత్రీ సభ్యులను గోరెను. ఎక్స్ ప్రెజ్ శాఖ యొంత శక్తి సామర్థ్యములతో బరిచేయుచున్నది దొంగతనము గ నారాయ దయారచేయు నేరములు మోపుచున్నట్లు శాఖ ప్రమరించు అంకెల వనస్సుగించుచున్నదనియు, సిబ్బందిని మాత్రమే మోపుగావించి సంకేతమున నేరములెట్లు తగ్గి సంపూర్ణ మధ్య పాన నిషేధమునకు దారిజూపునో తెలియవచ్చునని తీర్మానము ప్రతిఘటించబడెను. తదనంతరము తీర్మానము వోటుకు బెట్టబడగా నది ఆమోదింపబడెను.

శ్రీ శే॥ సర్ సు. నా. బెనర్జీగారు అట్టితరి ఆర్. జి. ప్రభానుగారు సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి మరణమును గురించి తీర్మానమును ప్రతిపాదించెను. గవర్నరు భారత నిర్మాతలలో సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు ఒకరని ప్రభానుగారు చెప్పిరి. గవర్నరు మెంటు తరపున హోం మెంబరు, స్వరాజ్యవాదుల తరపున జయగృహులు, శాసనసభ్యులును తీర్మానముందలి భావముతో నేటిభనించిరి. తీర్మానము ఆమోదింపబడెను. మిగిలిన అధికార కార్యాంశములను బరిష్కారము గావించిన పిదప శనివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు శాసనసభ తిరిగి సమావేశమగుటకు యేర్పాటు కాబడెను. (అ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1925 నం॥ ఆగస్టునెల 8-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	కాశీ నది 1-వ తేదీనుండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు భారతము
గోపాలపురం	68.8	79.1	0.07	14.88	44.96
విశాఖపట్నము	87.1	79.0	0.03	10.61	87.09
కాకినాడ	86.6	77.6	0.08	21.04	89.09
మచిలీపట్నము	80.8	72.7	0.61	18.76	41.59
కర్నూలు	80.9	74.6	0.35	7.68	26.01
బళ్లారి	81.1	74.2	0.03	1.05	20.51
కడప	88.7	78.9	1.14	10.76	31.28
నెల్లూరు	88.3	73.5	0.99	5.50	87.98
మద్రాసు	87.9	75.8	...	7.15	50.74
కడపూరు	84.8	74.7	0.02	8.77	52.94
నీలము	88.0	71.2	0.84	6.78	39.80
కోయంబూరు	80.7	70.5	...	8.24	22.29
తిరుచనాపల్లి	90.9	74.0	0.18	7.50	33.18
నాగపట్నము	87.8	73.9	0.27	3.78	54.98
మధుర	91.5	76.8	...	8.89	33.58
పాంబల్	88.0	78.2	...	0.15	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.64	28.84
తిరువేండ్యు	79.1	73.7	0.89	16.95	64.51
కొచ్చిన్	80.1	72.7	2.01	46.38	114.51
కాలికట్టు	81.8	78.5	1.64	77.24	117.16
ముంగలూరు	85.9	73.1	2.06	97.92	125.68
బెంగళూరు	80.1	65.9	0.28	6.86	35.87
మెర్కార	66.4	62.0	0.80	75.09	125.46
కొడెకనాథ్	68.4	52.1	0.17	11.44	62.18

సర్పాదులు:— మచిలీపట్నములో విస్తారముగ కొద్ది కాలము 0.6 వర్షించెను. తక్కినచోట్ల చినుకులుబడెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ విస్తారముగనే యున్నవి. మచిలీపట్నములో పగటివేడిమి 11 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 6 డిగ్రీలు తక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:— వర్షము సాధారణముగ నున్నది. కడపలో 1.14 కర్నూలులో 0.35 వర్షించెను. బళ్లారిలో చినుకులు బడెను. బళ్లారిలో మేఘములు ప్రళయగమన్నవి. తక్కినచోట్ల చల్లముగ నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 9½ నుండి 11 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 3½ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:— నెల్లూరులో 0.99 వర్షించెను. కడపలో చినుకులు బడెను. మేఘములు విస్తారముగనే యున్నవి. ఆర్ద్రత చాల ఎక్కువ. పగటివేడిమి 7 నుండి 11 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి నెల్లూరులో 6 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని అంతటను వర్షపాతము సాధారణముగ నున్నది. ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

ప్రకటన

“మా తాలూకు బెజవాడ అరండల్ పేటలో మ్యునిసిపల్ ఆసుపత్రికి సమీపమున యేలూరు రైవీసు కాల్యలమధ్య నున్న ఘుమారు చతురపు గజములు 22000 యిరువై రెండువేల చతురపు గజముల నివేశన స్థలమును అనుకూలమయిన ప్లాట్లుగా విభజించి విక్రయించ యేర్పాటుచేసినాము. సదరుస్థలమువద్ద ఈరోజులగాయతు ప్రతినిత్యము వేలమువేయబడును. వేలము పరతులు వగైరాలు వేలము పాటసమయమున కనుగొనవచ్చును.”

బెజవాడ }
6-8-1925 } అధ్యునిగ్లి గోపాలకృష్ణయ్య.

The Asiatic Government Security Life Assurance Co, Ltd., MYSORE.

Head Office: Bangalore City.

It is hereby announced for the information of all concerned that the Sixth Half-yearly Drawing under the Personal Investment Scheme of the above company was held on 1st July, 1925, at 5-30 P. m. in the Head Office Premises, under the Presidency of Mr. B. Basavaradhya, E.A., B.L., Retired City Magistrate, Mysore and the following persons were declared eligible to receive loans of Rs. 1000 each free of interest.

Certificate or Bond No.	Name & Address
11602.	Mr. R. G. Hukkeri Bookseller Students' Own Book Depot, Dharwar.
11545.	Mr. Dirajram Narbham Naik, Compounder, Dispensary Olpad Via Sayan P. B. & C. I. Ry. Surat Baroda Agency
11566.	Mr. S. Sreerama Murthy c/o Aradhyalu Ramachandra Rao garu, Pittapuram, Godavary Dt.
176.	Mr. Nandagiri Venkatrama Das, Proprietor, Mukunda puram, Cocanada, Godavary Dt.
438.	Mr. R. Venkatayya garu, Inamdar, Bhopiar Agraharam Amalapuram, Godavary Dt.

(The last three names are from Madras Chief Agency.)

Asiatic Buildings,
233, Bamboo Bazar Road,
Bangalore City, 31-7-1925.

V. Rangasami B.A., B.L.,
Secretary.

నేత నేయువారు: ప్రభుత్వము

రమేశ్వరద్రవ్యగారి యార్జికచరిత్ర జరిపినవారును, క్రిందటి నాల్గువర్షములనుండి జరుగుచున్న యాధిపత్యసూక్ష్మ చదివినవారును, మిల్లువానివలన, నేతనేయువారు, మనదేశమునందు, పడరానిపాట్లుపడుచు, నానాటికి తీసికట్లు నాగంబొట్టు అన్నట్లు క్రమక్రమముగా దిగువకుబోవుచు దురవస్థలపాలగుచున్నారని త్వరలో తెలియును.

“కాబట్టి ఎక్కువ డ్యూటీ” యను శిస్తు మిల్లులందు తయారగుచున్న వస్త్రములపై ప్రభుత్వము లేపుచున్నది. దానివలన, మిల్లులందు తయారైన ప్రతివందరూపాయలవస్త్రములపై నను, విదురూపాయల శిస్తుజేయుట తప్పించుచున్నది. అందుచే, మిల్లులకు, తమఖర్చులతో, ఒకగుడ్డలమూల సూరూపాయలకు గిట్టినచో, ఈశిస్తు చెల్లించినవివృత్తు, నూటరెండురూపాయలకు అమ్మినగాని, ఆమిల్లులకు గిట్టుదు. కనుక మిల్లులవారు, ఆశిస్తును తీసివేయుమని పెద్దకోరవచేయుచున్నారు.

అందులకు, వారురెండుకారణములఁ దెల్పుచున్నారు. ఒకటి, ధర ల్లు హెచ్చింపవలసినవృత్తులనల తాము, జపానువారి పోటీకి, ఆగలేకపోవుచున్నారనుచు, తమ యెగువతులు క్రమముగా తగ్గిపోవుచున్నననియు పలుకుచున్నారు. రెండవది, హెచ్చించినట్లయిన, మనప్రజలే నష్టము బొందుదురనియు, హెచ్చు ఖరీదులు చెల్లించవలసినవృత్తులయినవాదించురు. మొదటి కారణమునకు సమాధానము నిచ్చుటంతకష్టముకాదు, హిందూ దేశమునందు, ఇంకను కోట్లకొల్లవస్త్రములు గుడ్డలు కావలయునని కోరుచుండ, తమకు తగినంత యధికలాభములు కలుగక పోవుటచే ఇతరదేశములకు ఎగుమతిచేయఁ బ్రయత్నించుచు, జపానువారితో యనవసరముగ పోటీపడుచు, తమవైపున శిస్తును తీయుమని రోషపెట్టుట న్యాయమా? పైగా, హెచ్చు ధరలు ప్రజలుచెల్లించవలసినవృత్తులను సానుతాపము గలయీ మిల్లులవాహుకారులు, తిరిగి, జపానువారికంటె హెచ్చుధరలకు నూలెందుకమ్మచున్నారో, అంతయారమునుండి, ఓడలఖర్చులు, రైలుచార్జీలు పెట్టుకొనితెచ్చిన మాన్ చెప్పరు నూలఖరీదుకె తాముకూడయమ్మ పెంచుటకో చెప్పవలయును. వారునిజముగా, కొనువారిపొట్టుమును, వసతిని, లాభమును గమనించుచున్నారా?

ప్రభుత్వమువారెందులకు, ఈశిస్తును, అట్లే యంచుచున్నారు? ఒకటి, శిస్తువిధవరకె యధికమైనవికనుక, ప్రభుత్వ దాయముకై యీశిస్తు అనవసరమని చెప్పిరి. రెండు; చేతిమగ్గుములవారికి, మిల్లులవారికి పోటీకల్గుచున్నది గనుక, ఇప్పు డీశిస్తు తగ్గించినచో, చేతిమగ్గుములవారికి, అచుకును జోలే, చేరునకాన, శిస్తుయంచుటవత్సరము. ప్రస్తుతము, మనకు, మొదటి విషయముతో సంబంధములేదు. చేతిమగ్గుములవారికి, మిల్లులకెంతవర కీపోటీకల్గుచున్నదని చూతము.

మిల్లులయజమానులసంఘమువారి రిట్టి పోటీ లేదనియే, ఘోషిల్లుచున్నారు. తామునేయున వస్త్రములకాక, ఇతరవస్త్రముల, చేతిమగ్గుములతో నేయువారు తయారుచేయుచున్నారని, దైర్యముతో పలుకుచున్నారు. తాతయ్యలలాగున, మనపత్రికలన్ని నిజమే, యని తాళములు వేయుచున్నవి. మిల్లుల నెదిరించి, చేతిమగ్గుముల నేయు, ఆ తక్కువకులములవారిని బలపరచుటయను నిగర్వమున కాబోలు, ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞులేరును, నిజమును తెలుపరైరి. ప్రజాప్రతినిధులేరు నింతవరకు యథార్థమును బయల్పెట్టలేదు. సంగతు లెట్లున్నవి?

నేను ఆక్సుఫర్డు విశ్వవిద్యాలయముతరపున, నేతపరిశ్రమ సూక్ష్మ పరిశోధన చేయుచుంటిని. అప్పుడు సంగతులు బయల్పడినవి. ఉరవకొండ, ఆదవాని, యెమ్మిగనూరు, కర్నూలు, తాడపత్రి, బగ్గారి, అనంతవరము ప్రాంతముల దత్తమండలముల వ్యాపారమంతయు, మోలాపూరు మిల్లుల పోటీ ముందు, చికాకె పోవుచున్నది. అచ్చటి 50,000 మించిన నేతనేయువారి రధిక కష్టముల బొందుచున్నారు. కాళహస్తి, పెంతటిగిరి, ఏలూరు, భీమవరము, పెంటపాడు, పాలకొల్లు వగైరా, కృష్ణా గోదావరితీర్థాల, ముతక తెల్లగుడ్డల వ్యాపారమధికనష్టము బొందుచుంటున్నది. అచ్చటి 75,000 ప్రజలు, అప్పులపాలై, రెండుపూటలకైన నిండుగా తిండిలేక, మానము నిల్చుకొనుటకు పూర్తిగా గుడ్డలేక, నానాపథలం బడుచున్నారు. దక్షిణాదిని, మధుర, తిరునల్వేలి, పరమకుడి, కంచి, నేలములం దున్న నేత వనివాడెట్లై అధికనష్టముల జెందుచు, కుండుచున్నారు.

రెక్కలద్యారా, వైవివయములు, ఇంకఘోరముగనున్న స్థితిగతుల నిరూపించగలను. నా విశ్వవిద్యాలయమున కొనసగిన పుస్తక మచ్చిపడు తోడనే, మిల్లు యజమానుల నాటకము

కర్తవ్యము.

ఖద్దరు దేశక్షేమముకొరకై ప్రవేశించెను. ప్రతిప్రతా శిరోమణి యగు స్త్రీని వేరొక పురుషుండు పొందగోరనేని నిష్ఫలుడైనను చక్కని పాతములు నేర్చుకొనగలుగును. ఖద్దరు దేశ ప్రజాబాహుళ్యముందు ప్రవేశించక పోయినను గొప్ప మార్పును చేయగలిగెను. ఆమార్పును గురించి ఈపత్రికయందీది వరకే వివరించి యుంటిని. ప్రస్తుతము ఖద్దరు కట్టువారు చాల కొద్ది యని చెప్పక తీరదు. దేశప్రేమ గలవారును, మాతృదేశ సేవాపరులు మాత్రము ఖద్దరును ధరించుచున్నారు. వీరైనను యిండ్లవద్ద తమ స్త్రీలు కట్టుకొను వస్త్రముల పరికించుటలేదు. ఇట్లు అతిహాగరూకతతో కుటుంబములకు ఖద్దరు ఉపయోగించువారు బహుకొద్ది. ధనవంతులగు దేశసేవాపరులు మాత్రము ఖద్దరు కట్టుచున్నారు. ఇందువలననే ఖద్దరుకు పోషణ జరుగుచున్నది. తక్కినవారు వివక్షణలేక విదేశవస్త్రములు, స్వదేశ మిల్లువస్త్రములు, చేమగ్గుములమీద నేసిన వస్త్రములను ధరించుచున్నారు. ఇవి కొనుటలలో ప్రజలు చవుకరకము ఏదైనను పరే కొనుచున్నారు. వారికి వైమాడు తరగతులలో పడికన్న ప్రయోజనమే తెలియుటలేదు. ఇది ఇట్లుండ చేమగ్గుములవారి కష్టములు తీరుటలేదు. మనరాజధానియందు 20 లక్షల మంది మగ్గుములమీద నేసి జీవించువారు గలరు. వీరిలో చాలామంది విదేశములు తెప్పించి దానితో బట్టు నేయుదురు. అవి బజారుకు రాగానే విదేశబట్టులకంటె ప్రియమునటచేత ప్రజలు విదేశ బట్టునే కొనుట గలుగుచున్నది. ఈ నేతగాండ్రు నేయు నూలు నెం 40 రు దానికంటె ఎక్కువనెంబర్లు గలది. కాని తక్కువరకము నూలుతోకూడ వీరిలో చాలమంది నేయగలరు. కొంతమంది నూరు, నూటయ్యై నెంబరు నూలుతో తయారు చేయుటకు అలవాటుపడినవారు. ఇట్లుంటి నేతగాండ్రు కొన్ని ప్రాంతములలో మాత్రమే గలరు.

పరిశీతు లిట్లుండ విదేశబట్టులు కొనుట యుక్తమా లేక చేమగ్గుములమీద వస్త్రములుగాని, దేశీయ మిల్లులమీద వస్త్రములుగాని కొనుట యుక్తమో, వేరేవ్రాయ నక్కరలేదు గాని ఖద్దరుకు బదులు ఈపై బట్టు ఏవియు కట్టరాదు. ఖద్దరును కొనుటకు యిష్టపడనివారును విదేశ బట్టులు వీల కొనవలయునో తెలియవచ్చును. చేమగ్గుములమీద తయారగు నెం 14 రు వస్త్రములు విదేశవస్త్రములకన్న చవుక అని యెరుగని ప్రజలు చాల మందికలరు. నెం 20 రు తయారగు చీరలు విదేశవస్త్రములకన్న చాల చవుకని తెలియని ప్రజలు కలరు. నెం 80 రు తో తయారగు తానులు విదేశ చీరకాతానులకంటె చవుకని తెలియని ప్రజలు కలరు. ఖద్దరుతోపాటు చేమగ్గుములమీద తయారగు వస్త్రములు ప్రజలు కొనవలె ననియు విదేశవస్త్రములమీద గాను సంపూర్ణముగా కొనసాగించవలెనని శాసించు కాలగ్రామ సంఘములు కావరావు. ప్రజలు తిరిగి విదేశవస్త్రములను కొనుటకు పూనినపుడు వాటికిబదులు దేశీయమగ్గుములందు తయారగు వస్త్రములుకాని, చివరకు మిల్లులయందు తయారగు వస్త్రములు కాని కొనిపించు నాయకులు కావరారు. ప్రజలయందు స్వదేశీయన నేమా, స్వదేశీ కొనుటయందు ప్రయోజనమేమో తెలియక వున్నారని నాయకులు గ్రహింపవలెను. నిద్రావస్థలో నుండి మేలుకొలిపిరి. తిరిగి ప్రజలు నిద్రావస్థ బొందుచున్నారని నాయకులు గ్రహించుటలేదు.

తేటతెల్లముగను మన పత్రికల త్వేతిక్కువత్సరము, “గుగ్గళ్ళు తింటావా బసన్నా, ఆ తింటాను సుబ్బన్నా” యను సంగతి యవివేకము, కన్నట్టగలదు. కాని యప్పటివరకు, ఆనటకు అడను కాదు.

భారత శాసనసభవారు, ఎక్సెన్సుడ్యూటీని తొలగింప సమకట్టినట్లు తెలియుచున్నది. వారికి మన నేతనేయువారి దీనావస్థగాని, ఆర్థికస్థితిగతులు గాని తెలియవు. మిల్లు యజమానుల పలుకుబడికి వారు లోనగుచున్నారు. మనయోధులెల్ల రివివయముల గమనించుటగత్యము. దేవాంగసభవారు, పద్మశాలినభవారు, తమ సాంఘికల ఆర్థికదృష్టిగమనించి ఈ కాటన్ ఎక్సెన్సు డ్యూటీ తీసివేయరాదని తీర్మానముల జేసి, ప్రభుత్వమునకు వెంటనే డేవుల్చేవనుల పంపుట యవసరము. సాంఘిక తీర్మానములతోను, సాంఘిక మర్యాదలతోను సంతృప్తి బొందిన చాలరు. ఆర్థిక స్థితిగతుల నాలోచింపవలసిన యదను వచ్చినది.

రంగనాయకులు బి. లిట్. డి. యి. పి (ఆక్షన్) సి. యస్. డబ్ల్యు.

మనదేశమందు తయారగుచున్న మిల్లునూలును దానితో చేమగ్గుములమీద తయారగుబట్టు మనము ఆదరించవలసివున్నది. దేశీయులు చక్కగా పూనుకొనిన చేమగ్గుములమీద తయారగు బట్టు మనకు కొదువలేకుండ దొరకగలవు. అవి విదేశబట్టులకన్న చవుక కాకపోయినను. వాటితో పరియగు ధరకు దొరకగలవు. 45 అంగుళముల వెడల్పుగలిగిన నెం 14½ రు ఖద్దరు గనం ౧-కి ౦-౬-౦ లకు దొరకగలదు. మతియు విదేశబట్టులకన్న గట్టిగా నుండును. ఈ వస్త్రములకు తగిన ప్రోత్సాహముండైన నేలకొలది పనిలేక మాడుచున్న నేతగాండ్రు తిరిగి ఈపనిలో ప్రవేశించగలరు. ప్రజలకు తగువస్త్రము దొరకగలదు. విదేశవస్త్ర బహిష్కరణ కూడ జరుగును. ఈపనిలో కాలగ్రామ పని చేసినచో చక్కగ కొనసాగగలదు. ఈపని కొనసాగించుటలో కాలగ్రామ ఖద్దరు మరచి పోకూడదు. ధనవంతులు నాయకులును, దేశీయసభలకు వచ్చు ప్రజలును ఖద్దరును మాత్రమే ధరించవలెను. ఇట్లు శాసనములు లేనిచో ఖద్దరు సకలమహిమను. ఎంతవరకు, విదేశ వస్త్రముల స్థానములలో మిల్లు గుడ్డయును, చేమగ్గుముల గుడ్డయు నుండవలయునగాని ఖద్దరుస్థానములో ఇతరములు చొరసేయకుండ చేయవలెను.

చీనా పరిశీతులు విషమించు ననుటకు సందియములేదు. యాధమునకు వారు చొరబడకుండురుగాక. విదేశవస్త్రబహిష్కరమువారు మొదలిడినారు. ఈ బహిష్కరము అభివృద్ధిగాంచు ననుటకు సందియము లేదు. అప్పటికప్పుడు వారు వారి దేశమునకు కావలసినవస్త్రముల తయారు చేయజాలరు. దుష్ప్రతిభానున్న మన హిందుదేశ మిల్లు వస్త్రములను వారు కొరవచ్చును. ఈ పరిస్థితులు పరిమించుచో విదేశవస్త్రములు పరంపరలుగా మన దేశములోనికి దిగును. అప్పటికి పూర్వమే మన నాయకులు మేల్కొని ఏమాత్రము బాగుచేయక తగిన ప్రయత్నములు చేయుదురు గాక.

మా|| నీతారామాంజనేయులు

వర్ష పాతము

సిల్వా, ఆగస్టు 7:—ద్వీపకల్పముందు, ఈశాన్యఇండియా యందు వర్షపవనము మామూలుగ చురుకుగనుండెను. మామూలు కంటె మందముగ యిశ్రావంతముందు గలదు. అస్సాము, బెంగాలు, ఉత్తరము, బీహారు, పశ్చిమమధ్యఇండియా, కొంకణము, మళయాళము, బొంబాయివక్రము, మైసూరు, మదరాసు తీరములందు వర్షము సామాన్యముగ గలదు. బర్మా పశ్చిమసంయుక్తరాష్ట్రములు, తూర్పు ఉత్తరపంజాబులు, కాశ్మీరము, మధ్య ఇండియా, తూర్పుమధ్య పరగణాలు, హైదరాబాదులందచుటప్పటి వానగురిసెను. ఆగ్నేయపంజాబు ఘూర్జరము, ఆగ్నేయ మదరాసునందు స్వల్పముగ వర్షించెను.

మెగ్గర 8: బెస్సెను 1, మిడ్చె పురం 1½, జాల్మేగురి, డార్జిలింగు, దర్భంగా 1, మహాస్మిరి 8, ఛక్రట, సిల్వా 2, అమకోతి 1, సియోని, పాంచిమారి 8, రత్నగిరి 2, రైచూరు, కలంగపట్టణం, గోపాలపురం లందు 1 అంగుళము వాన గురిసెను.

నూచన:— హైదరాబాదు, ఘూర్జరములం దధికముగ వాన కురియవచ్చును (అ. ప్రె.)

“లాండ్ రెట్టు” గుర్రపుబండి

ఒక క్రొత్తబొంబాయి “లాండ్ రెట్టు” గుర్రపుబండి, చాలా అందమైనది. అమృతమునకు సిద్ధముగా వున్నది. కొద్ది రోజులు క్రిందటనే పని పూర్తి అయినది. యెప్పుడైనను వచ్చి చూసుకొనవచ్చును. ధరల వగైరాలకు యాదిగన అడ్డెసుకు వ్రాయవలెను.

వి. ఆర్. మూర్తి.

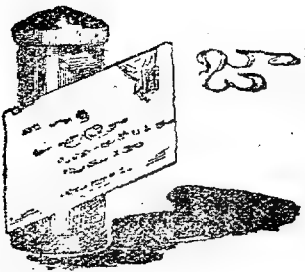
12, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

స్ట్రీటు నెట్ వెటి

గడచిన 50 సం||రముల నుండి పరిశోధన చేయబడిన వాటి అన్నిటిలోను ఇది యొక్కటే స్థిరముగా తేలినది. ఇది ఇతర కల్పితమైన వాటివలె పనికిమాలినది కాదు. తామర, గజ్జ (డోల్బిన్ ఇన్), కురుపులు, గండమాల సంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగునవి పూచీగా కుదురును. అనేకులు యందువలన జీవించుచున్నారు. మీ రేల ప్రయత్నించకూడదు.

1 డజను బుడ్డవెల రూ 9-0-0   1-కి ధర రూ 1-0-0-0
మాచే కనిపెట్టబడి, మద్రాసు రాజధాని, బర్మా, సిలోను మొదలగు చోట్లకు మేమే స్వయముగా పంపుచున్నాము.
Collingwood & Co., Mount Road, Madras.

జాబులు.

నరసాపురం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము.

నరసాపురం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశము యీనెల 18వ తేదీ గురువారము పగలు 10 గంటకు ముట్టపాలెములో శ్రీయుత పేరిచర్ల సుబ్బరాజుగారి గృహమందు సమావేశమగును. ఆగస్టు నెల నూలు చందాయను గతమాసముల బాకీ నూలు చందాయను చెల్లించని సభ్యులు సభలో పాల్గొనట కనర్హులు గనుక ఆగస్టుమాసము నూలుచందా గత మాసముల బాకీ చందాలు నాడు చెల్లించి సభలో పాల్గొనవచ్చును. నాటి సభకు శ్రీయుతులు దండు నాయుడారాజు, భాస్కర్ల నో పాల కృష్ణ మూర్తి గార్లు వచ్చుట కంగీకరించిరి. కార్యనిర్వాహక వర్గ సమావేశముకూడా నాడే జరుగును. కార్యక్రమము.

1. కీ|| శే|| దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి అకాల మరణమునకు సానుభూతి.
2. కాంగ్రెసు లెక్కలు సరిచూచుట.
3. ఇదివరలో వనూలయి నిల్వయున్న నూలు వినియోగము గురించి.
4. రాష్ట్రీయ సంఘమువారి తీర్మానము ప్రకారము తాలూకాలో చురుకుగా పని జరుపుట శీర్షము.
5. నూలు చందా చిరాక అవధులు సరిచూచుట.
6. దేశంబరు ఆఖరువరకు కార్యదర్శికి గౌరవ వేతనము గురించి.
7. తిలకు స్వరాజ్యనిధి వనూలుచేయుట.
8. ఇతర విషయములు.

పోడూరి పేర్రాజు
కార్యదర్శి.

శ్రీ పునర్వివాహ సంఘము

లాహోరు విదవావివాహ సహాయక సంఘమునకు ఒక కాఖగా ఆంధ్రదేశమునందు గంజాం, విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లాలలో పనిచేయుటకు మ-తా-రా-శ్రీ (1) సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడు గారు (చెన్నపట్టణము), (2) దుగ్గిరాల వెంకట మార్యప్రకాశ రావుగారు బి. ఏ, (3) నేమూరి రామకృష్ణ రావుగారు ఎమ్. ఏ, ఎల్. టి., (4) పెద్దాడ రామస్వామిగారు ఎమ్. ఏ., (5) పత్రి అప్పస్వామయ్యగారు. (6) ఆమరాతి చలమయ్యగారు (కాకినాడ) (7) కోకా వెంకటసుబ్బారావుగారు. (పితాపురం) (8) కోపర్తం రామమూర్తిగారు బి. ఏ, (అస్సా) (9) నాథి జగన్నాథరావుగారు బి. ఏ, బి. ఎల్. (10) కొక్కం బాల కృష్ణరావుగారు (బరంపురం) (11) డాక్టరు పి. గురుమూర్తి గారు (12) కామరాజు హనుమంతరావుగారు (రాజమండ్రి) (13) కే. కల్యాణస్వామిగారు బి. ఏ, బి. ఎల్. (తెజవాడ) (14) గోసులపాటి వెంకయ్యగారు ఎమ్. ఏ. (గుంటూరు) (15) ఇ. సుబ్బ కృష్ణయ్యగారు (బెంగళూరు) వీరెల్లరును సంఘముగ గూడిరి. రాజమహేంద్రవరము ముఖ్యస్థానముగ గలిగి ఆకాఖా సంఘము లాహోరు సభవారితో కలిసి ఆంధ్రదేశమున వితంతు దాహిమములను ప్రోత్సహింపవలయు పాటుపడును.

26-7-25 తేదీని కాకినాడలో జరిగిన సభయందు శ్రీయుతులు (1) దుగ్గిరాల వెంకటసుబ్బాప్రకాశరావు గారును (2) నేమూరి రామకృష్ణరావు గారును (3) పెద్దాడ రామస్వామిగారును (4) పత్రి అప్పస్వామయ్య గారును (5) కామరాజు హనుమంతరావుగారును కార్యనిర్వాహక సంఘముగ నుండునట్లును, శ్రీ హనుమంతరావుగారు తత్సంఘమునకు కార్యదర్శిగా నుండునట్లును తీర్మానింపబడినది. పునర్వివాహము చేసికొనవలయునని యుద్దేశముగల వితంతులయొక్కయు, వితంతుదాహిమము చేసికొన నిచ్చుటకు పురుషులయొక్కయు పట్టిక యొకటి యుండుట యవశ్యకము. కాన శ్రీ పునర్వివాహసంఘము మును ప్రోత్సహింపవలయుననిన శ్రీ పురుషులందరును ఈ క్రింది చిరునామాదారునితో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుప ప్రార్థితులు.

కామరాజు హనుమంతరావు,
కార్యదర్శి, శ్రీ పునర్వివాహ సంఘము.
ఇన్నీసుపేట, రాజమండ్రి.

మీకు తెలియునా

వేలకు వేల బిడ్డల శరీరము ఊయవ్యాధిగల ఆవుపాల నిచ్చుటచే పూర్తిగా చెడిపోవక నుండినప్పటికిని, అనారోగ్యమును చెందుచున్నది.

ఈ అపాయములేక తన బిడ్డ ఆరోగ్యముగానున్నదని తల్లి కట్టు తెలియును? అపాయములోనికి పోకుండుటయే శ్రేయస్కరము.

బిడ్డకు గ్లాక్సో యివ్వవలెను. గ్లాక్సో పాలను డబ్బెపై గల పద్ధతి ప్రకారము వేడినీళ్లను కలిపి మిక్కిలి సులభముగా తయారు చేయవచ్చును. మరేదియు కొన నవసరము లేదు.

మీ వైద్యుని అడుగుడు.

(3)

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజుటలుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
టోకుగా పురపూచేయువారు ఆల్ ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.) తపాలపెట్టె నెం. 40 నుద్రాను 1886

నత్తనల్లి హిందూనాటకసమాజము (అమెయ్యార్సు)

పై నాటకసమాజమువారు ది 5-12-25 రాత్రి ప్రతాప దుద్రియమును రెండవపర్యాయము ఈయూర ప్రదర్శించి పురజనులకు అమితానందమును కలుగజేసిరి.

నాటిరాత్రి వర్షము మిక్కిలముగా కురియుచున్నను హిందూనాటక ప్రేక్షకులచే క్రిక్కిరిసియుండెను. సభ నలంకరించినవారిలో గుంటూరు దివిజనల్ ఆఫీసరు శ్రీయుత పెద్దాడ కృష్ణారావుపంతులుగారును, నరసారావుపేట పోలీసు డిప్యూటీ మాఫరంబెండెంటు శ్రీయుత రావుసాహేబుయ్యం. వెంకటేశ అయ్యగార్లు మున్నగు ప్రముఖులుగూడ పలువురుండెరి.

నాటకముద్యమన యుగంధర పాత్రధారియగు శ్రీయుత డాక్టరు యం. సుబ్బారావుగారికి యిదివరలో పురజనుల తరపున వాదనాను కావింపబడిన స్వర్ణ పతకము శ్రీయుత పెద్దాడ కృష్ణారావుపంతులుగారిచే నొసంగబడినది. యుగంధర పాత్రధారియగు, పేరిగాని పాత్రధారి యగు శ్రీయుత శ్రీనివాస సుబ్బయ్యగారును ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులనియు తక్కిన పాత్రలను ధరించినవారును ప్రశంసార్హులైన గానకళమును భావప్రకటనా వైపునను చూపి సభ్యుల హృదయాలకు పాత్రులై రనియును శ్రీయుత కృష్ణారావు పంతులుగారు సూచిరి.

ఈసమాజమువారు విద్యాధికులును స్వతంత్రతీవ్రవాదులు కలవారునై నాటకభాషిమానముచే పరిశ్రమ చేయుచున్నారనిగూడ సమాజమువారిని అభినందించిరి.

ఈసభవారు యంతటితో తమ యుత్సాహమును తగ్గింపక జనరంజకములు, ప్రసిద్ధ కవీరచితములు, ఆంగ్ల ప్రతిభను చూటు చారిత్రాత్మికములు నగు మరికొన్ని నాటకములను గూడ భేలన మొనర్చి యాప్రాంతముల వారికి ఆనందమును చేకూర్చుటగాక యని భగవానుని ప్రార్థించుచున్నాము.

(ఒక విలేఖరి.)

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము

కొద్దికోజాలవరకు నెల 5-0-0.

2046

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, తెజవాడ.

కీ|| శే|| ఊటుకూరి తాతయశ్రేష్ఠిగారు, వేటపాలెం ఈగ్రామనివాసియు, పక్షిఖామణియు, ధర్మిష్ఠియు శీయుత ఊటుకూరి వెంకట సుబ్బారావు శ్రేష్ఠిగారి పాలక తండ్రియు నగు ఊటుకూరి తాతయశ్రేష్ఠిగారు ఒంగోలు తాలూకా కనుప ర్మిగ్రామమునందు 1925 సంవత్సరము జూలై నెల 18 తేదీ సోమవార ముదయము గం 11-45 లకు శ్రీపరమేశ్వర సాన్నిధ్యమును జేరిరి. వీరికి వయస్సు 71 సం|| లున్నవి.

వీరి అంత్యక్రియల కందర్శమున వెంకట సుబ్బారావు శ్రేష్ఠిగారు వీరలకు అంగవిహీనులకు, సమృద్ధిగా నన్నప్రదాన మొనర్చుటయేగాక వేటపాలెమున గల సారస్వత నికేతన మాల నిధికి రు 116-0-0 లను ఆనుమట్టేటయందున్న శ్రీరామ భక్తసమాజమునకు రు 25-0-0 లను కనుపర్మి గ్రామములో విజయము చేసియుండు శ్రీ కోదండరామ స్వామి వారి ఆలయములో యజ్ఞకాలా నిర్మాణమునకు రు 200-0-0 లను కాశ్యోతవిశాఖముల నొసంగి యిహ పరలోకసాధనములగు నిక మతెన్నియో దానధర్మములను విరివిగ గావించిరి.

గ్రంధి చినరమణయ్యగూర్త.

స్వప్నస్థలితము, శుక్ల మేహన్యాధి బహుత్వరగా నివారించుట

నేను శుక్లమేహము అనగా స్వప్నస్థలితము అందువలన గలిగిన దోష్టము, ఇంద్రియబలహీనము వీటివలన చాలాకాలము నుంచి కృశించుచు అనేక ఆంగ్లేయదౌషధములను సేవించియు నిరుపయోగమయినందున ప్రాణమునకై విసికి వేసారి జెంది యుండుతేరి నా స్నేహితులలో నొకరి ప్రోత్సాహమువలన (మద్రాసునందు నెం 159 రు బ్రాడ్వే, కట్టడమున యుండు ఆంగ్ల ఆయుర్వేదపాఠశాల లిమిటెడ్) డాక్టరు వైద్యపతి కోటా జయరామనాయుడుగారితో యోచించి వారు నన్ను పరీక్షించియిచ్చిన దౌషధములను తీసుకొన్న స్వల్పకాలములో నే నారుగృత అత్యద్భుతముగా నివర్తి అయినదేగాక క్రమముగా నాయవయవములు బలపడి పూర్ణ ఆరోగ్యనతుడనయి యిప్పుడు సుఖముగా యున్నాను.

(సం) ఎన్. ఎ. ముద్దక్రిష్ణనాయుడు,

టెలిగ్రాఫ్ ఇంక్ స్పెక్టరు, ఎం. అండు. ఎస్. ఎం. రైల్వే ఆఫీసు.

ఆంధ్ర సభలు

ది 8-8-25 తేది సోమవారము, సాయంత్రము 6 గంటలకు బందరు పురభవనమున ఆంధ్రసభల సన్మాన సంఘసభ్యులను చేర్చుటగాను ఏర్పడిన ఉపసంఘ సభ్యుల సమావేశము జరిగినది.

హాజరుసభ్యులు:—1. కట్టమాడి చిదంబరరావు పంతులుగారు, 2. దినవహి వెంకట హనుమంతరావు పంతులుగారు, 3. చెరుకువాడ వెంకట నరసింహారావు పంతులుగారు, 4. బొగ్గనరపు వెంకటకృష్ణయ్యగారు, 5. దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారు, 6. భైరవభొట్ల వెంకట సుబ్బారావుగారు, 7. చిట్టా సుందరరామయ్య పంతులుగారు.

1. ఈ సభకు కట్టముండి చిదంబరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షులుగా నుండుటకు తీర్మానించడమైనది.

2. యాసభలోని క్రింద నువహరించినవారిని సభ్యులుగా చేర్చుకొనడ మైనది.

౧. పెనుమర్తి లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు, ౨. మాడభూషి రంగాచార్యులుగారు, 3. అయ్యలకి వెంకటకృష్ణారావు పంతులుగారు, ౪. మాజేటి వెంకట నాగభూషణరావు సాహుకారుగారు, ౫. బలుకు ఆంజనేయులు చౌదరిగారు, ౬. రాయపాటి వెంకట హనుదేవరావు పంతులుగారు, ౭. కాసు కొలను భావన్నారాయణరావుగారు, ౮. పిల్లారిశెట్టి పార్థసారథినాయుడుగారు, ౯. పిల్లారిశెట్టి వెంకట సుబ్బారావుగారు, ౧౦. పోతరాజు హనుమంతరావుగారు, ౧౧. శీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారు.

3. సన్మాన సంఘములో సభ్యులుగా చేరక విరాళములను యిచ్చువారు అభిమానులుగా నెంచబడుదురు. అట్టివారికి ప్రత్యేక బాధిత యుంచవలెను.

4. ఈ క్రింద నువహరించబడిన వారికి ఆహ్వాన సంఘ సభ్యులను అభిమానులను చేర్చుటకు అధికార మివ్వడమైనది. వీరు ప్రకము నమూనాచేసి యెప్పటికప్పుడు కోశాధిపతిగారికి పంపుచుండవలెను.

నుడివాడ తాలూకా:—1. బొగ్గనరపు వెంకటకృష్ణయ్య 2. నందివాడ రాజగోపాలం 3. దుక్కిపాటి ప్రసాదరావు 4. బొబ్బా వెంకటేశయ్య 5. బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరపుగార్లు.

కైకలూరు తాలూకా:—6. అట్లూరి వీరరాఘవరాయి చౌదరి 7. ఉప్పలూరు మూర్తిరాజు 8. గడ్డెపల్లి సత్యన్నారాయణ 9. నారజాసి సుందరరామయ్యగార్లు.

దివితాలూకా:—10. మాలెంపాటి వెంకటకృష్ణయ్య 11. కొర్రపాటి రాజేశ్వరరావు 12. గొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్యగార్లు.

బందరు తాలూకా:—13. చెరుకువాడ వెంకటనరసింహారావు 14. చిట్టా సుందరరామయ్య 15. శీలం జగన్నాథరావు నాయుడు 16. దినవహి వెంకటహనుమంతరావు 17. భైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావు 18. దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగార్లు.

ఈ సంఘమునకు తాత్కాలికకోశాధిపతిగా మ.రా.జ.శ్రీ కట్టమాడి చిదంబరరావుగారిని ఎన్నుకొనడమైనది. దీనికి కానలసిన రక్షితు పుస్తకములు, పాఠములు, ప్రకటనలు వగైరాలు అప్పజేయుచుటకు కార్యదర్శికి అధికారమివ్వడమైనది. జిల్లా కాలెగ్రన్ సంఘమువారిని రు 100 లును ఈసంఘకోశాధిపతిగారికి పంపుటకు కోరడమైనది.

8. మోటారు సర్వీసు బోటు సర్వీసు రైల్వేసర్వీసు ఉన్నచోట్ల వాటి కను కనీసపు ప్రయాణఖర్చులు (వైన నియమింపబడియున్న సన్మానసంఘసభ్యులను చేర్చువారికి) మూర్తియివ్వబడును. అవసరమైనచోట భత్తిఖర్చులు యివ్వబడును. ఇంకా యితరఖర్చులు పెట్టుటకు అవసరము కలిగినయెడల ఆ ఖర్చు పెట్టినందుకుగాను వెంటనే దిగువ నున్న కార్యనిర్వాహక కమిటీవారి శాంక్ష ను పొందవలెను.

9. సన్మానసంఘమునకు అధికారవర్గములు ఖాయముగా యేర్పడేవరకు యీ క్రింద నువహరించబడిన వారిని కార్యనిర్వాహక వర్గముగా యేర్పాటు చేయడమైనది.

1. ము.రా.రా.శ్రీ, కట్టమాడి చిదంబరరావు పంతులుగారు
2. " చె. వెం. నరసింహారావు పంతులుగారు
3. " దినవహి వెంకటహనుమంతరావుగారు
4. " చిట్టా సుందరరామయ్య పంతులుగారు
5. " అయ్యలకి శ్రీమారావుగారు
6. " మాజేటి నాగభూషణరావుగారు
7. " శీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారు

అందుకు అనూన సంఖ్య (Quorum) 3 గరు.

10. ఇకనుంచి కార్యనిర్వాహక సంఘమునకును, కార్యనిర్వాహక వర్గమునకును తాత్కాలిక కార్యదర్శిగా చె. వెం. నరసింహారావుగారిని నియమించడమైనది.

11. అధ్యక్షులకు వందనము లర్పించడమైనది.

క. చిదంబరరావు,

అధ్యక్షులు.

మహాత్ముని సంచారము

దేశబంధు స్మారకనిధి కమిటీముగ ధనము

నేకరించి వచ్చుట

కలకత్తా, ఆగస్టు 7:— బరంపురంనుండి మహాత్ముడు, సతీశచంద్రదాసు గుప్తా, మనిలాలికోశాగార్యుల నేటి యుదయమున కేతెంచిరి. వారి అబీముగంజి, జీగంజి బరంపురం సంచారమునందు సుమారు రు20000ల రొఖమును, 100 బంగారపు వస్తువులును పోవుచేసిరి. బంగారునగలు చాలవఱకు కాశీపురం మహారాజుశ్రీ లిచ్చిరి. వాటిఖరీదు సుమారు రు2500లు లేక రు3000లు నుండును. నేడు నాగపురముమొయిలపై మహాత్ముడు, ఆంధ్రూసు, జమునలూబబజాజా, సతీచంద్రదాసు గుప్తగారు జముషెడ్యూరునకు బోయి సోమవారము తిరిగి వత్తురు.

ఇప్పటికి దేశబంధు స్మారకనిధి 6 లక్షల రూపాయలకు మించినది. (అ. ప్రె.)

అమృతసరం నేషనలువ్యాంకుకేసు

ముద్దాయిలపై నేరము విచారణమునకు ఉంచిరి

లాహోరు, ఆగస్టు 7:—అమృతసరము నేషనలువ్యాంకు కేసునందు పెంపలు మేజిస్ట్రేటు లాలా నందాలామున్ చందుగారు ముద్దాయిలపై దేబడిన ఫిర్యాదును విచారణమునకుంచిరి. ముద్దాయిలపై నేరస్వభావము నిర్ణయించడము. బ్యాంకునం దిటీవల వరకును నూపరిం పెండ్లింగు డైరెక్టరు ముద్దాయి రామ్చందు, బ్యాంకుజనరలు మేనేజరు ముద్దాయి గోవిందపాపావత్సగార్లు ఐ. పి. సి. 409 శక్తి నక్రింద చార్జి చేయబడిరి. రామ్చందు, బ్యాంకి మేనేజింగు డైరెక్టరు సోధి గార్లు ఐ. పి. సి. 408, 409 శక్తి నుల క్రింద చార్జి చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్రపు గవర్నరు

కలకత్తా, ఆగస్టు 6:— కలకత్తా గెజెట్టు 6 వ తేది నిట్లు ప్రకటించుచున్నది. “రీజింగుప్రభువు సెలవుపూర్తియై వచ్చినతోడనే, వారి స్థానమునందు రాజప్రతినిధిగను, గవర్నరు జనరలుగను పనిచేసిన రైల్వే విక్టరు ఆల్ఫ్రెడ్ గార్డు జార్జి రాబర్టు (లిట్లెనుప్రభువు) గా రావడపులను వదలి స్వస్థానమున వంగరాష్ట్రపు గవర్నరుపదవిని ఫోర్మలియంకోటలో నేటిమధ్యాహ్నము స్వీకరించిరి.

NAPIER PAINTS.

FACTORIES IN LONDON AND CALCUTTA.

రంగులు:—ఈ కాలమునకు ముఖ్యవత్సకమైనవి.

‘నేపియర్సు’ ప్రజలు రంగులవిషయమై ప్రస్తావనలో నేపియర్సు రంగులు వాడుకలో నున్నవి:—
వీలెన? (1) రంగులలో శ్రేష్ఠమైన గుణము కలది. (2) ధర సరసము.

నేపియర్సు:—తెల్లరంగు:—ఇది రంగులు వాడునట్టివారికి బాగుగ తెలిసిన విషయము. (ద్రొక్కను.)

నేపియర్సు, ఆకువచ్చరంగు:—అద్వితీయమైనది. నేపియర్సు, ఎర్రరంగు:—మిగత రంగులకంటె అంగ

తక్షణము దీనిని పరీక్షించి తృప్తిపర్చుకొని యిరత రంగులకు వ్రాయవచ్చుట మానుడ.

వివరములకు:—ధరల పట్టికలను మాదిర్లకును ఈ క్రిందివారికి వ్రాయుడ.

నేపియర్సు: పాక్షరీలు లండను } అప్పారావు అండ్ కో., సోల్ ఏజంట్లు
లోను, కలకత్తాలోను గలవు. } (హెడ్ ఆఫీసు) మునిసిపల్ కౌన్సిలు ఏధి, కాకినాడ.

ఇసనాఫెలిని (ESANOFELE) వాడి మలేరియా (MALARIA) రాకుండ

జాగ్రత్త పడుదు.

ప్రస్తుతమున్న ఔషధము లన్నిటికంటెను మిక్కిలి మంచిగుణము గలిగినట్టియు, రానీయక ఆటంకపరచునట్టి దివ్యౌషధము. రానీయక ఆటంకపరచుటకై సాయంకాలము, ఉదయమందు ఒకమాత్రము పుచ్చుకొనినచాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపకముగానున్న ఇసనాఫెలివాను వాడుదు.

ఇదే మాదిరియుండు ఔషధములనుచూచి మోసపోకుదు.

(నెం 4)

అందరి కెమిస్టలవద్ద దొరకును లేక ఈదిగువ విలీనమునకు వ్రాయుదు.

MESSRS GORIO Ltd.. P. O. Box No. 159, BOMBAY

అజీర్ణ వ్యాధి ప్రబలి

భోజనముచేయ వీలుకొనవుడు

ప్రతిదినము, ప్రతితడవ, భోజనమైన తరువాత నిరంతర దుఃఖకరమై ఘోరవ్యాధిచే యేల బాధపడెదరు. మీ ఆశీర్వాదిని మీపనిని, మీవ్యాధిముములను అజీర్ణవ్యాధిచే యేలచెడగొట్టుకొనెదరు? బైసురేటెడ్ మెగ్నీషియా Bisurated-Magnesia ఎప్పుడును జయముగా బాగుచేయు ఈదివ్యౌషధము మిక్కిలి కఠినస్థితిలోనున్న వాటినిగూడ తక్షణమే కుదిర్చును. వ్యాధికి మూలకారణమైనట్టి పులుపునకు విరుగుడును కలిగించి, పులుపునకు ఆటంకము గలిగించి వ్యాధిని తక్షణమే కుదిర్చి, జీర్ణశక్తిగల అనయములకు తోడ్పడి, వారివసులను స్వాభావికముగ ఏలాటి ఆటంకములేక చేసుకొనునట్లు తోడ్పడును. ఇది వైద్యులచే శిష్యులు చేయబడినది. అనేక గొప్ప వైద్యులచే ఇదిఉపయోగించబడుచున్నది. యేగృహమును బైసురేటెడ్ మెగ్నీషియా (Bisurated Magnesia) లేక ఉండకూడుదు.

'BISURATED' MAGNESIA

చూర్ణముగాను, బిళ్ళలుగాను దొరకును.

ప్రతి ఔషధదుకాణమునందును, ప్లేరునందును దొరకును.

వర్తక BISMAG సుగతు,

మీరు మోసపోకుండుటకై ఈ గురుతును గమనించుడు.

తంతి విలాసము: "బిబిటికో"

హెడ్ ఆఫీసు

బొంబాయి.

విదేశకార్యాలయములు

బర్లన్ & హంబర్గ్.

BOMBAY BERLIN TRADIGO Co.,

25 MOUNT ROAD, MADRAS.

కాన్సెస్స

నెట్టెల్ కెమరాలు

హాఫ్స్ కెమికల్స్, వేటలు,

కిండర్ మాన్సు సండ్రీసు మొదలగువాటికి

ఇండియాకు, బర్మాకు, సోత్ ఏజెంట్లు.

1949

వివాహము మొదలగు శుభకార్యసమయములందు

మ మ్మ ల ను మ రు వ కు డు

ఆశాభంగము
కలుగదు!

} చిన్న వస్తువు మొదలు పెద్దదివరకు మావద్ద స్టాకులోనున్నది!! {

తృప్తికరముగా
నుండును !!!

మానవ సాదా బంగారు ఉంగరములు, పువ్వురాగములు, కెంపులు పొదిగిన ఉంగరములు, తోడులు, మాటీలు, వంకీలు, బిడ్యాములకు కావలసిన మోపులు, పలుకముల చేతిగాజులు, గొలుసులు, బేసరీలు, ముక్కుపుడుకలు, నాగరలు, మల్లెమొగ్గలు, రోజాపువ్వులు, పెండెంటులు, బహుమానపత్రములు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. సీమవెండికి, సవరంబంగారుకు, మేలైన పువ్వురాగములకు, కెంపులకు, పూచీ నిచ్చెదము. వగలవిషయములో ఏనవోయము కావలసినను చేసెదము.

తృప్తికరముగాలేనిచో పైకము వాపనిచ్చెదము. ఒకదాని మానమృతమును చూడగోరెదము.

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

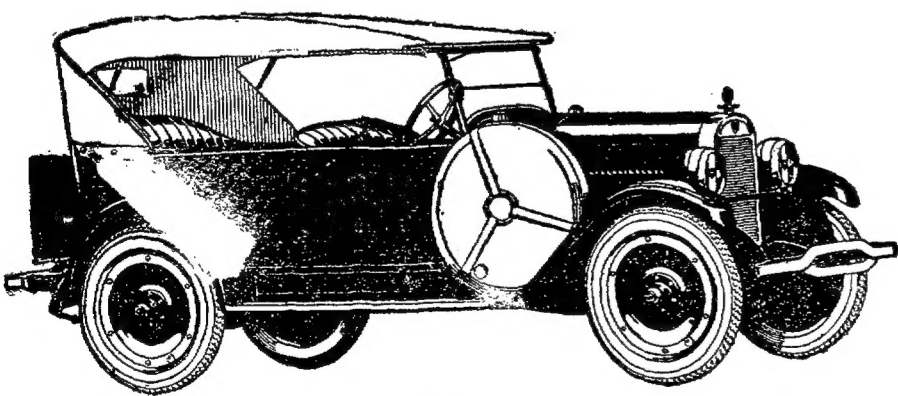
నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

Maxwell

మా క్సు వె ల్

క్రొత్తవి నోదమైనబండి

మంచి వేరుపొందిన బండి

విదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎట్టని హంటు, నల్లని ఫెండర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాస్ చి మాగ్నెటో, జెనిత్, కార్బు రెటర్, రెమి ఎలక్ట్రిక్ పద్ధతి, ముందు వెనుక బంపులు, వెనుక ట్రంకు—మొదలగునవి అన్నియు చేరి

క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన

బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా? 1299

ధర
రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

SPENCER & Co., L^{TD}. MADRAS & BRANCHES

చైనాకి పరిస్థితులు

(సి. యస్. ఆంధ్రాసు)

నే నింతవరకు చైనాకు రెండుసార్లు బోవుభాగ్యముగల్గెను. ప్రపంచములో నన్ని భాగములందును యొక్కడ బట్టినను చైనాజాతివారితో స్పర్ధదరులును నే యుండెను. వారితో సన్నిహిత సహచర్యము గల్గినకొలదియు వారనిన నాకు యెక్కుడు గాఢమగు నుత్సాహము గల్గుచుండెను. ఇన్ని శతాబ్దముల నుండియు చైనీయులు ఆత్మగౌరవోద్యమముతో నేలయుండినట్లే తెలిసికొనుట కష్టములేక పోయెను. వారలకు నైతికధర్మములు గలవు. ప్రపంచములో నేజాతివారికిని లేని సహనశీలము వారికిగలదు.

భారతదేశము పరులచే జయింపబడిన దేశముగాను చైనా యొక్క స్వాతంత్ర్యమును నిలుపు కొనుచున్న విషయమును ఆధునికచరిత్రయందు దంపరమును దెలిపినదే. ఇందు కొంతవరకు అపారమునకును అసత్యమునకును అవకాశముగలదు. సత్యమేమనగా చైనాగూడ పరజిత దేశమనియే అనేకవిధముల జెప్పవచ్చును. సగము గెలుపబడియు సగముగెల్చియు నున్న క్లిష్టపరిస్థితులలో నుండుటవలననే అభివృద్ధి కెక్కు డాటంకముగ నున్నది. చైనా విజయము 1899-1942 లో నల్లమందు యుద్ధమునకు కారణములైన సంవత్సరమున ప్రారంభ మయ్యెను. ఇంతకుముందు ముప్పది సంవత్సరములు గ్రేటుబ్రిటను ఇండియానుంచి చైనాను బలవంతపెట్టి నల్లమందు వ్యాపారము జేయుచుండెను. చైనాకున్న ముఖ్యస్వాతంత్ర్యముంతయును భగ్నము జేయబడెను. బ్రిటిషు నల్లమందు వ్యాపారస్థుల నేవిధముగ ఆపుటకు వీలులేకపోగా చైనీయులు నల్లమందును పట్టుకొని పాడుజేసి ఆపుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని గ్రేటుబ్రిటను దొంగతనముగా నల్లమందు వ్యాపారము జేయువారి పక్షముజేరి చైనామీద యుద్ధమును ప్రకటించెను. యుద్ధముముగియునప్పటికీ చైనా రక్షణలేని దేశమయ్యెను. సమద్రతీర పట్టణము లన్నియు చాలవరకు విజయాలచే దీసికొనబడెను. హంకాంగు దుర్గమునుగోట జేయబడెను. దక్షిణ చైనాసముద్రము ద్వారా చేయు వ్యాపారము బ్రిటిషు ప్రదేశమునుండ జరుగవలసి నచ్చెను.

నేను మొదటి సారి హంకాంగులో దిగినపుడు చూచిన అవమానము నెప్పటికిని మరువబాలను. నేను జూచినది, ఎక్కడ

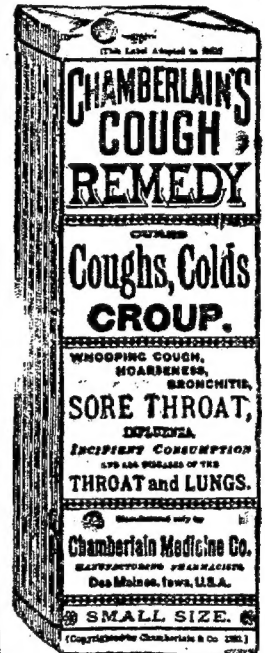
డబట్టినను బ్రిటిషు పతాక మెగురుచుండెను. దక్షిణ చైనాలో గొప్పదియగు కాంటన్ నది రాత్రింబవళ్లు బ్రిటిషు ఓడలచేతను బ్రిటిషు ఫిరంగులతోను రక్షింపబడుచుండెను. ఇతరదేశపు బోటుదైన వచ్చినయెడల బ్రిటిషు కష్టము ఆసీనరులు పరిశీలించుచుండిరి. చైనాస్థిమర్గుడు గూడ నిద్రగతి పట్టెను. నేను జపాను స్థిమరు 'టోసాదు'లో పోతిమి. మాతో మూడవ తరగతి చైనా, ఇండియను ప్రయాణికులు గలరు. మొట్టమొదట బ్రిటిషుపార్టీ ఆసీనరులన్ని హడావిడిజేసెను. ఇదంతయు ఆప్రయాణికులకు నూమూలైపోయెను. తరువాత ఇండియను పోలీసుగార్డు యాప్రయాణికులు శిలపులేనిదే బైటకుపోతుండ చూచుటకు కాపలాంచుచుండెను. అవి యుద్ధపురోజులు. రక్షకభటులు బహుగట్టిగ నుంచుబడిరి. ఈ ఇండియను పోలీసుఆసీనరులు తమ యజమానులకు బ్రిటిషు ఆసీనుసరులకు ప్రారముగను ధాటిగ నుండుట జూడ అవమానముగను విసువుగ నుండెను. ఈఇండియను పోలీసులు ఆప్రయాణికులను బాధపెట్టు చుండుటవలన ఒకటిరెండు సార్లు వారి రక్షణకు బోవలసివచ్చెను. ఆప్రయాణికులు వారి దేశస్థులైనను భేదముగ ప్రవర్తించెరైరి. భారతీయుడను ఆసీనరు యిదివరకున్న యెక్కుడు పశుసహనముగ ప్రవర్తించుచున్నట్లుండెను.

నేను రష్యన్ల మహాకవిలో పైన నిల్చునియుండి యిద్దరమును యీ చేయుచున్న అవమానములను జూచుచుంటిమి. ఆయన నాచెయిపట్టుకొని లాగెను. అప్పుడా కపిల్ద్రునిముఖము జూచునరీకి 'అదుగోచూడు! చూచితివా' యని విసాదముతో బల్కెను. అచట జరిగిన ఘోరము ఆయన మనస్సుకు కంటకముగ నుండి భేదము గలుగజేసెను. చైనా ప్రయాణికులకు గూడ నిట్టి ఘోరమే సంపాదమయ్యెను. 'బ్రిటిషు దేశీయులు మనభారతీయులను చైనాలో ఘోరముల జేయుటకు నియమించి పాశ్చాత్యుల ఆధికారమునలనగల్గు నవమానమును భరించునటుల జేయునపుడు భారతీయులు చైనాలో సమరసభావముతో నెట్లుండగలరు' అని నాలో నే ననేకసార్లు లనుకొంటిని.

ఈఇండియను పోలీసు బ్రిటిషు ఆసీనరుల ఆధికారము క్రింద జేయుచున్న పనులను మనము చదువుచునే యుంటిమి. రష్యన్లనుతో నేను చైనాకు పోయినపుడు పరిస్థితులు తెలిసియే యున్నది. అంతయును కన్నులార జూచినపుడు టియన్సిను వద్దనుండి ఆమాయివరకు సమద్రతీరము పాశ్చాత్యభాంకారమున కోర్కెలక రింగబడు ఫిలిలోనున్నదన్న గ్రహించుటకు కష్టమేమియు లేదు.

కాని భారతదేశము స్వీకారములోనికి లాగి పాశ్చాత్యుల పాలనమునకు వీరిని సాధనముగ నైకొనుట వేమార్లు అన్యాయముగ నున్నది. ఇదివిజయముగా వృద్ధయవిదారముగ నున్నది. ఇది భారత సాశిల్యమునకు విరుద్ధముగను అన్యభావికముగ నున్నది.

రష్యన్లకపిల్ద్రుడు చైనాలో ప్రయాణము జేసినపుడు యెన్ని శతాబ్దములనుండియో భారతీయు డెరుంగని విషయను చైనీయుల ప్రేమను బడసెను. ఇదివరలో భారతదేశమున్న ద్వేషముతో నయన్వయతో నున్నవారికి భారతదేశముపై ప్రేమ గౌరవములు గలుగనటుల జేసెను. కాని మేంగాయి పీఠులలో విద్యార్థులు నిరాయుధులై తిరుగుచుండ నెట్టి అపాయమునుద్దేశించక నిరపరాధులై యున్న వారిపై భారత సైనికులు బ్రిటిషు అధికారుల యుత్తరువు ప్రకారము తుపాకుల కాల్పుటలతోటి యన్యాయ మింకొకటుండదు. ఇట్టి అవమానము భారతదేశము ఆపజాలదా? బెర్లిందుర నెలు జెప్పినటుల (చైనా అమృత సరము) నందు తప్పజేసినవారిని శిక్షించుటకు మార్గము లేదా? ఇట్లు భారతదేశముయొక్క పేదను దుమ్ములో గలుపుచుండు డాడ కడుపు మండిపోవుచున్నది. (యంగిండియా)

చేంబరేన్ గారి దగ్గు నివారిణి
దగ్గు, జలుబు, కాక, వాయువు అను బిడ్డలకువచ్చు రోగము, గొంతుపుండు, గొంతురాపు, రొమ్ముపడి సెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకములగొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి వటావంచలైపోవును. అన్ని జాగాలో విక్రయించబడుచున్నది. (33-3) 133

జీవామృతము

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

జీవామృతము:— విద్యార్థులకును, యాచనాపరులకును, కులదైవము, శ్రీలపాలిటి కల్పద్రవము. వృద్ధులకు నంజీవిని. మరియు మెదడును బలపరచి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిపరచి, శరీరమునకు బల మొనగుటకు దీనికి మించిన యాషధరాజము వేరొకటి లేదు. వెల సీసా 1-కి రూ 3-4-0 ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

మరణము:— ముప్పది సంవత్సరములకు లోకప్రసిద్ధిబడసి: మా (నేను, కలరా) జ్వరరాజములు మరువకుడు. మరియు మా ఆశ్రమమునందు అన్నివిధములైన వ్యాధులకు శాస్త్ర సమృతములైనట్టిని, అనుభూతములైనట్టి మిక్కిలిప్రసిద్ధి గాంచిన యాషధరాజములు గలవు. వ్యాధి వివరములు వ్రాసినచో మీయొక్క జాబులను రహస్యముగ నుంచి వెంటనే తగిన చికిత్స తెలుపబడును. మా క్యాటలాగు కోరువారికి ఉచితముగ పంపబడును.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, 151, గోవిందప్ప నాయక వీధి, మదరాసు.
1045 పోస్టు బాక్సు నెం 287, మదరాసు. ఫోన్: 183 బ్రాడ్వే, మదరాసు.
టెలిగ్రాము:— పండిట్, మదరాసు. ఏజంట్లు: దాదా అండ్ కో, చైనాబజారు, మదరాసు.
మా మందులును అమ్ముటకు కమిషన్ పద్ధతిమీదగాని, జీతముమీదగాని పనిచేయుటకుగాని అన్నిచోట్ల ఏజంట్లు కావలెను.

లోకాయహర కస్తూరిమాత్రలు

549

విజ్ఞాపన

మహాభాగా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకనేప చేయుచుండునంత త తేలికయిండువచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆవరించుచున్నా. ఇండియావారమాత్రమే గాక బర్మా, సింజీ, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరూ నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకాయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పీఠనశీల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశీలములు, సకలజన్మములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రకృతయొద్దు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించినభేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు శ్వాసకాసము, పల్లనోష్ణి, నడుమునోష్ణి, ఇక్షుప్తాయంబా, క్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేనకువేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రులగు బుడ్డి 1-8 ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు కేర. 6 బుడ్డి వెల పోస్టుఖర్చుతో రూ. 1-8-0. 12 బుడ్డి రూ. 2-18-0. 25 బుడ్డి రూ. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు. ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ నీతారాసువ వైద్యశాల, మైసూరు.

శ్రీకృష్ణావతారతత్వము

సకలపురాణాంతములనుండియు, మహాభారత హరివంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథలను సంగ్రహించి వరుసగా సులభముగ వచనరూపమున నిందువ్రాయబడును. సకల సంశయములు తొలగనట్లు అందందు కాస్త్రీయసమాధాన ములు వ్రాయబడును. విశేషాంశములు గలతావుల సంస్కృతశ్లోకము లుదాహరింపబడును. పారాయణమున కను కూలించు స్తోత్రములను గ్రందవలక పొందుపఱుపబడును. శ్రీకృష్ణచరిత్రమును సమగ్రముగా వ్రాయుటకే యీ ప్రయత్నము. భక్తికర్మయోగజ్ఞానమార్గముల దెలుపుట కిది కల్పవృక్షము. మతభేదము లీచరిత్రమును జదివిన సమూలము నశించునని గట్టిగా జెప్పగలను. ఇతర దేవతాదూషణము లిందుండవు. ఇట్టి యుత్తమగ్రంథము చక్కగా ముద్రించి 820 పుటలకు దక్కువగాకయుండ బైందుచేయించి మూడుశెలకొకసారి 1-8-0 లకు వి. పి. గా పంపబడును. 12-0-0 లు దయచేయుచువారి పేరలు పోషకుని ప్రకటించబడును, 8 సంపుటములకు దక్కువగాదు. 1-0-0 ఆద్యాస్యతో జందాదారులు తమ సమృద్ధిని దెలుపవలెను. ఈసత్కార్యము నాంధ్రదేశీయులగు సజ్జనులు నాచేతజేయించి కృతకృత్యులు గావలయునని ప్రార్థించుచున్నాను. ఆంధ్రశ్రీమద్రామాయణము ముద్రితమై సిద్ధముగనున్నది. 3 సంపుటములు ధర రూ 12-0-0. 2203 వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, ఆంధ్రప్రధానపండితుడు, మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

"SMILE" "స్మైల్" "వన్దన్"

ఈ దివ్యవధము శ్రీ పురాణ జాతులకు సంభవించు శరీర బాహినత, శుక్ల కష్టము, నపుంసకత్వము, స్వప్నస్థానము, అతీత శ్రీ సంభోగము వగైరాలవల కలిగే చిక్కిన వ్యాధి చిహ్నములకు నిస్సంశయ నివారిణి. ఇందులో (బ్రిటిష్ ఫార్మకోపియ) జౌషధ గ్రంథములవల్ల బయలుపడిన మిక్కిలి సుకుమార సుప్రసిద్ధ బలవర్ధకావధముల (టానిక్సులు) ముఖ్యునిగా పండ్లహమలు గ్రహించి చేర్చబడియున్నది. అట్టిపుటముచే శుద్ధియైన యీ "వందన్" అను సిద్ధావధము, నవీనరసవాద (Chemistry) వైద్యచికిత్సశాస్త్రము (Therapeutics)ల విషయ చర్చలతో బయలుపడిన వరములకు పట్టుత్వమును కలిగించు టానిక్సులలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమమైనదని సంపూర్ణముగా నమ్మవలసింది.

అతిబలహీనతగా నున్న పుడు "వందన్" అనునది పైపూతగా ముపయోగించ బడవలెను.

ఇది ఈక్రింది కంపెనీవారివద్ద దొరకును:— మదరాసు రాజధాని సోల్ ఎజెంట్లు అయిన దాదా అందు కో., కెమిస్ట్స్. ఎస్.ఎస్.ఎస్. మదరాసు.

ధర స ర స ము జర్తనీ ఎలక్ట్రిక్ దీపములు

ప్రతిదీపమును బాట్లీ, బల్బుతో పంపబడును

ఓవల్ లెన్సు	రూ. 2 0 0
బుల్ లెన్సు	2 8 0
పెద్దలెన్సు	3 0 0
సాదా స్పెక్టల్ లెన్సు	3 0 0
" సెంట్రల్ బిగ్గలెన్సు	3 8 0
చేతిలాండరు 1 కి	4 0 0
ప్రత్యేక బాట్రి 1 కి	0 10
ప్రత్యేక బల్బు	0 5
ఆటోసిగార్ లెటు 1 కి	1 12 0
సాదా సిగార్ లెటు 1 కి	0 12 0

1803 ప్యాకింగు, పోస్టేజీ ప్రత్యేకము లట్టి నర్తకశాల రాపాలు పెట్టె నం. 85. మద్రా

అందరితోను శాంతముగా నుండిన మీరు తప్పక నిమగ్నముగా నుండెదరు

అయితే నిమగ్నమైనవనస్సు లేనప్పుడు శాంతముగా నుండుట అసాధ్యము. కలతలుగల మనస్సు ఉండిన స్వేచ్ఛకూడ నుండదు. శాంతమైన మనస్సు గలిగియుండుటకు సుప్రసిద్ధమై మా ఆతంక నిగ్రహమాత్రమే వాడుడు. అది తప్పక గుణమిచ్చును. ఇంతేగాక నరములబహిషేక, మెదడు అలసిపోవుట, ఆశి ర్ణము మొదలగువ్యాధులు కూడ గుణముగను. 82 మాత్రుల గల బుడ్డి ధర రూ 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల మాక్యాటలాగునకై వ్రాయుడు. 219 ఆతంక నిగ్రహపార్థస్థి 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

భార్యభర్త గమనించవలసిన విషయములు

అనేక కుటుంబములలో సంసార దుఃఖములను మాన్చి ఆరోగ్యభాగ్యమును సంతానసంపదను యిచ్చి భార్య భర్తల అనురాగమును వృద్ధి చేయు నది "లోడ్" జౌషధము. ఇది శ్రీలంకాలోని వర ప్రసాదినీ యని వాడినవారు చెప్పుచున్నారు. నిష్పక్షపాతియగు ఇంగ్లీషు వైద్యురాలు ఆశ్చర్యమైన గుణము డాక్టర్ అన్న తావక్ అమ్మగారు తిరునల్వే:- ఇంగ్లీషు జౌషధమువల్ల గుణములేనందున తమ "లోడ్" తెప్పించి నాసోదరికి వాడితిని. ఆమెకు హాశ్చర్యమైన గుణము నిచ్చినందుకు సంతోషించుచున్నాను. ఇకమిదట ఈ జౌషధ మును నాసోగలకు వాడెదను. శ్రీమతి మిన్ అమ్మకుట్టిఅమ్మ తిరుమారు సంగీత పాటకురాలు, సర్కార్ హైస్కూలు (కొచ్చి):-చాలకాలముగ అనేక విధములయిన గర్భాశయ రోగములవల్ల బాధ నొందుచుంటిని. అనేక విధములైన చికిత్సలను పొందితిని గాని నివారణముకాలేదు. కడపట తమ "లోడ్" నేవించిన వారమురోజులలోనే గారడవివద్ద నలె మందు పనిచేసెను. దాని ప్రభావమును వర్ణింపజాలను.

19 సం॥ పుష్పవతైనది

ఓబులం నారాయణ రెడ్డిగారు, ఆకుమల్ల:- ఒకబాలిక 19 సం॥ వరకు పుష్పవతి లేక యుండి ఆయుమ తమ "లోడ్" నేవనవలన రజస్వల అయినందులకు పంపనములు.

గర్భము ధరించినవారు

వింజమూరి సుబ్బారావుగారు, కాకినాడ:- వెనుక మీరు నాకు పంపిన "లోడ్" 1 బుడ్డి ఒకా నొక శ్రీకి ఉపయోగించగా దానివల్ల ఆయునతికి ఋతుశూల పూర్తిగ కుదిరి అంతర్వత్ని యైనదని విన్నవించుచున్నాడను.

అలిట్రిన్ కార్డియల్

వణ్ణుఖం పిల్లెగారు, బ్యాంక్ పెరుందూరై కోయంబత్తూరు:- 2 సంవత్సరమునుండి నాభార్య ముట్టుకుట్టుచే బాధపడుచూ అమెరికాదేశపు "అలిట్రిన్ కార్డియల్" యను మందును వాడెను. అందుచే గుణమివ్వనందున మా స్నేహితులు తెలిపిన మీ "లోడ్"ను తెప్పించివాడ మొదటిపూట మందులోనే హాశ్చర్యముగా నెమ్మదించెను.

ఋతు శూల

మిస్ గోపాలపత్తికర్ శారదా విలాసము, చిత్తూరు, (కొచ్చి):-మీ వద్దనుండి తెప్పించిన 6 "లోడ్" బుడ్డలో, 3 నేనును, తక్కిన 3 మా చెల్లెలును నేవించుటచే మాయొక్క ఋతు శూలలు మాయమాయెను.

కేసరి కుటీరం

ఆయుర్వేద జౌషధశాల, ఎగూర్, మదరాసు.

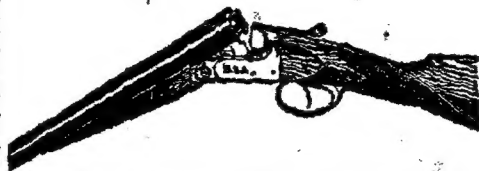
శ్రీకృష్ణవంశము

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

ఒంటి నాశముతోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధిమగు
కంపెనీవారిచే చేయబడది.

నానావిధములగు రివాజులు
ఆయ లేక విరుద్ధోటాలు యెక్కువవి.
[స్థాపితము ౧౮౭౩ సం.]

సాళము కిలో 35, 36 అంగుళములలో దొరకును. చిన్నవి కేబుల్ పెట్టుకోగలిగినవికూడ దొరకును. (3068)

యస్. వి. రామానుజం శైలి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బాడ్యూ, మద్రాసు.

శ్రీ ౦ జ న ము

దబ్బీ 1-3 రూ 0-4-0

ఈ కాటుకలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి
వస్తువులు చేర్చబడినవి. అందును సామాన్యముగ వాడబడినది.
కండ్లకు వీధిమైన జబ్బను చేయరు. ఈ కాటుకను విద్రువక
కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటివరుట్లు, ఎఱుపులు, పుసి
కట్టుట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిమరదలు, కండ్లమనకలు
మొదలగునవి మానును. డబ్బిలో పావులాయెత్తు కాటుక
సూత్రమే యుండును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు జెందువనుటలు, రబ్బరుపాంపులు, స్టీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బాకులుచేయుట, నేషనరీ సామానులు. (609)

“సరస్సు అట్లాను బానికి మిక్కిలి
బలముగలది. సరములను జేర్చ
కోశములను మంచి ఆరోగ్య
సితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే నావద్దకువచ్చు
రోగులు అనేకులు
దీనినివాడి, అద్భు
తమైనగుణమును
పొందు
చున్నారు.”

ఎఫ్. ఆర్. సి. ఎస్.

“అన్ని ఉదరరోగములకు, కారిన
సంబంధమైన వ్యాధులకు
అట్లాను టానిక్ మంచి
గూఢమిచ్చుటను నేను
తెలిసికొంటిని.

అదిగాక నరముల బలహీనముగల
వా రెందరును ఈ టాసికును
నిర్భయముగా వాడ
వచ్చును.”

ఎల్. ఎస్. అందు ఎస్.

సర్వ కాల సంజీవి అగు
అట్లా నుటా సి కు ను
యిప్పుడే పుచ్చుకొని
కాల సంజీవి ని
వశపరచుకొందు
ఉష్ణదేశములకు తగిన టానికు

దేహమునందు రెండురీతులుగా పనిచేయుటవల్లనే అట్లాను
టానికు మిక్కిలి జయము పొందుచున్నదని ప్రతి వైద్యునికి బాగుగా
తెలియును. తక్షణమే సరములు, మెదడు, దేహమునందుండు సన్నవి
మాంసము పాశములు మొదలగువానికి మంచిపుష్టి నిచ్చునట్టియు,
భుజించిన ఆహారము చక్కగా జీర్ణమగునట్లుచేసి, బలమును హెచ్చి
నట్టియు, విలువగల ఓషధులు యిందులో చేరియున్నవి. కృశించిన
భాగములను రెండింతలు వడితో మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే అట్లాను టానికు అతి త్వరలోనే శాశ్వతమైన గుణమునిచ్చును.

తెమిస్తుల అందరివడను దొరకును

మదన్ సన్మ అండు కో.,

కెమిస్టులు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో ఏజెంట్లు:—ఎ.ఎన్. ఆర్. మూర్తి.

అంతు నన్ను, 9, పాప్ హామ్యుబ్రాడ్వే

“నేను న్యూర స్తీనియూ వ్యాధిగల
వారి నరములు కృత్రిమము
వారికి ఈ టూనికును వాడి
తిని, అందుచే వారికి అ
మోఘమైన గుణము
కలిగినది నరముల
బలహీనము,
ముఖ్యముగా దీర్ఘ కాలముచుండి
అజీర్ణ వ్యాధితో కూడనర
ముల బలహీనముగల
వారికి దీనిని నేను
సిపార్కు చేయు
చున్నాను.” 1631

ఎం. బి. బి. ఎస్.

“నేను అట్లాను టానికును అనే
రకముల వ్యాధిగ్రస్తులకు వాడి
తీని మంచి గుణముగలిగినది.
అమితముగా పనిచేయు
వారికి ముఖ్యముగా
యది అద్భుతమైన
గుణమిచ్చినది.”

“పుష్పిని గోద ప్రతి యొకరునూ
దీనిని తప్పక పుచ్చుకొను
టకు నేను శివార్పుచేయు
చున్నాను.”

ఎక్. ఎమ్. ఇండు ఎస్.